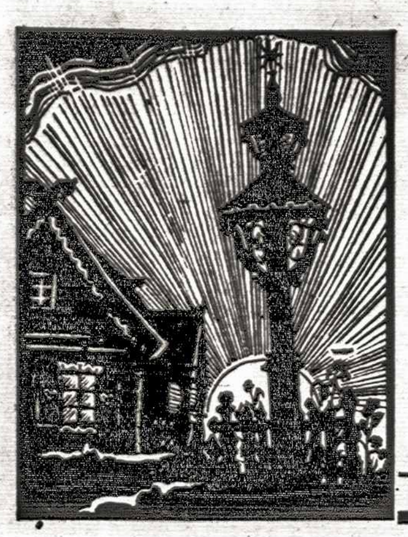

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 22 (75) TORONTO, Ontario, 1951 m. Gegužės (May) 31 d. Kaina 10¢

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Authorized as Second Class Mail Post Office Department Ottawa

SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

1704

VASAROS KOLONIJOS

Savotiškai tragiška mūsų išeivijos padėtis. Naujoji masė ateivių naujajame kontinente nesijaučia emigrantais, naujojo krašto nuolatiniais gyventojais, bet tik svečiais, gavusiais prieglaudą ir pragyvenimo galimybes naujajame krašte. Konkvistadorų — naujojo krašto "užkariautojų", jo teikiamų galimybių gaudytojų dvasios mums trūksta. Ir negali jos atsirasti. Dėl to tai mūsų tarpe beveik neatsiranda žmonių, kurie mestųsi azartiškai vaikytis Naujojo Pasaulio riebiuosius kąsnelius, bet buriasi krūvon ir tenkinasi ramiu gyvenimu, svajodami apie permainas ir grįžimą tėvynėn. Lietuvis naujasis išeivis tenkinasi susidaręs šiokį tokį pragyvenimą, geriausiam atvejy nusipirkęs namukus ar ūkelį. Ten kur dar neišbandytos dirvos, kur reikia pavargti bei rizikuoti jis nesimeta.

Šita mažų reikalavimų psichologija veikia ne tik pavienių asmenų bei šeimų, bet ir visos lietuviškosios bendruomenės gyvenimą. Neryžtingumas visur lemia.

Štai Kanados net didžiosios kolonijos neturi net padorių susibūrimams bei pramogoms patalpų. Nei Montrealis, nei Torontas neturi salės. Atėjus vasarai lietuviai nebežino, kur dėtis, kur susitikti, nes arti didžiųjų miestų neturi jokios savos kolonijos nei sklypo, kur galėtų laisvai pasipramogauti, susitikti, pailsėti savaitgaliais bei tų trumpųjų atostogų metu, kurias duoda įmonės. Neturi kur dėti vaikus, jaunimas neturi kur pasportuoti ir pasilinksminti.

O tai yra būtina. Mes nuolat kartojame, kad, nenorėdami ištirpti svetimųjų masėje, privalome savąjį gyvenimą organizuoti vispusiškai, kad niekas neitų pas svetimuosius savo laisvalaikio praleisti. O kur eis, jei savų tokių vietų nėra? Nejaugi galima visus padaryti kontempliuojančiais — susimąstymuos paskendusiais atsiskyrėliais? Norint to pasiekti, reikia pasistengti sudaryti sąlygas. Pamokslininkavimas gražiais žodžiais čia nepadės.

Dėl patalpų žiemos sezonui jau susirūpinta. Ir Montreale ir Toronte ruošiamasi statyti arba įsigyti erdvesnes bažnyčias su atitinkamomis salėmis bei kitomis patalpomis, projektuojama ar net jau rūpinamasi statyti Tautos Namus, o Toronte dar net kelios organizacijos yra pasišovusios pastatyti namus. Ir vis akcentuojami tie patys jų uždaviniai, tie patys šūkiai keliami. Ar tik ne perdaug užsimojama viena kryptimi, o apleidžiamos kitos sritys? Pagaliau viešiesiems reikalams tinkamus namus įsigyti ne taip jau lengva. Užsimojimai yra gražus dalykas, bet jie turėtų būti realūs ir tikslingi.

Organizacijos gali sugalvoti daug gražių dalykų, tačiau kas iš tų sumanymų, jei jos neturi pinigų, jei bent kelios pinigus verbuos rinkliavomis bei parengimais ir tam pačiam reikalui, bet atskirai vykdomam. Kuo tai galės būti pateisinama? Ar tuo, kad mes tą geriau ir greičiau įvykdysime, negu štai anie?

Bet visai kitas būtų dalykas, jei vieni užsimotų sutvarkyti vieną reikalą, o kiti kitą. Negi vieną reikalą teturime! Varžybos čia gali grėsti visišku fiasco, o pasidalinimas uždaviniais galėtų laiduoti pasisekimą. Vieniems atrodys skubesnis vienas, o kitiems kitas reikalas, ir visi gaus, kur savo skatiką bei savo darbą pasiūlyti.

Stambiosios lietuviškosios bendruomenės negali tenkintis tūnodamos žiemos metu mieste, o vasarą pakrikdamos visais pakampiais. Jos turi įsigyti arti miestų savas kolonijas, kur vasaros metu galėtų vykti visas lietuviškasis gyvenimas. Dabar mes juk net gegužinių neturime kur suruošti, o kitos tautybės turi savas kolonijas. Prie Toronto, be pabaltiečių, visos turi. Pavyzdžiui tik prisiminkime pernai Toronto pašonėje įkurtą čekuslovakų koloniją. Nupirkus bene 63 akrus žemės, ten buvo pastatyta erdvi svetainė, įrengtos pasilinksminimų bei sporto aikštės ir dar pastatyta 40 vasarnamukų, kurie parduodami ar išnuomojami tik saviems tautiečiams. Pagaliau ten pat, gražiausioje kolonijos vietoje pastatytas impozantiškas paminklas Čekoslovakų respublikos kūrėjams — Masarykui, Benešui ir Štefanikui, o kolonija pakrikštyta ir oficialiai dabar vadinasi Masaryko miestu — Masaryk Town. Čia dabar jie pramogauja, ilsisi, nemėto savų skatikų svetimiesiems ir gaivinasi sava tautine aplinka.

Tiesa, tokio savo vasaros miesto vienu užsimojimu mes įkurti nepajėgtume, nes nedaug teturime piningingų žmonių. Tačiau pradžiai mums užtektų mažesnio dalyko — pirmą vasarą gal net gegužinių vietos. Jei prie to dar pajėgtume suorganizuoti vaikų stovyklą, būtų jau visiškai gerai. O šitokios kolonijos sukūrimas nebūtų jau taip ir brangus. Kiekvienu atveju, gerokai pigesnis už visuomenės reikalams pritaikyto namo įsigijimą.

Kad reikalas svarbus, dviejų nuomonių, rodos, negalėtų būti. Klausimas tik, kas išdrįstų ir pajėgtų tai atlikti. Konkrečių siūlymų mes šį kartą nedarysime. Kiekvienas ir kiekviena organizacija gali pačios apsispręsti. Mes neabejojame, kad tai visų dėmesio verta sritis, kuri ateityje vietos lietuviškosios bendruomenės gyvenime galėtų suvaidinti labai didelį vaidmenį. Ir ne vien vasarą, nes ten pat laikui bėgant galėtų būti įrengti ir nuolatiniai poilsio namai sergantiems, paliegėliams ir seneliams, kurie dabar gyvenimą baigia svetimose pastogėse.

Ir nuostabu, kad iki šiol nesigirdėjo, kad kas nors tokį reikalą būtų nors pasvarstęs. Nejaugi mes taip neišradingi, kad su sava energija vis į vieną tašką mesimės. Kariaujam, priekaištaujam vieni kitiems, kaišiojamės kojas, o nesistengiame perprasti savosios padėties iškeliamų reikalavimų, nesiveržiame atvirais laukais, o grūdamės prie siaurų praėjimų. Jei neturime konkvistadorų ar aukso ieškotojų dvasios visame Naujajame Pasaulyje, tai nors savame — lietuviškajame jos parodykim.

Lietuvos budeliai žudosi

New York (LAIC) — Balandžio 4 d. Vilniuje turėjo susirinkti LKP(b) "Septintas plenumas" ir jau kovo 21-22 d. prasidėjo visoki "įsipareigojimai" ir "pasižadėjimai" "LKP 7-jo suvažiavimo garbei". Po to—šauksmas nutilo. Tiktai kovo 29 d. viešoji spauda pranešė, kad "šiomis dienomis" įvyko LKP(b) "CK 8-sis plenumas", kame būta daug kritikos ir pasmerkti amerikoniški "karo kurstytojai". Balandžio 3 d. buvo rašoma apie CK "7-jį plenumą" — kažkur, kažkam susimaišė skaitlinės.

Be to, kovo 24 d. Vilniaus radio pranešė, kad LKP CK nutarė atidėti 7-tą suvažiavimą, ir kad LTSR Aukšč. Sovieto Prezidiumas nutarė sušaukti "Aukščiausios Tarybos" posėdį Vilniuje balandžio 26 d.

Tuo tarpu, kol bolševikinei načalstvai maišėsi aritmetinka, — nekalti Lietuvos gyventojai dideliu nerimasčiu stebėjo, kap kovo 23 d. po visą kraštą ypatingai Vilniuje, Kaune ir Vilniaus "srity" zujo MVD-MGB ir milicijos mašinos. Visame krašte jautėsi nepaprastas MVD pajėgų "judėjimas" — buvo suiminėjami jaunesni MVD tarnautojai lietuviai, taipgi daugelis geležinkeliečių ir "respublikinių įstaigų" tarnautojų.

Greta to, kovo 29 d. partjos organas "Tiesa" nekaltai paskelbė, kad "po sunkios neilgos ligos" kovo 28 d. mirė "Lietuvos respublikos prokuroro pavaduotojas" draugas Bronius Bodekas. Tas draugas, tariamai gimęs 1899 m. Ukmergės apskrity, gi 1918-1924 m. dirbęs Sov. "saugume", nuo 1924 m. Sovietų Sąjungos prokuratūroje, gi Lietuvos prokuratūroje nuo 1944 m. Velionis pašarvotas "Cvirkos namuose" ir palaidotas valstybės lėšomis.

Tikrovėje, betgi, aritmetikos painiava, posėdžių atidėliojimai, veik negirdėto "draugo" mirtis "po sunkios neilgos ligos" ir MVD-MGB švaistymasis po kraštą buvo susiję — visiems "dičkiams" drebėjo kulnys ir neramiai plakė širdys.

Tikrovėje: draugas Bodekas buvo Lietuvon importuotas dar 1940 metais ir buvo NKVD "OO" (Osobyj Otdiel) galva suėmimams ir trėmimams organizuoti. Po Pervuchino atsilankymo pernai, Bodekas — kaipo faktinas vyriausias tardytojas - teisėjas ypatingai svarbioms byloms — turėjo "išvalyti" Lietuvos partijos aparatūrą, įskaitant Centro Komiteto narius ir "saugumo" pareigūnus. Naktį iš kovo 22 į 23 d. jam vykstant iš Nauj. Vilnios į Vilnių, prie "Geležinkelio kolonijos" jo automobilis buvo užpultas. Bodekas buvo smarkiai sužeistas, jo šoferis ir MVD palydovai apsvaiginti, ir dingo portfelis su svarbiausiais "politinio tardymo dokumentais" apie šių dienų Lietuvos "galinguosius".

Bodekas buvo atgabentas Antakalnio ligoninėn, o jo palydovai izoliuoti. Kitą naktį (kovo 23) įvyko nepaprastas CK posėdis ir prasidėjo "aritmetikos" klaidos ir įvairūs nekalti skelbimai. Nei vienas CK narys nebuvo tikras savo asmens saugumu — kai MGB pareigūnai krate "rajonų" sekretoriatus, rausėsi CK archyvuose ir "kadrų" bylose, ir buvo suiminėjami ir tardomi nekalti geležinkeliečiai. Netgi bolševikams buvo aišku betgi, kad nei lietuviai, nei eiliniai "partiečiai" negalėjo žinoti, kad kažkos "Bodekas" tam tikru laiku naktį važinės tarpe N. Vilnios ir Vilniaus ir portfely turės labai svarbios medžiagos "LKP (b) CK personaliniams reikalams".

Kiek dingę dokumentai paveiks partijos "dičkius" — nežinia. Draugas Sniečkus kol kas pasiliko "pirmuoju sekretorium', betgi du CK sekretoriai jau išlėkė: draugai III sekr. Eduard Ozarskij ir Daniil Jefimovič Supikov, kuris drauge buvo ir Vilniaus srities partijos sekretorius. Juos pakeitė draugai Anatolij Aleksandrovič Moskvinov ir Stasys Filipavičius, buvę "pavaduotojai".

Ligi pat gegužės mėnesio pradžios LKP(b) CK narių tarpe "neramumai" nepasibaigė: tardymai tebeina. Netrukus bus žymių pakeitimų.

Draugo Bodeko užpuolimas labai primena geštapo laikų panašų užpuolimą, kame žuvo stačiatikių "arkivyskupas" — enkavedistas-geštapininkas.

"Pretorijonų gvardijos" viduje vyksta sąmokslai ir "savisaugos" veiksmai. Deja, ir visai nekalti gyventojai nukenčia.

Lietuva įjungiama į National Committee For a Free Europe veiklą

New York (LAIC) — Gegužės 24 d. įvyko steigiamasis lietuviškos grupės prie National Committee for a Free Europe posėdis. Lietuviškąją grupę, oficialiai vadinamą Lithuanian Consultative Panel, sudarė šie asmenys: Juozas Audėnas, Kipras Bielinis, Dr. Bronius Nemickas, Vacys Sidzikauskas, Mykolas Tolišius, Dr. Antanas Trimakas, Pranas Vainauskas ir Vytautas Vaitiekūnas.

Grupės pirmininku išrinktas V. Sidzikauskas, sekretorium Dr. A. Trimakas ir iždininku K. Bielinis. Grupė pradeda darbą birželio 1 d.

Valstybės Departamento politikai vis dar nesusigaudo

(Naujorko bendradarbio)

"Amerikos Prislopintas Balsas", "Laisvojo Europos Komiteto" papildymas baltų skyriais vis dėlto nepajėgia ryžtingai pakeisti State Departmente ir jo valdytojo Achesono galvosenos Pabaltijo tautų atžvilgiu.

Praėjusį šeštadienį Achesonas kreipėsi į gruzinų tautą, neva, girdamas jų rezistenciją bet kokiai tyranijai, neaiškiai primindamas, kad mes amerikiečiai stebimės jų tvirtumu ir norėtume dalintis mūsų turimomis laisvėmis. Bet tuoj pat State Departmento pareigūnai pasiskubino interpretuoti šituos žodžius, jog tai nesąs paskatinimas gruzinams sukilti, nei tuo buvę norėta padrąsinti tautinius judėjimus kituose Sovietų Sąjungos kraštuose.

Kaip "New York Times" aiškina: "State Departmento tikslas yra nurodyti rusams, ukrainiečiams, baltams ir satelitų tautoms, jog amerikiečius su jais riša visa eilė idėjų, dėl kurių visi kartu kovojame... Jungtinės Amerikos Valstybės veda skirtingą psichologinio karo politiką Sovietų Sąjungos ir jos satelitų atžvilgiu. JAV vyriausybė nesutinka (is the refusal) šaukti kaikurias Sovietų respublikas sukilti ar siūlyti šitokį perversmą pačiai rusų tautai... Tuo tarpu satelitus Amerikos vyriausybė nuolat kalbina nuversti sovietų režimą, nes tai išeitų pavergtųjų tautų naudai"...

Tą pačią dieną tik Naujorke kalbėjęs "Voice of America" direktorius Foy D. Kohler pasirodė dar neskiriąs "rusų" nuo "sovietų", pareikšdamas, kad jo nuomone revoliucija Sovietų Sąjungoje esanti neišvengiama.

Tai rodo, jog State Departmentas vis dar neapsisprendžia Rusiją klupdyti iš vidaus, po atominio smūgio atpalaiduodama iš grandinių Ukrainą, baltų tautas, ir visą eilę kitų, kurios vis labiau organizuojasi. Mažosios baltų tautos savo ryžtingu nusistatymu tėvynėje ir organizuotumu tremtyje amerikiečių, jei dar nėra, tai bus statomos šalia tokių kolosų, kaip pati rusų tauta ar ukrainiečai.

Didelis žingsnis Lietuvos išlaisviniman

Birželio pradžioje oficialiai pradės darbą Baltijos Tautų skyriai prie Tautinio Laisvosios Europos Komiteto. Tai yra išdava ilgų ir daug kantrybės pareikalavusių pastangų. Tik pakeitus National Committee for Free Europe valdybos sudėtį pabaltiečiams durys buvo pravertos. Naujasis komiteto prezidentas C. D. Jackson, kuris yra įsitikinęs psichologinio karo šalininkas įjungė pabaltiečius komitetan State Departmente įtikinęs "bosus", kad III Pasaulinis karas šiuo būdu net galįs būti laimėtas be kraujo praliejimo! Komitetas operuoja stiprų radijo siųstuvą Miunchene, kuris šiuo metu siunčia savo programą Balkanams ir kaikurioms Vidurio Europos tautoms. Laisvosios Europos Komitetas ir jo siųstuvas, Sovietų ypačiai neapkenčiamas, nes jo politika paskirų tautų atžvilgiu koordinuoja daugiausiai tikri antikomunistai pabėgėliai, savo kailiu pažinę raudonųjų tiraniją ir žiną sovietų gyvenimo spragas.

Pirmieji DP gavo pilietybę

Mr. Ende, jo sūnus Džemas ir žmona Frieda, kuriuos prieš penkis metus atvežė Žydų Emigrantų Draugija, praėjusią savaitę buvo pasveikinti Mr. Rosenfiled iš DP komisijos, kaip netrukus būsimi pilnateisiai Amerikos piliečiai.

Alm.

Jau einama prie vandenilinės bombos

Gegužės 25 d. JAV atominės energijos komisija ir krašto apsaugos ministerija paskelbė, kad paskutiniuose atominių bombų bandymuose Eniwetoke pirmą kartą buvę atlikti ir vad. termobranduoliniai, t.y. vandeniliniai sprogimai, kurie davę gerų vaisių. Tai dar nebuvusi vandenilinė bomba, bet buvę išbandyta ar atominę energiją atpalaiduojant gaunama aukšta temperatūra gali patarnauti vandenilinei bombai. Kaip žinoma, dabar naudojamos atominės bombos veikimas pasireiškia tam tikram reaktoriui skaldant sunkųjį uranijų ar plutonijų, pagaminant lengvesnį, o vandenilinėje bomboje turi pasireikšti priešingas vyksmas, būtent iš dviejų lengvesnių branduolių susiliejimo turi gautis sunkesnis atomas. Šitam reikalinga aukšta temperatūra, kokios jokiomis dabartinei technikai žinomomis priemonėmis negalima pasiekti, išskyrus atominės energijos atpalaidavimu gaunamą aukštąją temperatūrą.

Iki šiol vandenilinė bomba buvo žinoma tik teoretiškai. Dabar tai esą išbandyta ir praktiškai, nes Eniwetoke buvusi suspogdinta bomba, kurioje buvę įjungtos dvi rūšys sunkiojo vandenilio — denterium ir tritium. Šio bandymo data yra laikoma epochaline, tolygi pirmajam praktiškam atomo suskaldymui 1942 m. gruodžio 2 d., kai Čikagos universiteto laboratorijoje Stagg Field pasipylė pirmoji branduolių reakcijų virtinė. Dabar būsią einama prie praktiško panaudojimo šio patyrimo ir prie gamybos vandenilinių bombų, kurių pajėgumas būsiąs 1000 kartų didesnis už dabartinių atominių bombų pajėgumą. O viso to pagrindinis praktiškas pliusas būsiąs tas, kad atominės bombos nebeprivalės būti tokios didelės ir sunkios, nes vandenilinei bombai nereikės žiūrėti vad. kritinės masės, t.y. minimalinio kiekio uranijaus, kurio mažesnis kiekis negali būti susprogdintas. Jis betgi gali iššaukti reakcijų grandinę ir pagaminti šilimą vandenilinei bombai.

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Irano byla kaskart labiau ir labiau traukia pasaulio politikų dėmesį, kai Korėjos karo pirmoji fazė vertinama jau epilogu.

Ir per praeitą savaitę Irane niekas nepaaiškėjo. Atrodo, kad byla dar užsitęs ir kažin ar nesukurs naujo ugnies židinio, nors britai yra pratę laužte nieko nelaužyti ir dabartiniai jų užsimojimai gali būti laikomi tik presijos priemone.

Irano vyriausybė savo nusistatymo įgyvendinti naftos bendrovės nacionalizaciją neatsisakė ir į jokias derybas nesileidžia. Su D. Britanijos vyriausybe ji oficialiai tuo reikalu nenori kalbėtis ir tik pačią bendrovę pakvietė iki gegužės 30 d. prisiųsti savo atstovus aiškintis dėl kompensacijos. Tuo tarpu vis dėlto yra ženklų, kad Iranas pagaliau gal sutiks derėtis ir su D. Britanijos vyriausybe, kuri bendrovėje turi 53% akcijų. Tik dar nerandama deryboms priimtinos bazės, nes D. Britanija nesutinka nacionalizaciją pripažinti. Ji reikalauja, kad deramasi būtų 1933 m. sutarties pagrindu ir kad būtų taikomas tos sutarties nuostatas sakąs, kad ginčus turi spręsti arbitražinis teismas. D. Britanija jau kreipėsi į Tarptautinį Tribunolą, prašydama padaryti sprendimą, kad Iranas privalo pasiduoti arbitražiniam teismui. Iranas betgi atsisakė net pasiųsti atstovą į teismą ir sako nepripažinsiąs jokio sprendimo.

Tuo tarpu Irano vyriausybė tik pareiškė, kad bendrovei kompensaciją pripažįsta ir dėl to su ja nori derėtis. Jei britai paklausytų JAV raginimo ir sutiktų pripažinti nacionalizaciją, tai derybos dar būtų nelengvos dar ir dėl to, kad Iranas, 1933 m. sutartimi remdamasis, laiko, kad 20% visų bendrovės įrengimų jam priklauso, o bendrovė aiškina, kad ta dalis jam tektų tik 1993 m., kai pasibaigs koncesijos termínas. Bet derybose beabejo sunkiausias klausimas būtų, kam teks pati nafta. Tai labai svarbus ir aktualus klausimas, nes Iranas iki šiol vakariečiams buvo labai gausus naftos šaltinis. Iš 2.000.000 bosų naftos žaliavos, per dieną gaunamos Vid. Rytuose, 700.000 bosų buvo gaunama Irane, kurių 500.000 buvo rafinuojami Abadane, o kiti išvežami žaliam pavydale į kitų kraštų rafinerijas. Jei šie šaltiniai Vakarų pasauliui užsidarytų, naftos trūkumą pajustų D. Britanija, Prancūzija ir visa Europa, o taip pat JAV rytinės sritys, taip pat Indija, kuri iš Irano gabenasi 80% visos savo sunaudojamos naftos. Turėdami tai galvoje Britai buvo prašę šioje byloje patarpininkauti Indijos prem. Nehru, bet tas atsisakė.

Pereitą savaitę Teherane įvyko milžiniškos islamiečių demonstracijos, šaukusios, jei reikės, skelbti šventąjį karą ir britus sugrūsti į jūras. JAV laikysena buvo pavadinta durklu į Irano nugarą. Tuo tarpu komunistinė manifestacija šaukė prieš vyriausybę, kuri valdžios aparate palaikanti korupciją ir delsianti su reformom bei su naftos nacionalizacija. Komunistų atkutimu susirūpinęs šachas, kuris perspėjo premjerą, kad pasitarnaująs jiems savo griežtomis nacionalistinėmis kalbomis.

Britai pareiškė jėgos "nenaudosią", bet savo piliečių gyvybei ir turtui apsaugoti galį pasiųsti kariuomenės, o pereitą penktadienį paskelbė siunčią į Viduržemio jūros sritį dalį savo strateginių rezervų — 4000 parašiutininkų brigadą, kuri sustos greičiausia Kipre, iš kur Abadaną lėktuvais gali pasiekti per 4-5 val. Visa tai nieko gera nežada. Maskva, tiesa, tyli, bet, jei Britų kariuomenė paliestų Iraną, Sovietų Rusijos įsikišimas būtų neišvengiamas. O tuo tarpu tenka atsakyti sunkų klausimą ar vakariečiai ryšis kariauti dabar, dar tebeturėdami naftą, ar nuspręs kariauti ir be naftos, bet tik vėliau. Išgelbėti gali tik Iranas, padarydamas nuolaidų ir pažadėdamas naftą. Bet čia yra dar vienas didelis nežinomasis, mes, būtent, dar nežinome kokį vaidmenį visoje šioje byloje vaidina Maskva ir ar ji leisis į pralaimėjimą.

Korėjoje raudonųjų antrasis puolimas palaužtas ir jie vėl traukiasi. Jų nuostoliai esą labai dideli, bet jų jėgos nelaikomos sutriuškintos. Jie pradėjo trauktis kaip tik tada, kai JT vadovybė laukė naujų puolimo smūgių. Pasaulis dėl to jau džiaugiasi, kad didėją viltys susitarti ir kovas sustabdyti karo pradžios status quo pagrindu, t.y. ant 38 paralelės, kurią JT kariuomenė eilėje vietų vėl peržengė. Esą, net Maskva aplinkiniais keliais siūliusi šitokią išeitį, tačiau Kinija vis tyli. Iš jos ateina žinių apie griežtus persekiojimus prieš komunistinio elemento ir krikščioniškųjų misijų.

Šio pastarojo puolimo metu JT kariuomenė panaudojo kažkokį naują ginklą, svaidantį benzino bombas. Ugnies jūra buvusi geriausia priemonė kinų masėms sulaikyti.

MaccArthuro byloje, tame generolų turnyre, praeitą savaitę baigė parodymus gen. Bradley ir Collins, o šią savaitę liudija gen. Vandenberg. Visi jie palaiko prezidento politiką, bet nieko nauja įdomaus nebepasakė. Pasak Collins, MacArthur nesulaužęs jokio įsakmaus įsakymo, bet nesivadovavęs politinėms instrukcijom ir buvę galima laukti, kad padarys didesnių nusikaltimų.

Europos gynimo klausimą tvarkant kelias saviates buvo svarstytas Turkijos ir Graikijos įtraukimo į Atlanto Sąjungą klausimas. Jis išspręstas ta prasme, kad jos nepriimamos nariais, bet Atlanto sąjungos didžiosios valstybės garantuos jų saugumą ir parems jas kariškai. Jos esą toli nuo Atlanto, jas priėmus, esą, tektų priimti ir Egiptą bei kitas arabų valstybes, o tai išblaškytų ginklavimosi šaltinius ir labai erzintų Sovietų Rusiją, kuri tai išaiškintų apsupimu.

Austrija pereitą sekmadienį antruose rinkimuose, prezidentu išsirinko socialistą Dr. Theodor Koerner, Vienos miesto burmistrą, buv. Austro-Vengrijos generolą, 78 m., gavusį 2.172.806 balsus, kai jo varžovas, liaudies partijos kandidatas Dr. H. Gleissner gavo 2.004 290 balsų.

JAV tęsia ginklavimąsi. Prezidentas paprašė parlamentą 8,5 bilijonų naujų kreditų Atlanto sąjungos ir kitiems draugiškiems kraštams paremti. JAV spaudžia kitas JT valstybes siųsti daugiau kariuomenės į Korėją, o iš 17 valstybių, kurios yra pripažinusios kom. Kiniją, reikalauja tą pripažinimą atšaukti. Tuo tarpu Britai mano, kad pakaksią ūkinių sankcijų.

Kanados brigada jau kaunasi Korėjoje ir ten žuvo su ja nuvykęs žurnalistas Joe Levison. Parlamentas rengiasi atostogų, o tuo tarpu svarsto biudžetą. Pasirodo, kad vien balandžio mėn. Kanados iždas pertekliaus turėjo 3 syk daugiau negu biudžete numatyta visiems metams. Bet, žinoma, tai nereiškia, kad toks pajamų ir išlaidų santykis liks visiems metams. Reiškiama pasitenkinimo, kad šiais metais numatoma didesnė prekyba su D. Britanija.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje ir JAV metams $4.00, pusmečiui $2.50
Kituose kraštuose metams $4.50, pusmečiui $2.50

Įmokėję nemažiau $10,00 skaitomi garbės prenumeratoriais
Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas EM 3-4265

ŽODIS ir DVASIA

Neperseniai mačiau, kaip pasiturinčiai nuosavuose namuose gyvenąs inteligentas, aukštąjį mokslą baigęs, lietuvis išsisukinėjo, kad nereiktų užsisakyti lietuviško žurnalo:

— Aš skaitau angliską spaudą...

Man pasirodė, kad šitas argumentas visiškai lygus antrosios išeivių kartos lietuviui, kuris svetima kalba sako:

— Aš kalbu anglų kalba. Kam man ta lietuviškoji?...

O gaila, kad net tariamai šviesus lietuvis nenori suprasti, jog lietuviškas žodis tai lietuviškoji dvasia.

I. Lietuviškas Žodis

Dėl jo, to lietuviško Žodžio, lietuvis jau seniai kovojo, o dar ir šiandien tebekovoja. Dėl jo, knygnešiai statė gyvybę ir laisvę į pavojų, dėl jo šimtai ir tūkstančiai ėjo į Sibirą, dėl jo liejosi kraujas Kražių bažnyčioje ir šventoriuje.

Vaižgantas gražiais Vizgirdos prakalbos žodžiais sako:

— Vagia iš mūsų mokytuosius žmones ir gabenas sau, patys jų maža turi, tai lopos, o mums : "Sako: tegu bus Lietuva ir tamsi, ir juoda..."

— Dengė nuo mūsų šviesą, dengė. Pasigavome nors pragiedrulių ir tuos dabar nori nuo mūsų nustumti šalin, idant kitiems, nebe mums jie švystelėtų... (Pragiedruliai, II, 143).

Tas pats yra dabar Lietuvoje, kur sudegintų visi lietuviška dvasią alsavę raštai, kur laisvas lietuviškas Žodis turi slapstytis su partizanais miškuose ir bunkeriuose.

Kodėl buvo ir yra kėsinamasi į laisvą lietuvišką Žodį?

Dėl to, kad, parafrazuojant to paties Vaižganto žodžius, savo Tėvynėje mes būtume be tėvynės, savo namučiuose — ne šeimininkai.

Blogas būtų ir antras kraštutinumas: jei lietuvis, šiaip taip įsikūręs svetur, užmirštų savo švenčiausią pareigą — kaip senovės žynys ar vaidilutė kurstyti lietuviškajam Žodžiui amžiną ugnį. To lietuviško Žodžio misija svetur tapgi didelė:

Šauk į žygį prieš svetimą
jungą
iš kapų kviesk pakilti
vaidilą —
apie skaudų likimą ir sunkų
užmirštų mūs dienų teprabyla.
Bern. Brazdžionis

a) Lietuviškas Žodis amžina ugnimi turėtų degti ir svetur susikurtuose namuose. Ne tik kalba, sutinkant vaikus pareinant iš svetimosios mokyklos, bet ir raštu, ir spauda.

Gerai,kad lietuvių vaikai gabūs,kad greitai išmoksta svetimosios kalbos, bet blogai, jei jie tarp savęs pradeda ta svetima kalba ūturiuoti.

Nėra bloga,jei suaugęs ar jaunuolis įkanda svetima kalba spausdintą laikraštį ar knygą, bet negera, jei lietuviškuose namuose nerasi lietuviško laikraščio ar knygos.

Gražu, kai lietuvis savo kambarių sienas papuošia pigiau ar brangiau nupirktais svetimųjų kraštų vaizdais, bet visai nepuiku, jei ant sienos nerasi Vyties, nei Aušros Vartų, nei Nemuno, Neries ar ežerų vaizdų.

Miela pažiūrėti į įvairius išdirbinius, bet dar mieliau, kai stalą puošia lietuviškas kryžius, miniatiūrinė sodyba ar margaspalvė juosta.

b) Lietuviškas Žodis turi būti ta magija, kuri sutelktų lietuvius sueigose, kur sava kalba iš širdies galima išsikalbėti.

Juk tiek laiko tenka ne vienam būti svetimtaučių tarpe, tiek jų kalbų prisiklausyti. Savos sueigos, susirinkimai, minėjimai, iškylos bent dalimi užpildytų tą spragą, kuri lieka tuščia svetur begyvenant, su svetimtaučiais besibičiuliaujant.

c) Ir savos lietuviškos pamaldos su lietuviškomis giesmėmis, maldomis ir pamokslais turėtų būti branginamos kaip laisvos, nesuvaržytos dvasios atodūsiai.

Tokios giesmės, kaip Pulkim ant kelių, kaip **Šventas Dieve** neturėtų būti nei praleidžiamos, nei vienam chorui užleidžiamos. Visai kitokios nuotaikos ir dvasios giesmė, kai ją gieda visi — nuo mažiausiojo iki seniausiojo, nuo balsingo iki bebalsio.

Lietuviškas Žodis turi lydėti lietuvį ne tik namų pastogėje, bet ir svetur — salėse ir bažnyčiose, kur tik susirenka būrelis lietuvių.

II. Lietuviška dvasia

Skursta Žodis, kur nėra dvasios. Nyksta geriausios Žodžio žynio ar vaidilutės pastangos, kur nepajėgiama sudaryti nuotaikos, tartum purios dirvos, tam Žodžiui tarpti.

Vaikai greičiau ir lengviau nei suaugę išmoksta svetimąja kalba kalbėti ir rašyti. Tėvas ar motina mažąjį "vertėją" vedasi į krautuves, į įstaigas, net įmones, nors to vaiko protas neaprėpia visų jo tėvų reikalų. Bloga, kai mažasis "vertėjas" susidaro nuomonę, kad svetimoji kalba jam pasidaro įrankiu tėvus "pašokdinti". Dar blogiau, kai vaikas didžiuojasi aklą vedąs. Tačiau visų blogiausia, kai, nuolat susidurdamas su svetimaja kalba (mokykloje, krautuvėse, įstaigose ir k.), vaikas neturi progos bent valandą kitą pagyventi lietuviška dvasia.

a) Lietuviška aplinka namuose — paveikslai, knygos, laikraščiai, audiniai, drožiniai — palenkia, rodos, dalelę lietuviškos padangės. Net lietuvių kalba radijo transliacija, net viena kita turima lietuviška plokštelė, net lietuvišką dainelė, paprastais balsais sudainuojama ar turimais muzikos instrumentais sugrojama, nukelia didelius ir mažus į savąjį kraštą.

Dvasia yra daugiau: ir papročiai, ir įpročiai, ir žaidimai, ir burtai ir mįslės.

Sueiga? Lietuviškai kalbėsime, patys laisvai savo reikalus aptarsime, — toks jau lietuvių paprotys susirinkti ir pasikalbėti.

Pamaldos? Lietuviškai giedosime, lietuvišką pamokslą girdėsime, — reikia eiti, nes mūsų senoliai dešimtis mylių kaukšdavo...

b) Iš savų namų einame į svečius. Mus traukia lietuvis kaimynas, lietuvis bendradarbis, lietuvis bičiulis.

Ne, ne tas pats, kur laisvalaikį praleisime — kine, arklių lenktynėse ar svečiuose pas lietuvį. Ten pasikalbėsime, ten senus laikus atsiminsime, ten kartu pasvajosime apie ateitį.

Kine gal ir gražią filmą pamatysime, bet ji mūsų dvasios nepasotins: jei pamatysime javų laukus, savo krašto dūsausime; jei išgirsime kovbojaus ar plėšiko riksmą, būsime sukrėsti, pažeisti.

Lenktynėse gal pinigus pralošime, gal susinervuosime, supyksime.

Svečiuose gi atsikvėpsime, surasime tėviškės dainelę, savo dvasią atgaivinsime. O gal lietuviško alučio atsiras, o gal daina suskambės, gal ką naujo iš Lietuvos išgirsime...

c) Sava lietuviška bendruomenė turi būti magnetas, kuris visus telktų, trauktų krūvon.

Kai vienas dainuoja, — gražu; kai keli — miela; kai visas būrys, — net šilta.

Kai svečiuose susiduria keli ar kelios šeimos, — miela. Tačiau tikra šilima nuplieskia veidą, kai sukaliojamės dideliame būryje, kai patys jaučiamės esą tos bendruomenės nariais...

— o —

— Aplankykite mane, vienas ligoninėje guliu. Nuobodu, įkyru!... — skaitome laiškuose ar spaudoje.

Ir einame, ir lankome, ir paguodžiame.

Esame lyg ligoniai svetimuose kraštuose, norime būti lankomi, guodžiami. Progų yra. Įvairių ir daug.

Lietuviškas žodis turi vesti lietuvį pas lietuvį. Lietuviška dvasia turi sustiprinti.

J. Kuzmickis.

GEDIMINAS GALVA

Sovietų klastingoji taika

"Taikos" skelbimas

Pastaraisiais metais Kremlius panaudoja propagandinį taikos ginklą laisvame pasaulyje šalininkų surasti ir ypač JAV apšaukti "karo kurstytoju". Štai sovietai taikos nori, o Atlanto ir panašios santarvės karui ruošiasi.

Dar nelabai seniai tikėta, kad visi "taikos" kongresai, kurie atkreipia milijonų dėmesį, yra savaimingas reiškinys. Georgij Malenkov 1949 m. lapkričio mėn. viešas paskelbimas, kad visos komunistinės organizacijos turi rikiuotis į Kremliaus politinę liniją, kaikam pravėrė akis. Tačiau labai nedideliam skaičiui. Ir dabar neretas pagalvoja: gi pasaulinės taikos šalininkai nebūtinai yra komunistais. Tai tiesa, — jie nevisi komunistai, bet atlieka Maskvos pavestą uždavinį. Tas bolševikinės taikos šauksmas, sustiprinamas milžiniškos propagandinės mašinos, nustelbia karo trenksmą Kinijoje, Indokinijoje, Malajuose, o ypač Korėjoje, nes ten yra tik "pavergtų kraštų pastangos išsilaisvinti".

Jei sovietų klastingai "taikos" politikai tiki milijonai vakariečių, rodo nūdienį tragizmą. Dar didesnis tragizmas, kai JAV prezidentas F. D. Roosevelt 1933 m. pripažino sovietus su sąlyga, kad būtų uždarytas kominternas. Tą sąlygą išpažįsta prezidento bičiulis William C. Bullti JAV pirmasis ambasadorius Maskvoje. Prezidentas buvęs įžeidžiančiai apgautas, kai 1935 m., Maskvoje, buvęs sušauktas kominterno kongresas. Tačiau jis nepadarė išvados. Tik JAV ir toliau darė spaudimą kominterną panaikinti. Sovietai tat padarė 1943 m. Anomis dienomis, Biržuose, mano tremties vietovėje po vokiečių kalinimo, sušnekus su eiliniu piliečiu, mudu priėjome išvados: vakariečių apgaulė, po kurios seks dar galingesnė pasaulinė bolševikiška organizacija. Po pusantrų metų atsirado Kominformas, kuris sutelkė tik dalį Vakarinės Europos kraštų. Šiai organizacijai papildyti, milžiniškoms masėms apjungti, prireikė naujos "taikingos" organizacijos.

Tą kelią pasirinkti vertė ne kas kitas, o vakariečių naivumas. Jei vakariečių politikai tikėjo sovietams ir tą pasitikėjimą atvirai skelbė, kodėl demokratinėje santvarkoje nevalia piliečiams eiti keliu, vedančiu į Maskvą? Juk per Teherano, Jaltos, Potsdamo konferencijas eina kelias į "taikos" konferencijas.

Taikos šalininkas J.G. Crowter, britų žurnalistas, patiekia sovietams žinių, jog JAV netrukus įvyksianti revoliucija: "Nes nūdien Korėjoje, Vietname, Malajuose tautos kovoja už taiką, o ryt mes išvysime naujus įvykius, kai britai kovos prieš JAV bankininkus, militaristus, už savo laisvę".

Klastinga veikla

Sovietų propaganda remiasi dinamizmu, prisitaikymu ir visuotinumu. Visos organizacijos, rikiuojamos iš vieno centro, apima skirtingus visuomeninius sluogsnius vakarietiškame pasaulyje ir siekia to paties tikslo: paruošti kelią pasaulinei revoliucijai. "Taikos" organizacija, tulo vakariečio ambasadoriaus Maskvoje žiniomis, apima trečdalį laisvojo pasaulio gyventojų. Ji yra pati plačiausia iš visų komunistinių klastingųjų organizacijų. Aišku, ji būdama tokios apimties negali būti lanksti ir kovinga. Toji didžioji organizacija skelbia idėjas, kurias įgyvendina gerai sucementuotos organizacijos.

Komunistų pretenziškiausia organizacija — Pasaulio darbininkų profesinė sąjunga. Po karo jai priklausė, greta sovietų, vakarietiškų valstybių darbininkų profesinės sąjungos. Amerikiečių tik kairesnieji CIO prie jos prisidėjo. Kita — AFL buvo ten apšaukta atžagareiviška. Tačiau NFTU, įkurta 1945 m., skilo 1947 m. saryšyje su Marshall plano svarstymu. Komunistiškoji darbininkija tą planą pasmerkė. Kitas susikirtimas įvyko dėl Čekoslovakijos. Nuo to meto Maskva paliepė darbininkų komunistiškajam centrui pasirinkti taikos kelią. 1950 m. Stockholme įvykusi taikos konferencija priėmė taikingus nutarimus, kuriuos pasirašė 100 mil. nekomunistų vakariečių. Tiems parašams rinkti ir taikos propagandai vesti Naujorke suorganizuotas centras, kuriam pirmininkauja negras Dr. W. E. B. Du Bois. Iki Teisingumo departamentas knaisiojosi po tą centrą, norėdamas jam priklausančius paskelbti svetimos valstybės agentais, jis atliko savo uždavinį. Penki to centro nariai buvo įtarti ir patraukti tieson š.m. vasario mėn. Tas žygis "taikos" šalininkų visame pasaulyje buvo apšauktas persekiojimu. O tuo metu Amerikos kontinente jau buvo pasirašę 13.5 mil. po taikos raštu.

Ryžtingiausiai pasielgė Prancūzijos vyriausybė, kuri š. m. sausio mėn. įsakė suimti komunistinės pasaulinės darbininkų profesinės sąjungos centro valdybos narius. Apie tą įvykį nedaug ką aiškino Prancūzijos vyriausybė, bet dar mažiau domėjosi juo JAV spauda .

"Taikos" šalininkai patiekia šią užpuolimo sąvoką: "Užpuolikas yra tas, kuris pirmutinis panaudoja ginklą prieš kitą valstybę, nežiūrint politinių, ūkiškų ar strateginių samprotavimų ar vidaus santvarkos nepageidavimų"

Tačiau pirmame "taikos" kongrese Paryžiuje, 1949 m., buvo pateisintas Čekoslovakijos sovietinis pajungimas. Prisidėjus karui Korėjoje "taikos" šalininkai sveikino šiaurės korėjiečius, linkėdami pasekti Čekoslovakijos išsilaisvinimą. Kiek vėliau jie jau gen. D. MacArthur apšaukė karo kurstytoju ir įrašė karo nusikaltėlių sąrašan.

Frederic Joliot — Curie

Prancūzijos "taikos" šalininkų pirmininkas F. Joliot, gruodžio mėn. įvykusiame antrame "taikos" kongrese Varšuvoje, tarpkitko pareiškė, jog 1949-1950 m. buvęs didžiausias taikos laimėjimas išlaisvinus Kiniją ir Sovietams pripažinus komunistinę santvarką rytinėje Vokietijoje. Tuo pat metu jis pasmerkė vakariečius karo kurstytojais, kurie siekią Vak. Vokietiją apginkluoti ir atmetą Sovietų siūlomą Vokietijos nuginklavimą.

F. Joliot — Curie prancūzų vyriausybės buvo atleistas iš atominių tyrimų laboratorijos vadovo pareigų. Ar to užtenka?

Ši "taikos" šalininkų veikla sovietams atnešė tinkamų vaisių. Pirmiausia vakariečiuose sukėlė sąmyšį. Demokratiniuose kraštuose visuomet populiariau kalbėti apie taiką, negu šaukti aukotis galimą pavojų sutikti. Vakariečiuose politinis sąmyšis ir iki šiol nėra baigtas. Tautinės ambicijos dažnai sutampa su "taikos" šalininkų idėja: neapkęsti JAV, pagrindinio veiksnio, kuris gali laisvąjį pasaulį apginkluoti ir stoti techniškon dvikovon su sovietais.

Komunistai eina dar toliau. Žinomoje Stockholmo konferencijoje, prancūzų WFTU gen. sekretorius Louis Laillant pareiškia: "Šiuo metu propaganda ir tiesioginė veikla negali būti išskirtos. Mes turime išaiškinti, kad "taikos" šalininkų pagrindinis uždavinys yra atsisakyti kapitalistiniuose kraštuose gaminti karui būtinas žaliavas ir tuo labiau gaminius". Pietro Nenni ten pat iškilmingai pasižadėjo, kad italai komunistai negamins ginklų ar jų transporto priemonių.

Po tos konferencijos įvykusiame WFTU žemės ir oro transporto darbininkų vadovybės pasitarime nutarta: "Plėsti taikos šalininkų komitetus, veikliai remti trukdymą karo reikmenis pervežti kraštuosna, besirengiančiuosna trečiajam pasauliniam karui".

1950. IX. 22 aplinkraštyje sakoma: "JA Vneslepiama agresija stoja taikos sąjūdžiui skersai kelią. Tat galima sutrukdyti JA V-bėse, D. Britanijoje demonstracijomis, o Italijoje, Prancūzijoje, Belgijoje ir Olandijoje būtina panaudoti tiesioginę veiklą". "Taikos" šalininkai panaudoja skirtingus metodus atskiruose kraštuose. Anglosaksų kraštuose, kur komunizmas yra silpnas, tenkinamasi propaganda, gi vakarinėje Europoje jau imasi tiesioginių veiklos priemonių.

Vakariečių svyravimas

Tik pastarąjį gruodžio mėn. "taikos" komiteto buvo pašalintas iš pareigų O. John Rogge, buvęs JAV vyriausiojo prokuroro padėjėjas. Jis atstovavo amerikiečius Varšuvos taikos kongrese. Jis sakosi nebuvęs komunistas. Ir net daugiau — jau nusivylęs Henry Wallace pažangiųjų partija ir "taikos" sąjūdžiu. Šiandieną jis jau žinąs tebuvęs tik komunistų iškaba. Varšuvoje jis kritikavęs Sovietus ir paneigęs, kad JAV norinčios karo. Tačiau ne čia jo didysis nusikaltimas Maskvos akimis žiūrint. Didžioji jo "nuodėmė", kad 1949 m. spalio mėn. taikos komitete Romoje, pradėjęs ginti Jugoslaviją. Tuomet "taikos" komitete jam nelikę vietos. Iš ten išguitas, nuvyko pas Tito ir jį radęs taikingesnį už J. V. Staliną.

O. J. Rogge vietą "taikos" komitete užima rev. Joseph Fletcher, profesorius episkopalinės teologinės seminarijos Cambridge, Mass. Grįžęs iš Varšuvos kongreso, jis išleido atsišaukimą, kuriame sakoma, kad į amerikietiškąjį "taikos" sąjūdį tebūsią priimami tik sovietams draugingai nusiteikę amerikiečiai. Tačiau šis sąjūdis idėjiškai nėra dinamiškas. Jis gal daugiau sovietams patarnauja finansine parama.

Kai sovietai spraudžiasi į įvairias spragas, siekdami vakariečius suskaldyti, kai jie rikiuoja tolydžių idėjų ir įvairias organizacijas vieno tikslo siekti, vakariečiai idėjiškai yra praskydę, neorganizuoti ir tinkamai nesumoja išaiškinti sovietinių kęslų. Daugelis organizacijų imtinai "Voice of America", "National Committee for Free Europe, Inc." veikia trukčiodamos. Jaučia visi, kad ne vien finansinė galia, bet ir idėja nūdien reikalinga kovai prieš komunistinę idėją, o ryt stoti karan komunizmui sunaikinti. "Crusade for Freedom" baigėsi niekučiu.

Negeriau yra su mūsų mažu politiniu padaliniu, kuris daugeliui "taikos" šalininkų gali praverti akis. Mes esame sovietų auka. Lietuvos politinis klausimas yra akį rėžiantis sovietams. Ar mes tas politines aukso kasyklas tinkamai sumojame panaudoti? Ne. Mes šaukiame, rodome pasauliui savąsias atviras žaizdas, bet nevedame pakankamai veiksmingos kovos visais požiūriais, aiškindami sovietų klastas praeityje ir nūdien.

Mes privalome taikyti sovietinį pradą: mūsų turimą propagandinę idėją jungti su kieta, energinga, dinamiška veikla. Visame pasaulyje metas mums išlįsti iš olų, vieno kito rašto rodymą, du kartu į metus, politinių susirinkimų šaukimo ir negarsaus šūktelėjimo. Maža mums džiūgauti dėl "Voice of America". Tai ne mūsų nuopelnas. Mums metas parodyti kietą lietuvišką valią kovoti už laisvą Lietuvą ir tuo būdu patarnauti pasauliui.

Lietuvis pėsčias iš Uralo

Sibiro plotuose aidi Lietuvos Himnas. — Iš Suvalkų krašto per R. Vokietiją į Kanadą. — Reti susitikimai.

J. VIRŽIS

Ir kur tų lietuvių nėra! Menasi, dar karo metais visame Reiche iš viso buvo ar tik ne pora stovyklų, kur lietuviai galėjo, palyginti, laisviau ir žmoniškiau gyventi: viena — Neudoerfly, prie W. Neustadto, kita — kažkur Tirolio kalnuose, prie Brixlegg. Artėjant iš Rytų raudonajam sriautui,Neudoerfly jie ėmė kelti sparnus ir dairytis, kur galėtų vėl žmoniškiau įsikurti. Taip kun. Senkus ir rašantysis šias eilutes buvo pasiųsti nusibastyti į aną — kalnėnų stovyklą ir pažiūrėti, ar negalėtų ten įsikurti visi,nes ten dirbo paskirtus darbus tik keli žmonės, o kiti — gaudavo m. korteles ir, nepaisydami grasinimų, kad už tai bus nuimtos galvos, klausydavosi am — čių ir anglų radijų, kartais atsisukdami net ir Maskvą. Ir štai tokioj nuošalioj vietovėj, toj niekeno netrukdomoj kalnų vientulybėje, kur, rodos, užsimušęs nerastum lietuvio, abu netikėtai išgirstam lietuviškai šaukiant: — Kur lipi? Ar nematai, kad traukinys eina ne į tą pusę? Ir nuvažiuosi vietoj Woerglio į Insbruką...

Woerglis... Pasiutęs nacis buvo jo arbeitsamto vedėjas. Archit.Kovalskiui, vienam iš žymiausių tos rūšies jėgų Lietuvoje, nedavė jokio kito darbo, tik — krauti sunkiausius pieno bidonus. Pirmas sutiktas prie minimosios stovyklos žmogus buvo taip pat jis. Kažkaip pažiūrėjom vienas į kitą ir jis pirmas lietuviškai užkalbino: — Ar ne lietuvis? — —Taip, tas pats...

Žmogus viską išsipardavinėjo, nes nebuvo iš ko gyventi. Pasiūlė už juokingą kainą geriausią kostiumą ir — parkerį. Kadangi jam būtinai reikėjo pinigų, sukrapštęs visus likusius smulkiuosius, parkerį šiaip taip "nupirkau". Jį tebeturiu dar ir šiandien, nors jo savininkas, rodos, jau seniai po velėna...

Nelinksmos buvo šiemet Kalėdos lietuviams, palikusiems Vokietijoje. Gal kiek geresnės jos buvo tiems 50.000 mūsų tautiečių, kurie jau laikomi "įkurdintais". Tačiau ką darysi: gyvas į žemę nelįsi, todėl ir tie patys būrėsi į krūvą, kas ir kur begalėdamsa. Savas su savu vis jautėsi lyg Lietuvoj ar bent vienoj lietuviškoj šeimoj. Taip ir prie mūsų šiemetinių kūčių stalo vėl susidūrėme keletas senų pažįstamų. Pats šeimininkas — inžinierius, Paryžių žinąs kaip savo penkis pirštus, kur visą eilę metų studijavo, profesoriaus sūnus, dabar betgi nebe tokias dienas gauna vilkti Vokietijoj. Kažkaip pažįstami pasirodė ir viešnios veido bruožai. Ir — atsipažinom: tame pačiame Suvalkų krašto mieste lankėme gimnaziją, ten pat jos tėvai turėjo 2 mėsos krautuves. Pasirodo — esama pabėgėlės iš Lietuvos. Ir kokių siaubingų dalykų ji pripasakojo apie tą savo bėgimą. Tėvai — dar ir dabar turėtų būti Lietuvoj, bet apie juos —jokių žinių. Tik šiaip taip pavyko ištrūkti jai su seseria. Ilgai bastėsi po Rytų zoną, kol galiausiai pasiekė Vakarus. Ir kaip rusai ten žvėriškai elgėsi su moterimis! Ilgai ilgai tos žaizdos neužgis. Prieš kiek laiko jos švogeris su seseria išvyko į Kanadą. Gi jos švogerio sesers sūnus — rusiukas: prievartautojo vaikas. Ir ji stebisi, kaip iš viso gali atsirasti žmonių, kurie dar bolševikais tiki...

Muencheno pereinamoji emigracinė stovykla. Ir ką susitinkame! Žmogų, su kuriuo drauge laivų, kai praeito karo metu vokiečiai nebuvo pasiekę daugiau 300. Kova bus sunkesnė ir dėlto, kad nūdieniai povandeniniai laivai yra tobulesni, turi oro siurbiamuosius vamzdžius, vad. "Schnorkel", ir gali visas operacijas atlikti niekad neiškildami į vandens paviršių. Be to, jie yra didesni, greitesni, gali giliau pasinerti, o be to, turi prietaisus raketoms svaidyti, tad gali ir pakrantes apšaudyti. Kanados jūrų laivyno vadovybė dėl to dabar yra sukoncentravusi visą dėmesį į specialius laivus skirtus kovai su povandeniniais laivais, vad. antisubmarinus. Šie laivai yra nepaprastai greiti, judrūs ir turi visus įrengimus povandeniniams laivams susekti bei juos pulti.

Kanados laivyne šiuo metu yra vienas lėktuvnešis, vienas kreiseris, 7 naikintojai, 4 fregatai ir 6 minų naikintojai, o netrukus bus atiduota aktyviai tarnybai dar vienas kreiseris, 4 naikintojai, 2 fregatai ir 9 minų naikintojai. Atseit, išviso aktyvioje tarnyboje netrukus bus 35 laivai, o užplanuota yra 100.

Kanados jūrų laivynas

Praeito karo metu Kanados jūrų laivynas iš bereikšmio išaugo į visai rimtą pajėgą. Karui prasidedant, 1939 m., Kanada teturėjo 6 naikintuvus ir keletą kitokios paskirties laivų, o 1944 m. laivyne jau buvo 378 laivai su 93.000 personalo. Kanados laivyno pagrindinis uždavinys aname kare buvo į Europą iš Amerikos vykstančių transportų apsauga. Per visą karo metą Kanados laivynas yra lydėjęs per Atlantą 25.343 prekybos laivus, pergabenusius į D. Britaniją 181.000.000 tonų prekių.

Šioje tarnyboje Kanados laivynas prarado 31 karo laivą, o pats nuskandino 27 priešo povandeninius laivus.

Prekinių laivų vilkstinių lydėjimas reiškia budėjimą prieš povandeninius laivus. Kanados laivyną, po karo sumažintą, dabar ruošiamasi vėl padidinti iki 100 vienetų, o uždaviniai jam skiriami tie patys, tad viskas pritaikoma kovai su povandeniniais laivais, didžiausiu prekių transportų priešu. Ir ateities kare kova nebus lengva, nes Sovietai jau dabar turi 400 povandeninių

prakaitavome brūžeklių-pielyčių fabrike. Kadangi jis dirbo naktinėj pamainoj, tai jis sugalvojo kartą nuvažiuoti į artimiausią miestą šio to nusipirkti. Kadangi grįžo pirmadienį, kai kiti dirbo, nors jam buvo ne darbo laikas, gestapas nutvėrė ir, nepaisydamas jokių aiškinimų, nusiuntė į San Valentino darbo stovyklą. Ten jau ant pat vartų buvo įrašytas "šūkis" "Arbeit oder Tod! Ten pat buvo uždarytas ir kun. Lapelis — už tai, kad be leidimo važiavo nors ir už savo pinigus, iš Vienos į Grazą. Ir abu buvo išleisti iš stovyklos... kaip tikri lapeliai. Kai paskum mes, 4 lietuviai, tam skaičiuje ir jo brolis, užplanuoti į Rytų frontą apkasų kasti, viskuo rizikuodami, ryžomės iš transporto bėgti, tas senas draugas — po tokių patyrimų — nebedrįso su mumis, viską palikęs, sprukti, o darbo stovyklos paliktus "atsiminimus" dar ir šiandien, po kelerių metų sanatorijos, tebesinešioja plaučiuose... Kartą dr. Trimakienės dantų kabinete teko susitikti vieną lietuvį, kuris puikiai "atsiminė" garsiuosius bombardavimus Leipcige, dabar bolševikų smarkiai minimus R. Vokietijoj, per kuriuos taip pat žuvo ir kelios dešimtys mūsų tautiečių. Jis buvo tris kartus "nurašytas": pirmą kartą mina slėptuvėj užmušė visus joj buvusius žmones,palikdama tik jį vieną, antrą kartą — su sąmone, tik negalėdamas pajudėti, išgulėjo kelias valandas ant lavonų krūvos, o trečią kartą — buvo įmestas į bendrą žuvusiųjų kapą, bet naujas puolimas išvaikė duobkasius, ir taip per nesusipratimą išliko gyvas, tik atsiminimą ir dabar tebesinešioja: neteko veik visų dantų. Ir jis už savo gyvybę yra tiek pat dėkingas, kaip tas lietuvis ekonomistas, kuris Insbrucke, keldamas koją žengti iš savo kambario, taip ir paliko bekybąs ore, nes prieš 0,1 dalį sekundės ten pat nukritusi bomba nunešė visus laiptus ir, užmušusi visus žmones rūsy, jį su kitais paliko gyvus viršuje...

Tam pat emigrac. kambary sutinkame dar vieną lietuvį. Aukštas, lieknas, pusamžis, prie krūtinės prisegtas taut. ženklelis. Bruožai kažkaip pažįstami, bet sunkiai atsimenami. Išsišnekame. Pasirodo, kažkada buvom matęsi Kaune. Ten jis važinėjo su greitąja pagalba (žalia, s-bės), stovėjusia Ugniagesių gatvėje. Su ta pačia mašina jis ir J. Vokietaitį, buvusį burmistrą, palydėjo į Vokietiją. Paskiau dirbo pasie-

(Nukelta į 3 psl.)

MES GYVENAME AUSTRALIJOJE

Nėra šiandien pasaulyje krašto, kurio nebūtų pasiekę mažos lietuvių tautos sūnūs ir dukros. Istorinė tremties lemtis atbloškė apie 6000 lietuvių į tolimiausią ir mažiausiai pažystamą Pietų Kryžiaus šalį, laukinių kralikų rojų ir kengūrų tėvynę — Australiją.

Pirmuosius žingsnius žengdamas ateivis čia turėjo susidurti su įvairiomis gamtos, augmenijos, gyvūnijos, krašto ir pačių čia gyvenančių žmonių savotiškomis gyvenimo ir būdo keistenybėmis. Apie šituos dalykus jau buvo daug kalbėta ir rašyta. Kas mus šį kartą domina, tai yra lietuvių būklė ir lietuvių likiminiai reikalai Australijoje.

Daugumas pasirinkusių šitą kraštą lietuvių atvyko čia, kad neturėjo progos kitur išvykti. Antruosius čia viliojo pietų egzotika. Tretieji čia įžiūrėjo galimybes prasigyventi arba rasti tikrai ramią vietelę iš kurios, pasaulio įvykių atveju, nereikės niekur bėgti, nes jau nėra kur.

Susipažinusiam per porą metų su vietos sąlygomis ir perėjus tikrai savotišką dviejų metų australiško kontrakto mokyklą, kurioje ant nuosavo kailio teko patirti, kokių kvailysčių ir nesąmonių gali pridaryti civilizuotas baltasis žmogus, kitam tokiam pat žmogui, netekusiam teisių ir savos tėvynės, to išvadoje reikia pabrėžti, kad Australija nėra tas kraštas, kuriame kietu darbu ir ištvermingumu negalėtum susikurti šviesesnės ateities. Daugumą besikuriančių lietuvių kažkaip šviesiai žiūri į ateitį. Čia yra tam tikrų galimybių ir privalumų, kurie teigia rytojaus galimumus. Bet žvelgiant iš kitos pusės šita vadinama saulėtoji šalis, nėra ideali ir saulėta žemė, kuri galėtų išauginti brandų lietuvišką vaisių. Jeigu Australijoje netrūksta materialinių turtų, tai šalia jojo viešpatauja dvasinis skurdas. Dvasinio skurdo tragika dar padidėja tuo, kad australai nenori suprasti, jog toks skurdas ištikrųjų yra. Tremtinys apsirūpinęs pirmaisiais būtino reikalingumo dalykais, pasijunta, kad jis yra toli ir labai toli atkeliavęs į svetimą ir nesuprantamą kraštą.

Lietuviai, važiuodami į Australiją, skaitėsi su dviem sąlygomis: darbo ir klimato. Tačiau čia atvykus teko įsitikinti, kad šitos dvi sąlygos yra visai nereikšmingos. Kiek klimato, tiek ir darbo atžvilgiu (nevaržant sutarčiai) kiekvienas gali pasirinkti pagal savo skonį. Trečiasis ir realusis pavojus iškilo tada, kai atvykusi lietuvių masė pradėjo kurti savo bendruomenes ir tautinius židinius. Tiesa šitas pavojus nėra galvos netekimo ar specialių baudų pavojus. Už jokią tautinę ir visuomeninę veiklą niekas nėra nukentėjęs ir niekam negrasinama. Tačiau, kad tokia veikla yra nemėgiama ir net nepageidaujama Australijoje, tai jau daugelį kartų patvirtino vietos spaudos puslapiai ir atsakomingų vyrų pareiškimai. Federalinės Australijos vyriausybės tikslas yra kiek galima greičiau nebritiškos kilmės ateivius padaryti australais. Gi ateiviai būdami tautiniai ir politiniai sąmoningi viso šito kratosi. Savojo krašto kultūros ir dvasios pasiilgimas juos jungia į bendruomenes. Vyriausybės dedamos išviršinės pastangos asimiliacijai dažniausia duoda priešingų vaisių. Tokia jau žmogaus prigimtis, kad peršama prekė jo akyse yra bloga.

Australai, kaip žmonės, didelėje daugumoje yra geri. Tik norint juos suprasti reikia pačiam elgtis nelyginant vaikui. Jie gyvena smulkmenomis ir iš smulkmenų daro sprendimus. Vidutinis australas susirūpinęs dienos uždarbiu ir arklių lenktynėmis. Visos kitos problemos jo nejaudina. Ateiviai kaip tik sielojasi priešingais reikalais. Galvosenos ir kultūros skirtumas sudaro tarp australų ir ateivių skirtumą. Vieni kitų nesupranta. Užtai ateiviai stengiasi susiburti į savo bendruomenes ir gyventi kartu su savaisiais, arba europietis su europiečiu, kaip čia priimta sakyti. Skirtinga galvosena, kultūra ir plius komunistų varoma propaganda, kad ateiviai paaštrina butų problemą, atima darbą ir duoną yra amžinas kylys tarp australų ir ateivių.

Grįžtant prie kultūrinių ir tautinių reikalų Australijoje, tenka pažymėti kokiose kultūrinėse sąlygose atsidūrė lietuviai Australijoje. Pirmiausia objektyviai žiūrint Australija turi net 6 universitetus, puikias bibliotekas, kuriose galima rasti visus pasaulio klasikus. Yra gana tankus įvairių mokyklų tinklas. Nepaprastai išplitęs kinas, kuriame gali matyti viso pasaulio filmas ir įvairiomis kalbomis. Geri simfoniniai orkestrai dažnai išpildo klasikinę muziką. Išeina stambūs dienraščiai su arklių ir šunų lenktynėmis, žmogžudystėmis ir tt. Politiniai ir kultūriniai straipsniai yra trečios eilės reikalas. Vidutinis australas domisi tik lenktynėmis ir baru. Patys inteligentai yra labai lėkšto išsilavinimo ir galvojimo. Retas australas inteligentas turi namų bibliotekėlę ir labai nustemba, kad ateivis iš Europos atsiveža dėžę knygų. Tai esą ekonomiškai neapskaičiuotas balastas. Aplamai visose srityse šalia anglų įtakos, veržte veržiasi į Australiją ir jos gyvenimą amerikonizmas. Tas ypatingai ryšku dideliuose krašto miestuose, kuriuose susibūrė didesnis skaičius europiečių (ne anglų), pav., Sydney.

Šitokiose apystovose atsiduręs lietuvis negali par daug džiaugtis, bet ir skųstis. Norint ir čia gali rasti pakankamai progų gilinti ir plėsti savo dvasinį pasaulį. Tam reikia tik noro. Dėl materialinių trūkumų skųstis nereikia.

Atsikreipiant veidu į tautinės kultūros plėtotę, tenka pažymėti, kad jos keliai nėra rožėmis kloti. Pagrindinė kliūtis, kaip minėjome, yra valdžios varoma asimiliacijos politika. Šito siekdama, valdžia ateivius su sutartimis stengiasi kiek galima plačiau išsklaidyti ir išmėtyti po didžiulį kraštą arba juos įkurti išsklaidytai, kad tuo būdu būtų išvengta tautinių susibūrimų ir grupavimosi. Pačiai užsieniečių spaudai šykštumo nepagailima. Svetimomis kalbomis išeinančių laikraščių turi būti vienas trečdalis anglų kalboje. Tiesa lietuviai turi du lietuviškus laikraščius. Visų lietuvių pastangomis Adelaidėje įsigyta lietuviška spaustuvė, kuri jau spausdina pirmąją lietuvišką knygą Australijoje. Gyva kultūrinė veikla. Pilnu tempu varomas organizacinis bendruomenės gyvenimas. Idealioji gyvenimo pusė nedirvonuoja, nes idealistų ir pasišventėlių netrūksta, kurie kurstytų iš tėviškės žemės atneštą lietuviškosios dvasios ugnį. Tačiau nežiūrint to australiškoji žemė yra gana erškėčiuota lietuviškąjam kultūros daigui. Viena iš jų, kaip minėjome, kyla iš mus globojančių pusės, o kitos kliūtys yra pačių lietuvių buržuazinio gyvenimo išdava. Tačiau apie tai pakalbėsime sekantį kartą.

Bronius Zumeris.

Propaganda tėvynėje ir "Amerikos Balsas"

Vilniaus universiteto rektorius Bučas jau kelintą kartą spaudoje talpina savo straipsnius apie "kruvinąjį Amerikos imperializmą". Gali būti tai dėl akių, nes sovietai kiekviena proga lietuvimas prikiša, jog jie per mažai rodą neapykantos kapitalistams. Tiesiog gaila skaityti šiuos ištisai melu paremtus rašinius.

MacArthuras čia vadinamas didžiausiu firmų šėrininku, kai tuo tarpu visiems žinomas faktas, jog jis verčiasi tik iš savosios algos ir neturi savo žinioje nei "General Electric", nei Filipinų plantacijų... Bučas įrodinėja, jog gyvenimo standartas JAV labai krentąs... Straipsnis paremtas pagrindine "Pravdos" linija ir jame nieko naujo. Tačiau, būt gera, kad tokie siųstuvai kaip "Voice of America" stengtųsi tiesioginiai šitokius melus paneigti ir tiksliau bei argumentuotai pateikti tikruosius faktus.

"Voice of America" trečiu savo gyvavimo mėnesiu neįstengė įeiti į Lietuvoje išlikusių žmonių galvoseną ir jų smalsumą. Kiekvieną minutę laukiantiems MGB įsiveržimo, lietuviams ne tiek rūpi akademinės paskaitos apie svajojamą JT organizaciją ar Brooklyno tarybėlių veikimą, kiek diskutavimas jam diena iš dienos pučiamos propagandos. "Voice of America" lietuvį kur kas labiau interesuos jei jis jaus, kad transliacijos vedėjai gerai pažįsta jų bėdas ir sielojasi dėl demokratijos visiško užgniaužimo jų tėvynėje.

Antisovietiniai neramumai Rytų Vokietijoje

Iš Vokietijos rytų zonos vis dažniau ir dažniau ateina žinių apie kantrybės netekusių vokiečių pasipriešinimą bolševikinei vergijai ir neramumus, prieš kuriuos sovietai siunčia karinius dalinius.

Jau prieš porą metų per pasaulį nuskambėjo žinios apie nežmonišką baudžiavą uranijaus kasyklose ant Vokietijos ir Čekoslovakijos sienos Sudetuose. Dabar pranešama, kad uranijaus rūdos surasta ir Thueringijoje, į kur vokiečiai taip pat prievarta siunčiami į darbus, o tie, kurie atsisako vykti, netenka maisto kortelių ne tik patys, bet ir jų šeimos, laikomi kenkėjais ir nelegaliais žmonėmis.

Naujai atrastoje uranijaus rūdos srityje esą nusavinta 48 ūkiai, kurių 18 susprogdinti, visa sritis aptverta spygliuotų vielų tvora ir apstatyta sargybų bokštais. Gyventojai iš tos srities iškraustyti, o ten patekę darbininkai nebeturi kelio atgal, lygiai kaip iš kaceto. Apylinkės ligoninės yra perpildytos radioaktyvių apdeginimų ligonimis, kurie pasveikę vėl siunčiami į darbus, o nebepasveikstantieji paliekami jų pačių likimui be jokios pagalbos ir be pragyvenimo šaltinio.

Suprantama, kad šitokis prievartavimas darbininkų tarpe yra sukėlęs didžiausio pasipiktinimo, kuris protarpiais išsilieja neramumais. Pastaruoju metu didesnio masto neramumų kilo Aue uranijaus srityje Johanngeorgenstadte. Kai buvo suimti 3 darbininkai pasipriešinę nežmoniškam prievartavimui, per 300 darbininkų užpuolė liaudies milicijos 7-ąją nuovadą, norėdami paliuosuoti ten laikomus draugus. Atvykę du liaudies milicijos būriai darbininkų buvo atmušti ir tik prisiųstas rusų kariuomenės dalinys teišsklaidė darbininkus, bet tuojaus po to miestelyje vėl kilo neramumai ir minia išdaužė bei išplėšė sandėlius ir valdines krautuves.

Rytų Vokietijos gyventojai ryškiai pasipriešino bolševikinei propagandai ir tie turėjo nusileisti švenčių klausimu.

Bolševikai jau šiais metais bandė priversti darbininkus ir ūkininkus dirbti gegužės 6 d. sekmadienį. Esą, perdažnos švenčių trukdą pavasario ūkinio plano vykdymą. Jie kažkodėl neapsigalvojo anksčiau ir leido švęsti Šeštines, bet norėjo atsigriebti sekmadienį po to, nes, esą, Sekminės vėl sutrukdysiančios darbą ir per profesines sąjungas paskelbė, kad šeštadienį gegužės 5 d. vakarinės pamainos turi pradėti dirbti ir dirbti taip pat sekmadienį. Tačiau darbininkai į darbus niekur nėjo, nors propaganda šaukė išsijuosus.

Tur būt, ne be ryšio su vis augančiu gyventojų nepasitenkinimu pastaruoju metu į daugelį R. Vokietijos provincijų prisiųsta sovietų kariuomenės, kuri kartu, beabejo, atžymi ir karinius pasiruošimus. Berlynas yra apsupamas naujomis kariuomenės stovyklomis. Taip Saksų Anhaltan prisiųsta šarvuočių divizija, Brandenburgan ir Meklenburgan prisiųsta taip pat po naują pėstininkų diviziją. Sustiprinami ir aviacijos daliniai, padidinant naikintuvų eskadras tame pačiame Anhalte, Thueringijoje ir Meklenburge. "Courier".

Neryžtingumas, svyravimai ir ateities pavojai

Nūdienis vakarų pasaulis kaskart vis daugiau rodo ištižimo, nevalingumo ir baimės. Jie jau šiandien bijo bolševikų ir, tarytum strausai, sukišę galvas į smėlį, tariasi bent tuo kartu esą saugūs. O kas bus rytoj — nesvarbu.

Juk labai neseniai prez. Trumanas pagarsino, kodėl jis bijo politikos ir priemonių prieš komunistus Tolimuose Rytuose. Esą, tokių priemonių griebimasis — reikštų Sovietų Sąjungos "atominių bombų lietų" ant JAV miestų... Bet ar tas "atominis lietus" su kiekviena pralaukta diena nesidaro dar realesnis, dar didesnis ir ar jo bus galima išvengti turint pasaulyje tokį partnerį, kaip totalistinė Sovietų Sąjunga.

Pasibaigus 2-rajam Pasauliniam karui, kai šis milžinas stovėjo ant molinių kojų, Vakarų demokratijoms tikrai būtų buvę nesunku surasti receptą, kaip tą agresingąjį milžiną laikyti ir toliau nepajėgų ekspansiniams kėslams. Deja, vakariečiai elgėsi priešingai: visokiais būdais jie šelpė, ugdė ir puoselėjo jį, kad tik atsigautų. Visokiausios jų nuolaidos, pašalpos, paskolos, prekyba ir kitoks kompensavimas — padarė Kremliaus valdovus tokius stiprius, kad šiandien Vakarai turi itin skaitytis su kiekviena Stalino ir jo politbiuro užgaida...

Po karo demokratai savo kraštuose rado reikalo uždaryti ir išrauti su šaknimis totalistinių partijų veikimą. Jei neleido ir neleidžia veikti fašistams bei naciams, tačiau duoda laisvas rankas komunistams. Kodėl? Ar komunistai ne tokie patys totalistai, kaip naciai ar fašistai?

Ir stebėtis tenka, kuomet šiuo metu vakariečiai sakosi kovoją prieš komunistus Korėjoje, Europos kontinente ir kitur, o komunistams leidžia laisvai veikti savuose kraštuose. Juk, kai pažiūri žmogus realiomis akimis į nūdienį demokratiškąjį pasaulį, nesunku suvokti, jog ir dabar vakariečiai komunistų pavergti. Komunistų partijos, diriguojamos iš Maskvos, nuolat kelia laisvose valstybėse streikus, įvairias riaušes, išvaginėja valstybines paslaptis ir tt. O uždaryti jas ir imtis griežtesnių priemonių prieš jų pragaištingą veiklą — demokratai nesiryžta, nes tai būtų "nedemokratiška"...

Juk dar gerai prisimename, kuomet, pasibaigus karui, vakariečiai, su savo mokslininkų kadrais, skaičiavo eiles metų, kurių bėgyje sovietai dar neturėsią atominių bombų. Deja, pastarieji jas jau seniai turi ir Trumanui reikia nuogąstauti "atominio lietaus"...

Paskutinis mohikanas

Juo bene bus šiandien Amerikoje gen. MacArthuras. Atrodo, jis vienintelis pilnai tesupranta baisiąją komunizmo grėsmę pasauliui, todėl jis siūlo baigti žaidimą, o imtis radikalių priemonių ir stoti į atvirą kovą prieš komunistus. MacArthuras, matyt, gerai supranta, jog nepašalinta votis žmogaus kūne plečiasi ir nuodija visą organizmą. Todėl jis ir pataria ją išpiauti. (Palyginimui tiktų nūdienis karo vedimas prieš komunistus Korėjoje).

Už tat yra žmonių Amerikoje, ypač iš eilinės visuomenės tarpo, kurie generolą ypatingai gerbia. Ne be reikalo jie suruošė jam puikesnį sutikimą negu Lindbergui, perskridusiam Atlantą, ar 2-rojo Pasaulinio karo herojui Eisenhoweriui.

Amerikiečių, tiesa, toks būdas: jie mėgsta garsenybes. Kai neatsiranda ypatingai svarios asmenybės, jie pagerbia boksininkus, beisbolistus, kinų žvaigždes ir pan. Tačiau tas reiškinys nė kiek nesumažina visuomenės entuziastiškų MacArthuro sutikimų. Randasi JAV tokių žmonių, kurie MacArthurą vadina "didžiausiu amerikiečiu po Linkolno" ir vieninteliu to krašto asmeniu, kurį galima būtų lyginti su Napoleonu ar Churchilliu.

JAV Tolimųjų Rytų karinio štabo šefas gen. E. M. Almond, MacArthurą apibūdino, kaip vieną iš didžiausių "šiandien gyvenančių žmonių pasaulyje".

Tačiau yra ir tokių, kurie jį vadina "nepriaugusiu Mussoliniu". Jie kritikuoja MacArthuro "diktatoriškus gestus", "neamerikonišką retoriką" ir pan. Tuo pačiu tonu, žinoma, kalba apie MacArthurą ir komunistai.

Generolo pasiūlymas imtis radikalių priemonių prieš raudonąją Kiniją: bombarduojant Mandžiūrijos tiekimo bazes, blokuojant Kinijos pakraščius ir iškeldinant kovoms prieš komunistus Čiangkaišeko armiją, žinoma, nugąsdino JAV "kompromisininkus", nes jie nori dar pagyventi laisvai "nors šiandien", o kas rytoj bus — apie tai negalvoja...

Baigiamos pastabos

Jeigu šiandien prez. Trumanas bijo "atominio sovietų lietaus", tai po kiek laiko, be abejonės, jis susilauks ir "atominio uragano"... Totalistinė Sovietų Rusija, kai ji jau turės pilnus sandėlius atominių bombų, nekonservuos jų kur nors rūsyse, bet atveš jas į tą vietą, kuriai jos skirtos — į JA V— ir paleis "plasnoti" ant Naujorko dangoraižių ir kitų miestų. Tuomet jau nebegelbės jokios JAV nuolaidos ar pataikavimai.

Mes labai gerai žinome bolševikų metodus ir pagrįstai būgštaujame dėl ateities, kuri gali ištikti Amerikos žmones, pripratusius laisvėje gyventi. Gali ateiti laikas, kuomet mes, eiliniai šių kraštų gyventojai, bet, kartu su mumis, ir didieji keliausime pėsti ar būsime vežiojami gyvuliniuose vagonuose į bolševikinius kacetus. Tai baisi pranašystė, tačiau — be atbudimo Vakarų — ji yra tikra.

Pranys Alšėnas

— **Tokio.** — Japonijos parlamentui pateikiamas projektas įstatymo, kuriuo MacArthuras kviečiamas iki gyvos galvos likti Japonijos svečiu.

Šių metų oras Lietuvoje

Dažnai krypsta mūsų mintys į pasiilgtą žemę, bet nejučiomis laikas ir tarpas ją vis tolina ir tolina. Susimetę Kanados pietuose ir Amerikos viduryje, lietuviai tremtiniai vaikšto vasariniais paltais per visą žiemą, gegužės pradžioje jau kaitinasi Atlanto pakraščiuose, tuo tarpu Tėvynėje kur kas šalčiau.

Pernai žiema nebuvo šalta dabar mūsų gyvenamam kontinente. Gi Lietuvoje iššalo visi dar nuo 1939 metų šalčių išlikę lepesni vaismedžiai.

Anksčiau sunku buvo orientuotis apie oro permainas "ten", nes bolševikai neturėjo mados skelbti meteorologijos biuro pranešimus spaudoje. Bet šių metų kovo 2 d. jie tai pradėjo. Ir iš jų štai mes matome, kad praėjusio kovo šalčiausia temperatūra buvo prieš pat Šv. Kazimierą kritusi iki 11 laipsnių šalčio. Šilčiausia diena buvusi kovo 28, kada temperatūra siekė 6 laipsnius šilumos. Smarkiai snigo kovo 7, gi šlapdrėbė kovo 18 dieną.

Balandžio 1-ji atnešė lietuviams 10 laipsnių šilumos. Apie tą laiką nuo ledų išsiliuosavo Nemunas ir kitos didžiosios Lietuvos upės. Užtat balandžio 5 dieną prasidėjo navigacija dar išlikusiais laivais. Kaip žinome didelė dalis Nemuno garlaivių randasi Hamburgo uoste, specialioje britų protekcijoje. Naująjį navigacijos sezoną pradėjo buksyrai "Čarnas" ir "Greifenbergeris", ištraukę baidokus kelionei į Karaliaučių. Tą pačią dieną išplaukė iš Kauno keleivinis garlaivis "Cvirka" į Jurbarką. Balandžio 12 d. buvo visai gražu Tėvynėje. Giedra ir 15 laipsnių šilumos. Vėliau į mėnesio pabaigą kiek apsiniaukė ir atvėso, bet šalnų jau nebebuvo.

A.

Dviračių fabrikas Šiauliuose

Paskutiniaisiais laisvos Lietuvos metais Šiauliuose turėjo pradėti veikti dviračių fabrikas. Berods jau ir statyba buvo pradėta. Dabar bolševikiniai okupantai praneša, jog ten pradėjo šitoks fabrikas dirbti. Pirmoji partija — 150 dviračių buvo išleista balandžio 4 d. Specialistai išsimokslinę Charkove ir Minske.

LIETUVIS PĖSČIAS IŠ URALO

(Atkelta iš 2 psl.)

nio ir judėjimo policijoj Mažeikiuose. Prie bolševikų buvo suimtas, bet geri žmonės padėjo pabėgti per žalią sieną. Per ją patraukė tais pačiais keliais, tik vieną dieną vėliau, pro kur buvo pasukęs gen. Plechavičius. Ten — stojo į dalinius ir su spec. uždaviniu dar prieš karo pradžią, pasakojasi, buvo pasiųstas į Lietuvą. Veikė taip pat Kaune. Ir jis pasakoja daug tokių dalykų, jog nesinori kartais tuo net tikėti, pvz., kas ir ką darė, kai Lietuvoj buvo įkurtos pirmosios bolševikų įgulos, kokie žymūs žmonės, pramatydami bėgimą, ką gabeno į užsienį etc. 1944 m. bolševikai pagavo jį prie Karaliaučiaus. Kadangi pavardė kiek panaši į vokišką (tai p. N-nis), tad apsimetė vokiečiu. Kiek tardė enkavedistai, vis tiek neišsidavė. Galiausiai su kitais buvo išsiųstas "darbo prievolės atlikti" į Uralą.

— Ten buvo nepaprastai liūdna ir žiauru. Bet kartais, pasitaikydavo, — atskleidžia jis dalį savo išgyvenimų, — išeini vakarais į lauką — ir naktį prieš Naujus Metus girdi iš tolo atkrantėmis aidą kartojant: Lietuva tėvynė mūsų... Matyt, kurie nors iš darbo vergų, negalėdami kuo kitu pasiguosti, kai rūseliai traukia "vodką", tuo būdu ramina savo liūdesį, nors ir niekieno nepritariami, patys vieni traukdami Lietuvos himną...

Kaip patekau į Vakarus?

O, tai buvo ilga ir baisi kelionė. Tačiau — pasiryžimas padaro viską. Tikėsite manimi ar ne, bet iš Uralo parkeliavau į Lietuvą pėsčias... Tik išsyk, patartas, nuvažiavau tris stotis traukiniu. Toliau — tikrina, tad turėjau išlipti. O paskum — vis pėsčias ir pėsčias. Buvo gerų žmonių, tad padėjo. Lietuvoj parėmė partizanai. Mačiau Kauną ir Prienus. Berlyną pasiekau sutinęs ir pilnas iki pažastų vandens. O, buvo daug šiurpių momentų ir išgyvenimų...

— Ar nenorite visko paskelbti spaudoj?

— Kodėl ne, bet reikia palaukti, kol nuvažiuosiu į Venecuelą. Ten manęs laukia žmona ir šeši vaikai. Duktė jau 21 metų, sūnus — 19, abu moka ispaniškai, tad gali viską aprašyti vietinėj spaudoj. Kaip jie ten pateko? Mano pirmasis rūpestis, pasiekus Berlyną, buvo susirasti darbo ir susiieškoti šeimą. Ir abu dalykai pavyko. Dirbau sąžiningai, tad įmonės vedėjas niekaip nenorėjo paleisti. Kitus atleido, bet manęs — ne ir ne. Pasirodo, šeima buvo įsikūrusi prie Linzo. Kai atvyko Venecuelos konsulas ir pamatė ją tokią gausią esant, tuoj išdavė vizas ir net savo automobilį atsiuntė jos transportą paimti. Išsyk jiems vyko ten labai sunkiai, ir žmona norėjo net nusižudyti. Tik pagalvokite: viena moteris su 6 vaikais! Bet dabar iš visų bėdų jau išsirito, turi net savo namuką pasistatę ir verčiasi pakenčiamai. Tik laukia, kada aš atvažiuosiu. Sunku buvo su dokumentais. Galiausiai gavau rašyti laišką net pačiam IRO šefui į Ženevą — ir iš ten buvo gautas leidimas apmokėti mano kelionės išlaidoms. O dabar laukiu, kada galėsiu juos pamatyti.

Iš tikro jo transportas jau seniai turi būti išėjęs — ir tą mūsų tautietį, jau daugelio nurašytą į nuostolius, nuvežęs pas laimingą šeimą...

Kadaise Kanados laikraščiai plačiai rašė apie lietuvį, iš Sibiro vergų stovyklų į laisvę per Afganistaną ir Indiją, vėliau įstojusį tarnauti į Kanados karo laivyną. Vokiečių spaudoj pasirodo kartais žinių apie lietuvius ar kariuomenėj tarnavusius vokiečius, buvusius kaip karo belaisvius Lietuvoj ir iš ten parnešusius vertingų žinių apie padėtį mūsų pavergtoje tėvynėje.

Štai neseniai visa mūsų spauda platokai rašė apie lietuvį skautą, spėjusį apkeliauti pusę pasaulio. Girdime apie lietuvius Kinijoje, Pakistane ir dar kitur.

Taigi — kur nėra mūsų tautiečių! Ir kada nors vėl jie, išmušus laisvės valandai, su svetur įgytu patyrimu, lyg tos skruzdės, grįš į savo tėvų šalį, susirinkdami iš viso pasaulio kampų.

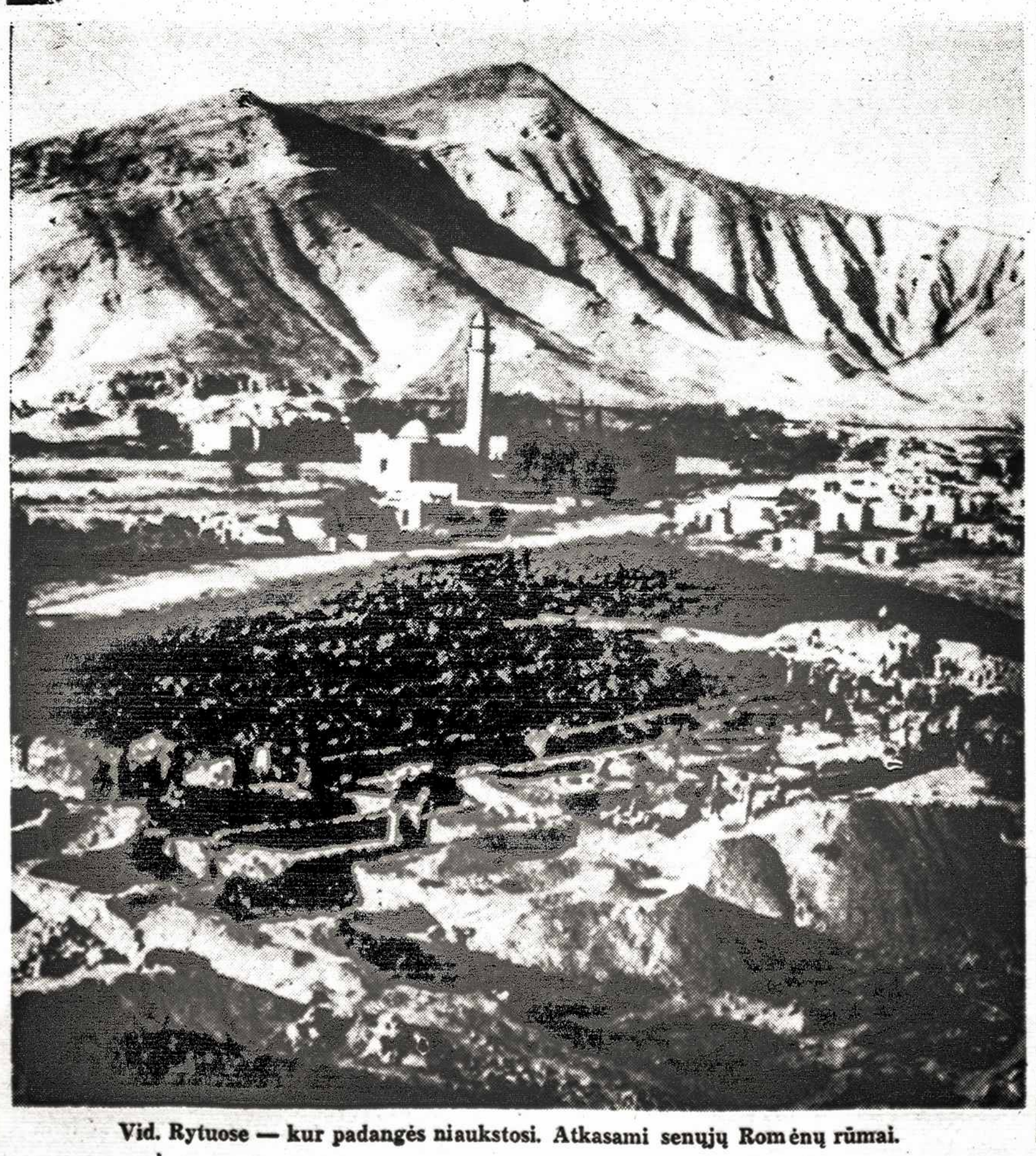

Vid. Rytuose — kur padangės niaukstosi. Atkasami senųjų Romėnų rūmai.

IŠ PAVERGTOS TĖVYNĖS

Veda ALMUS

Mirę kunigai

Šių metų kovo mėn. iš Lietuvos gauta žinių apie kaikurių žymesnių kunigų mirtį. Kaune yra mirę: prel. Januševičius, kan. P. Dogelis, kan. A. Sabaliauskas — Žalia Rūta. Vilkaviškio vyskupijoje mirė prel. J. Naujokas, buv. Vilkaviškio kunigų seminarijos rektorius.

LTSR paviljonas Maskvos parodoje

LTSR paviljoną sukonstruktavo architektai Kuprys, Šešelgis ir Lukošaitis. Jame yra keturios erdvios salės. Dekoravo skulptoriai Vaivada, Pundzius ir Bučas, buvęs Salomėjos Neries vyras.

Lietuvos žuvininkystė rusų rankose

Ir visdėlto LTSR žuvininkystė neatliko jai nustatyto plano 1951 metais. "Pažymėtina: kad Žuvies pramonės Ministerijos treleriai dirba visai nepatenkinamai... Didelė laivų dalis per ilgai užsistovėjo remonte, kurio kokybė esanti taip pat labai menka. Remonto dirbtuvių direktorius drg. Komarov tuo nesirūpina... Iki šiol nėr tvarkos suriūšiuojant ir paskirstant žuvį... Geriausi trelerių vadai drg. Kalaida, Omeičenko, Ojas, nepasekami kitų. Drg. Teličjev, trelerių laivyno vadas nekreipiąs į nieką dėmėsio taip pat... LTSR žvejybinių kolūkių sąjunga (drg. Šlepakov) silpnai panaudoja turimus galimumus.. LTSR geležinkelių valdyba (drg. Kožuchovsky) įpareigota Žuvų trestui parūpinti pakankamai šaldytuvų. Žemės Ūkio ministras drg. Augustinavičius ir Žuvies Pramonės ministras drg. Mickevičius įpareigoti kolūkiuose, esančiuose prie vandenų, sudaryti žuvų brigadas...

Prie Volgos-Dono kanalo darbų siunčiami lietuviai

Be tūkstančių lietuvių, dirbančių vergais ten, bolševikai tam darbui pajungė ir lietuviškas mokslo įstaigas ir lietuvius inžinierius. S. Žukas, pasirodė taip geras, jog jis šiuo metu yra vyriausiu šios statybos inžinierium ir "Hydroprojekto viršininku". Žinoma, tenka apgailestauti, jog liaudies valdžia tesirūpina tik atominių fabrikų elektrifikacija Volgos-Dono srityje, bet ne taikingų ūkininkų gerbūvio kėlimu, kad ir LTSR. Nei Turniškių užtvanka baigta, nei Birštono pradėta, kai tuo tarpu maža laisva Lietuva buvo visai prie šio plano įvykdymo. Sovietai pamišėliškai skubina šį darbą ir gal dėlto jie taip vilkina tarptautines derybas. Iš lietuvių tarybinėj spaudoj paskelbtų duomenų, 100 tūkstančių darbininkų ten vargsta nežmoniškai. Prof. Dr. K. Bieliukas rašo: "eilėj Lietuvos įmonių gaminami šiai užtvankai įrengimai. Respublikos mokslo įstaigos ryžtingai atlieka joms pavestus darbus... Dalis lietuvių mokslininkų tiesioginiai ir netiesioginiai dalyvauja šiose milžiniškose statybose".

Sirijos Gira tebesijaučia stipriai

Vasario mėnesio "Pergalės" žurnale tilpo drg. Piotr Ivanov, apžvalga "Švyturio" Žurnalo literatūrinis veidas". Ivanov šitaip atsiliepia apie Vyt. Sirijos Giros romaną "Viena Vasaros Diena": "... autorius davė ištrauką iš dar neišleisto romano. Tai yra autoreklama-reiškinys, būdingas buržuaziniam pasauliui, bet svetimas ir neleistinas tarybiniam rašytojui. Nemaža kaltės dėl to tenka ir "Švyturio" redakcijai, kuri neparodė reikiamo dėmėsio nei spausdinamų ištraukų vertei, nei aplamai tų kūrinių būklei, nei tolimesniam likimui, O iš kitos pusės-leido pasireikšti tarybinei etikai svetimiems autoreklamos reiškimus"...

"Tiesos" vedamajam kovo 30 d. pripažįstama, jog S-Gira teisingai užsitarnavęs šiek tiek kritikos. Bet kuo remdamasis Ivanov galėjęs Vyt.Sirijos Girą apkaltinti "autoreklamą, buržuaziniu pasauliu ir tt."? Tarybinės spaudos etika reikalaujanti iš autoriaus dalykiškai ir rimtai nagrinėti bet kurį klausimą. Tarybinės spaudos kritika gali ir turi būti griežta ir veikli, bet tuo pat laiku ji turi būti pamokanti ir draugiška. Tarybinės spaudos dar buotojui nedera be pagrindo priskirti "buržuazinius papročius" ir tt. Drg. P. Ivanov, matyt, pamiršęs šiuos elementarinius tarybinės spaudos etikos reikalavimus, O "Pergalės" redakcija, matyti, neatkreipusi į tai dėmesio. Šitoks atsikirtimas yra tikrai retas LTSR spaudoje. Matyt, V. Sirijos Gira naudojasi aukščiausių LTSR viešpačių malone.

Nėra net druskos

"Tiesa" kovo mėn. pabaigoje ir vėl skundėsi, kad nežiūrint "apyvartos padidėjimo", dar tebėra labai didelių trūkumų. Štai, pav., prieš kurį laiką buvo patikrintos Vilniaus Vartotojų Kooperatyvų krautuvės. Pasirodė, kad daugelyje jų nebuvo druskos, muilo, tabako gaminių". Ir kiek buvo džiaugtasi kainų numušimu! Arba vėl tame pačiame vedamajame skundžiamasi "...dažni atsitikimai, jog, į prekybos įmonę sulindę sukčiai ir apgavikai, apvagia pirkėją"... Neseniai visa eilė rusų okupantų buvo sukišti į kalėjimus, bet ir vėl skaitome: "... Kauno Vartotojų kooperacijoje buvo išgrobstyta prekių už milijonines sumas".

Dar vienas LTSR prekybos pavyzdys

Užvenčio kooperatyvo apyvarta sumažėjus 25%. Turėjus būti uždaryta valgykla. Vedėjas Androsovas nerodąs jokios iniciatyvos. Jis neatsiėmęs iš bazės prekių net už 427.000 rublių. Spekuliacija klesti — veltiniai ypač praturtinę buhalterę drg. Varkalaitę. Užvenčio rajono vadovai to nepastebį. Drg. Krupenin nesiimąs priemonių padėčiai atitaisyti. Tiek randame rusiškų pavardžių tolimame Lietuvos užkampy.

Dusetos atsilieka "TSRS statyboje

Sovietinė spauda aršiai puola Dusetas dėl netinkamo kolūkio politikos. Esą, buvo sužlugdytas trimečio "sugyvulėjimo" planas. Vos tik 53% tepasisekė pravesti kiaulininkystės plane. Visiškai sužlugdyti tapo galvijų, paukščių ir arklininkystės išvystymo planai. "Daugelyje rajonų gyvulių farmos buvo blogai paruoštos žiemojimui... Pasitaiko pašaro grobstymas. Rajone dar gausu kolūkių, kuriuose nesukomplektuotos gyvulininkystės farmos. "Upės Pakrantės", "Liudo Giros", "Bangos", "Šešupės" kolchozuose arkliai tebėra iki šiol laikomi pas kolūkiečius. "Marytės Melninkaitės", "Pergalės Vėliavos" ir kit. kolūkiuose gyvuliai neproduktyvūs, labai išsiplėtusios jų ligos. Kolūkių valdybos mažai jais rūpinasi. "Raudonosios Salos" pirmininkas G. Jermalov — paaiškėjo — esąs aršus spekuliantas... Šie niekingi buožės buvo laiku dešifruoti, bet rajono vadovybė nesiėmė iniciatyvos".

Prof. P. Šivickis skundžiasi parazitais LTSR

Su sovietiniais driskiais prisiveisė LTSR netik utėlių ir kitokių gyvių, bet ir gyvuliai užkrėsti įvairiausio tipo Rusijos motinėlės gyvūnais. Prof. P. Šivickis, žinomas Žemės Ūkio akademijos profesorius, buvo įpareigotas tai paneigti... "... Kūno paviršiuje esančius parazitus, k. a. utėles, niežus ir.kit., visi gerai pažįsta ir moka kovoti (N. Lietuvoje jaunoji karta jų tačiau nepažino). Tačiau apie gyvulių vidaus parazitus dauguma mūsų maža žino (nes niekad nebuvo jų užtikę laisvoje šalyje) ir nekreipia į juos reikiamo dėmesio... Buržuazijai valdant, į parazitines ligas nebuvo kreipiamas dėmesys (nes jų nebuvo). Tik įsikūrus tarybinei valdžiai šis darbas buvo suorganizuotas visu rimtumu(!). Dabar tam sudarytos visos sąlygos".

Šis kovo 28 paskelbtas straipsnis, dar pasirašytas bendradarbio J. Kazlausko, leidžia spėti apie kolūkių sistemos sėkmingumą.

Mirė enkavedistas — LTSR prokuroras

"Po sunkios, neilgos ligos" mirė LTSR prokuroro pavaduotojas Br. Bodek, Lietuvos burliokų vaikis. Už partizaninio veikimo "likvidavimą" jam buvo suteikti aukščiausi ordinai. Jo kūnas buvo išstatytas dviems valandoms VSM klube Vilniuje.

Ottawa, Ont.

Pradėjo veikti šeštadienio mokykla

Gegužės 12 d. buvo atidaryta ir pradėjo veikti šeštadienio mokykla. Atidaryta dalyvaujant mokytojams, kun. Dr. J. Razučiui, daliai tėvų ir KLB Apylinkės v-bos pirmininkui, kuris savo žodyje padėkojo mokytojams už ryžtą ir pastangas, o vaikučius kvietė būti uoliais, darbščiais ir pavyzdingais, tuo suteikiant džiaugsmo ne tik tėviliams ir mokytojams, bet ir mūsų vargstančiai Tėvynei. Mokyklai vadovauja ponia Paplauskienė. Jai talkininkauja pp. Paškevičienė ir Trečiokienė. Be to, nuolatiniu dėstytoju paketino būti ir kun. Dr. J. Razutis.

Motinos Diena

Gegužės 13-tą minėta Motinos Diena. Pradėta rytmety pamaldomis, kurių metu gražiai pagiedota. Po pamaldų minėjimas buvo tęsiamas Šv. Brigitos salėje vaišėmis, kurių metu pravesta turininga programa. Motinų pagerbimo metu, visiems sustojus, ir susikaupus, pasigirsta kunigo ištarti jautrūs maldos žodžiai. Į motinas, be Apylinkės pirmininko, kiek platesnį sveikinamąjį žodį taria prof. Paplauskas, kuris savo reikšmingose kalbose kaskart vis patiekia naujų, gilių, įsidėmėtinų ir padrąsinančių minčių. Vaišėms įpusėjus paskaitą skaitė ponia Paplauskienė, kuri nemažesniu įsijautimu iškelia visus ryškiuosius Lietuvės-Motinos bruožus, kuriais tikrai vertai galim didžiuotis kitų tautų tarpe.

Vaišėms besitęsiant išgirsta solo dainų, kurias atliko pp. Šimanskis ir Mašalas, deklamacijų, kurias padeklamavo vaikučiai ir ypač gražiai p. Karosaitė. Be to, visų kartu gražiai padainuota ir kartu su vaikučiais pažaista.

Pažymėtina, kad šiame minėjime dalyvavo ir senųjų kanadiečių lietuvių, kurie atsilankė kun. Razučio pastangų dėka. Iš jų viena senutė, 74 metų amžiaus, išgyvenusi Kanadoje per 40 metų, išauginusi skaitlingą lietuvišką šeimą, nėra pamiršusi savo gimtosios kalbos. Ji susirinkusiems padainavo senoviškų lietuviškų dainų, už ką susilaukė ilgai nenutrūkstamų plojimų.

Pastebėtina, kad panašūs parengimai su vaišėmis kaskart labiau prigyja ir susilaukia vis gausesnio dalyvių skaičiaus. Susirinkusieji buvo didžiai dėkingi vaišių rengėjoms pp. Paplauskienei, Buivydienei, Pavilionienei, Karosaitei. Džiugu taip pat pastebėti, kad ir kitos dalyvės uoliai patalkininkavo rengėjoms.

— Atšilus orui, ketinama dadyti lietuviškos iškilos sekmadieniais kur nors į užmiestį. Jųjų metu mūsų šeštadienio mokykla turėtų progos pasirodyti su savo programėlėmis.

— Viena, kita šeima Otavoje pasiryžta pastoviau įsikurti, įsigydama nuosavybių. Be p. Plečkaičio, kuris iš naujųjų kanadiečių pasidarė pirmuoju namų savininku, arch. Trečiokas statydinasi pats sau namus. Pasiryžę ir kiti sekti jųjų pėdomis.

— Gana negausią lietuvių šeimą Otavoje papildo vienas, kitas naujai atvykstantis iš Europos, kuriems galimumą atvykti sudarė nesenai atvykę ir dar patys gerai nespėję įsikurti mūsų tautiečiai. Iš tokių, kurie jau pagelbėjo ar gelbsti atvykti kitiems, nors ir nepažinodami jų, yra p. Šimanskis ir kun. Dr. J. Razutis.

— Victoria dienos išvakarėse valdžios įstaigų ruošiamam naujųjų ateivių pasirodyme ketina dalyvauti ir lietuviai. Įvyks tautinių audinių ir rankdarbių paroda, kurią atidarys miesto burmistras ir vakare koncertas. Džiugu, kad ta proga atgyja veikusi tautinių šokių grupė vadovaujama p. Paškevičienės. Koncerte ketina dainuoti ir p. Šimanskis.

Jonas Kočius.

WINNIPEG, Man.

Winnipegiečių dėmesiui!

Birželio 2 d. 8 val. vak. Lietuvių Klūbo salėje, 240 Manitoba Ave., įvyks šokių vakaras su Įžanga 1 dol.

Visi tautiečiai prašomi gausiai dalyvauti ir linksmai praleisti vakarą.

KLB Winnipego Apyl. V-ba.

Dr. N. J. Neufeld

Gydytojas ir Chirurgas

612 Boyd Building
Tel. 925069

Rezid. 1102 Wolseley Ave.
Tel. 34222

Winnipeg, Man.

Winnipego atstovas Maskvos parade

Vietos gausi komunistų partija delegavo į Maskvą savo vadą drg. Panneri pasižiūrėti gegužės 1 d. iškilmių Maskvoje. Panneris yra Wpg. miesto tarybos narys jau 7 kadencijos paeiliui. Jį išrenka šiaurės Wpg. komunistai, kur daugiausiai gyvena žydai ir slavai. Ryšy su Pannerio ir kitų draugų kelione į Sov. Rusiją ukrainiečių nacionalistų organizacijos pirmininkas Kossar pareiškė, kad tiems asmenims būtų atimta teisė grįžti į Kanadą, kur jie dirba priešvalstybinį darbą. Tą mintį smarkiai propagavo radio ir anglų spauda, tik liberalų partijos organas "Free Press" yra kitokios minties. Laikraštis mano, kad Kanadoje nėra draudžiama būti kompartijos nariu ir todėl neleidimas delegatams grįžti į Kanadą būtų nekanadietiškas pasielgimas.

Tokios pat minties buvo daugumas partijų ten, kur neragauta sovietų rojaus laimės... bet paragavus viskas atrodo kitaip,tik būna pervėlu!

Panneris ir kiti Kanados komunistų delegatai iš Maskvos jau grįžta. Bolševikinė spauda laukia jų pranešimų apie Sovietinio rojaus gyvenimą.

Hamilton, Ont.

Gegužės 20 d. Hamiltone įvyko visuotiins lietuvių bendruomenės susirinkimas. Pagrindinis šio susirinkimo tikslas — duoti Montrealio Centriniam LOKui atsakymą į priekaištą, kad Hamiltono lietuviai susiorganizavę ne pagal Kanados LOKo išleistus įstatus bei taisykles, ir prašymą, kad ir Hamiltono lietuviai sudarytų, kitaip tariant, vėl grįžtų prie Apylinkės LOK.

Apylinkės LOKas Hamiltone buvo sudarytas 1950 m., bet tų pat metų lapkričio mėnesio visuotiniame susirinkime, remiantis išleistu Kanados LOKo statutu, pereita prie KLB Hamiltono Apylinkės sudarymo.

Visuotinis susirinkimas labai gyvai reagavo į šį klausimą, pasisakydamas už valdybos laikyseną šiuo reikalu.

Susirinkimą atidarė Bendruomenės v-bos pirmininkas p. Naikauskas, pakviesdamas pirmininkauti p. Giedraitį, o sekretoriumi p. Petraitį. Iš eilės ėjo dienotvarkės priėmimas, kuri palikta be pataisų.

Trečiu punktu sekė p. Naikausko pranešimas apie v-bos atliktus darbus — nuo 1950 m. lapkričio 18 d. iki 1951 m. gegužės 20 d. Iš pranešimo paaiškėjo:

1. Ši valdyba pradėjo darbą, kada Hamiltono lietuviškoji visuomenė buvo labai suerzinta ir, aišku, veikimui sąlygos nebuvo palankios. Ji stengėsi kuo plačiausiai bendradarbiauti su visomis organizacijomis ir viso to pasekmėje visuomeninės aistros nurimo sudarydamos sąlygas pozityviam lietuviškam darbui.

2. Per savo 6 mėnesių veiklos tarpą valdyba pasiuntė Tautos Fondui $463,31, Diephilzo 16 Vasario gimnazijai $69, Liet. šeštadienio mokyklos Kalėdų eglutei $25, Mažosios Lietuvos Bičiulių Dr-jai $55.25, Motinos Dienos Minėjimo proga dovanoms pirkti $10 ir paskutinė rinkliava lietuviams Vokietijoje šelpti davė $567 ir gana didelį kiekį drabužių. Ponas Kažemėkas paskyrė 100 svarų rūkytų lašinių lietuviams Vokietijoje.

Tam pačiam laikotarpy valdyba surengė 3 minėjimus ir 2 pobūvius. Paminėta buvo Kariuomenės šventė, Klaipėdos atvadavimo sukaktis ir Nepriklausomybės šventė.

Užmegsti santykiai su mums draugiškomis tautybėmis — latviais ir estais, — pasveikinant jas jų tautinių sukakčių proga. Taip pat sueita į sąlytį su lenkais ir ukrainiečiais, tikslu artimiau bendradarbiauti mūsų bendroje kovoje su komunizmu.

3. Bendradarbiavimas su visomis organizacijomis buvo darnus (išskyrus vieną) ir svarbesniuose valdybos darbuose jos uoliai talkininkavo. 10% nuo organizacijų gauto parengimų grynno pelno v-bos kason įnešė tik kaikurios, nors tas nutarimas buvo priimtas sutinkant visoms.

4. V-ba turėjo 8 posėdžius iš jų 2 su organizacijų atstovais.

5. Kad pagelbėti naujai atvykstantiems tautiečiams, 18 Barton West, pas p. Mikšį įsteigta informacijos būstinė.

6. Paskutiniame v-bos posėje, vykdant TFondo Kanadoje atstovės p. Arlauskaitės raštą, Hamiltono Apylinkės TF atstovu paskirtas S. Bakšys.

Toliau prieinama prie svarbiausio dienotvarkės punkto — apylinkės persitvarkymo bei jos juridinės padėties. Platų pranešimą padarė p. Sudikas, nurodydamas, kad Kanados Centrinis LOKas nesusigaudo paties išleistame statute bei nuostatuose. Labai šsamiai, paremdamas dokumentais, p. Sudikas susirinkimui parodo, kad Centrinis LOK visai netinka tam darbui, kurį jis pasišovė atlikti ir jau antri metai nepajėgia išbristi iš pradinių organizacinių reikalų — statuto galutinio priėmimo.

Šis punktas sukėlė labai gyvas diskusijas, kurios parodė, kad aktyvioji lietuviškos visuomenės dalis labai nepatenkinta esama Centre padėtimi, kuri stabdo visokį lietuvišką darbą. Nepriėjus vieningos šiuo klausimu nuomonės, buvo balsuojama. Balsuota buvo šie pasiūlymai:

I. Pasilikti prie KLBendruomenės Hamiltono Apylinkės.

II. Persitvarkyti vėl į LOKą Hamiltono Apylinkę.

Pirmasis pasiūlymas gavo 53 balsus, antrasis — 5 balsus ir susilaikė 6.

Buvo balsuojama taip pat ir v-bai pasitikėjimo klausimas, prašant ją ir toliau eitit pareigas. Už—pasisakė 57 balsai, prieš — nebuvo, susilaikė 4. Visuotinam susirinkimui išreiškus valdybai pasitikėjimą absoliučia balsų dauguma, ji savo atsistatydinimą atsiėmė ir sutiko toliau eiti patikėtas pareigas. Susirinkimas priėmė valdybai pageidavimą, palaikyti glaudžius ryšius su Centriniu LOKu ir daryti spaudimą, kad vieną kartą būtų galutinai baigtas Kanados Lietuvių Bendruomenės organizavimas.

Uždarydamas susirinkimą pirmininkvęs p. Giedraitis padėkojo tautiečiams, kurie nežiūrint to, kad lauke buvo toks gražus oras, traukte traukiąs į paežerę ar užmiestį, nepagailėjo savo 4 valandų laisvalaikio, kad pasisakytų opiais mūsų organizacinio gyvenimo klausimais. **Sk. St.**

KLB Montrealio Apylinkės LOKomiteto vykdyto aukų rinkimo vajaus Tautos Fondui apyskaita

1. Pagal aukų lapą Nr. 1 rinko Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos Montrealio skyr., aukavo:

1. Lapinas Al.	$20.—
2. Kęsgailos J. ir St.	10.—
3. Drevinskienė	2.—
4. Juodviršienė J.	3.—
	$35.—

Pinigai įnešti Tautos Fondan atskiru kvitu Nr. 141.

2. Pagal aukų lapą Nr. 2 rinko Katalikių Moterų S-gos Montrealio skyrius. Aukų lapas grąžintas tuščias.

3. Pagal aukų lapą Nr. 3 rinko Montrealio skautai-ės. Aukų lapas grąžintas tuščias.

4. Pagal aukų lapą Nr. 4 rinko Kanados Lietuvių Tarybos Montrealio skyrius, aukavo:

1. Juodelis Petras	$10.—
2. J. Revas	0.50
3. Pilypaitis Alg.	2.—
4. K. Lukas	10.—
5. Jonelis Alb.	2.—
6. Niaura Alb.	2.—
7.Ramanauskas Jon.	2.—
8. Bagdžiūnas Br.	1.—
9. Rutkauskas Pov.	1.—
10. Otto Kazys	1.—
11. Latvys Jon.	2.—
12. Gasiūnas Adf.	2.—
13. J. Jurėnas	3.—
14. V. Keturakaitė	5.—
15. E. ir J. Kardeliai (ir kas mėn po $1)	5.—
16. Jon. Meilutis	1.—
17. Ged. Rukšėnas	3.—
18. Judzentavičiūtė V.	1.—
19. Skol. Remeikaitė	2.—
20. Bulota Juoz.	1.—
21. Žukas Ant.	1.—
22. Vanagas Vl.	1.—
23. Jazokas Br.	1.—
24. Poškus Meč.	2.—
25. Šulmistras Jon.	1.—
26. E. ir L. Šulmistraitės	2.—
27. Katilius Br.	3.—
28. Pr. Paukštaitis	1.—
29. P. Juškevičienė	1.—
30. L. Girinis	1.—
	$65.50

Pinigai įnešti Tautos Fondan Atst. kvit. Nr. 104.

5. Pagal aukų lapą Nr. 5 rinko Lietuvių Kariuomenės Kūrėjų Savanorių Sąjunga Kanadoje, aukojo:

1. Čižaitė Jadvyga	$2.—
2. Kužmaitė Elena	3.—
3. Kudžma Vyt.	5.—
4. Navikėnas Juoz.	5.—
5. Liet. Kariuom. Kūr. Sav. S-ga Kanadoje	10.—
	$25.—

Pinigai įnešti Tautos Fondo Atst. Kanadoje kvit. Nr. 140.

6. Pagal aukų lapą Nr. 6 rinko Montrealio Ateitininkų kuopa, aukojo:

1. Jon. Andrulis	$1.—
2. Kost. Striaupis	1.—
3. Ankudavičiūtė A.	0.50
4. Meksriūnas St.	1.—
5. Vyt. Vasiliauskas	1.—
6. Vlad. Vaitonis	1.—
7. Kaz. Sitkauskas	2.—
8. Stasė Piečaitytė	0.50
9. Jon. Ladyga	1.—
	$9.—

Pinigai įnešti Tautos Fondo Atst. Kanadoje kvit. Nr. 131.

7. Pagal aukų lapą Nr. 7 rinko Akademinis Sambūris. Aukų lapas grąžintas tuščias.

8. Pagal aukų lapą Nr. 8 rinko Kanados Lietuvių S-gos Montrealio skyrius, aukojo:

1. L. Balzaras	$5.—
2. K. Toliušis	5.—
	$10.—

Pinigai įnešti Tautos Fondo Atst. Kanadoje kvit. Nr. 152.

9. Pagal aukų lapą Nr. 9 rinko Lietuvių Susivienijimo Amerikoje Montrealio (123 Nr.) kuopa, aukojo:

1. Adomaitis Jonas	$1.—
	$1.—

Pinigai įnešti Tautos Fondo Atst. Kanadoje kvit. Nr. 153.

10. Pagal aukų lapą Nr. 10 rinko Montrealio Siuvėjų Organizacija. Aukų lapas grąžintas tuščias.

11. Pagal aukų lapą Nr. 11 rinko Amerikos Lietuvių Darbininkų Draugijos 35 kuopa. Aukų lapas negrąžintas.

12. Pagal aukų lapą Nr. 12 rinko Lietuvių Atgimimo Sąjūdžio Montrealio skyrius, aukojo:

1. Lukoševičius Juozas	$1.—
2. Šimelaitis Pr.	1.—
3. Jocas Juozas	1.—
4. Kudžma August.	1.—
5. Gorys Iz.	1.—
6. Balsys Leopoldas	1.—
7. Šukys Matas	1.—
8. Lukošiūnas Juozas	1.—
9. Pakulis Juozas	5.—
10. Vlad. Ivanauskas	2.50
11. Teodora Čipkienė	10.—
12. P. Baltuonis	2.—
	$27.50

Pinigai įnešti Tautos Fondo Atst. Kanadoje kvit. Nr. 121.

13. Surinkta aukų Tautos šventės minėjimo metu Plateau salėje. (Apyskaita buvo paskelbta atskirai). $178.07

Viso surinkta $351.07

Stp. Kęsgaila
Komiteto pirmininkas

M. Juodviršis
Iždininkas

NORANDA, Que.

Šio miesto katalikų parapijos klebonas, Rev. John Caufield mano, kad išvietintieji asmenys yra pats geriausias įnašas Kanados gyvenimui, rašo Toronto dienraštis "Globe and Mail" 1951 IV. 20. Dauguma ten atsikėlusių tremtinių ketiną galutinai įsikurti. Nuo atvykimo pradžios daugiau nei 60 sukūrė šeimas, kurios ligi šiol Kanadai davė jau 55 naujus kanadiečius.

"Ne visi išvietintieji asmenys yra geri. Lygiai kaip ir kiekvienoje statinėje atsiras vienas kitas supuvęs obuolys. Tačiau 99% rodo, kad jie taps geriausiais piliečiais", rašė kunigas, "Jų įtaka ypač vaisinga savų tautybių kanadiečių tarpe, kurių dalis dėl socialinių sumetimų priklausė raudonųjų organizacijoms".

Norandos apylinkėje esą apie 1000 buv. DP. Čia vedusių dauguma merginas atsikvietė iš Europos, maždaug 10% vedė kanadietes, o apie tuzinas atsikvietė vokietaites.

"Be vestuvių arba krikštynų dabar nepraeina nei viena savaitė, kartais būna net po keleta", baigė Norandos klebonas.

VA.

— **Otava.** — Kanadai reikalingas karines prekes, kurios draudžiamos išvežti iš JAV, nuperkanti pati JAV vyriausybė ir perduodanti, nes įstatymai tebėra nepakeisti.

Šv. Kristoforas

Vilniaus miesto herbo legenda

KUOMET tai, žiloj senovėj, gyveno stiprus milžinas. Jis turėjo galingas rankas ir kojas ir ant savo plačiųjų pečių galėjo nešti dideles naštas. Jo vardas buvo Oferius.

Oferius turėjo vieną didelį, nepakeičiamą norą: jis norėjo tarnauti galingiausiam karaliui žemėje. Jam pasakojama, kad galingiausias pasaulio valdovas esąs imperatorius. Tuojau jis ten vyko ir jį suradęs tarė: "Viešpatie, Imperatoriau, ar Tu nori mane paimti savo tarnautoju?".

Imperatorius juo buvo sužavėtas.

— Pažadėk man tarnauti visiems laikams, mano geras drauge, — jis tarė milžinui.

— Ak ne, — atsakė Oferius, — aš nedrįstu to pažadėti. Bet būk tikras, kol aš būsiu Tavo tarnas, Tau nieko blogo neįvyks.

Taip juodu keliavo kartu. Imperatorius buvo sužavėtas savo nauju tarnautoju. Visi jo kareiviai buvo maži ir silpni, palyginant juos su Oferiu. Vakarais, kai jo kareiviai ilsėjosi, imperatorius mėgdavo klausytis muzikos. Jis visuomet turėjo su savim kanklininką, kuris skambindavo kanklėmis ir saldžiai dainuodavo.

Vieną kartą dainuodamas jis ištarė Satano, tamsybės kunigaikščio, vardą. Imperatorius, išgirdęs šitą vardą, sudrebėjo ir persižegnojo.

— Dėl ko Jūs drebate, Viešpatie Imperatoriau, — paklausė milžinas.

— Tylėk, — atsakė imperatorius.

— Papasakok man, arba aš Tave tuojau apleisiu, — jam tarė Oferius.

— Aš sudrebėjau, nes bijau Satano, Tamsybės valdovo, — atsakė imperatorius. — Aš padariau kryžiaus ženklą, kad jis man nepakenktų. Jis yra tiek silpnas, kiek jis yra galingas.

— Sudievu, — tarė milžinas. — Aš dabar ieškosiu Satano. Jeigu jis yra galingesnis už Tave, aš jam turiu tarnauti.

Oferius keliavo per pasaulį ir sutiko Sątaną galingos kariuomenės priešaky.

— Kur Tu eini? Ko Tu ieškai? — jo paklausė tos kariuomenės vadas.

— Aš ieškau Satano, tamsybės viešpaties, — atsakė Oferius. — Aš norėčiau jį turėti savo ponu, nes jis yra galingiausias karalius pasaulyje.

MOTERŲ ŽODIS

Susimąstymas dėl... Miss Lithuania

Gegužės 11 d. "Draugas" skelbia, kad Lietuvių Taryba birželio 3 d. Justice Parke rengia Lietuvių gražuolės kontestą. Gerai dar, kad tarp "grožio" savybių įrašydintas ir lietuvių kalbos mokėjimas. Mat, toji gražuolė turi būti tinkama lietuvaičių atstovė. Kandidatės amžius nuo 18 iki 25 metų.

Neabejotinai daug jaunuolių siųs pareikalautas fotografijas ir išstatys save teisėjų sprendimui. Kadangi toji garbė gali atitekti tik vienai, tai didelė dalis kontestančių turės išgyventi "pralaimėjimo" jausmą. Dėl vienos "laimingosios" kas čia tokio jei didžiumai jaunuolių ir teks nuliųsti. Juk gyvenimas yra rungtynių laukas; tam reikia pasiruošti... Šitaip, manau, galvoja būsimieji ponai teisėjai ir tie, kurie mano, kad šitoji "prašmatnybė" sutrauks daug publikos ir "pasitarnaus" Lietuvos laisvinimo reikalams. Juk pinigų reikia. Kokia kaina jie "užkalami" nejau tai svarbu. Argi gyvename ne Amerikoje, kur kiekvienam biznieriui reklamos priemone pasitarnauja moters išryškinta figūra, jos iki sukarikatūrinimo "besišypsąs" veidas. Kuo skirtingesni lietuviai; kodėl jie turėtų taikyti sau kitokią moralę?.. Vyrams patiks pasidairyti į jaunutes mergaičių figūras, šios gi naiviai save išstatys; O vienas kitas doleris įplauks į kasą... Lietuvos laisvinimo bylai pastūmėti.

Perdrąsu kalbėti tokiais terminais. Tegu organizatoriai nemano, kad jie yra kritikuojami. Bet savo lyties žmogiškuosius individus — moteris pakviešiau stabtelėti ir susimąstyti: Kas yra moters grožis? Galima jį apspręsti valandos pobūvyje? Kokie yra šitokio moters "įvertinimo" matai? Ar nebūtų pravartu vienai kitai moteriai iš vyresniųjų ir veiklesniųjų padiskutuoti su organizatoriais dėl šitokio Lietuvių Dienos punkto?

Štai kaip kino artistė aptaria tikrąjį grožį. Mintys paimtos iš Miss Irene Dunne kalbos, kurią ji yra pasakiusi Hotel Waldorf-Astoria, Naujorko moterų susirikime:

— Aš tikiuosi, kad šiuo momentu, man rengiantis tarti jums žodį, Jūs žiūrėsite į mane ne kaip į kino žvaigždę, bet kaip į katalikę moterį, kuri žvelgia į jus kaip į Bažnyčios dangaus skliauto žvaigždes.

Aš ateinu į čia iš to pasaulio, kur 'alter-ego ("Aš" — skirtingas nuo tikrojo) yra perstatomas tokioje šviesoj lyg jis būtų realusis. Bet aš kreipiuosi į jus, kurios sudarote kitokią bendruomenę, kurios gyvenate kitokia realybe, kurios grįžtate nuo Komunijos Stalo, kurios maitinatės ta pat Duona ir kurios esate manosios seserys Kristuje; ateinu pas tas, kurios mylite patį Išganytoją ir esate saugomos to paties Marijos globos apsiausto.

XX-me šimtmety kiekvienos moters rūpestis yra būti žavinga. Tame nėra jokios nuodėmės; tai moters teisė. Bet yra du būdai prasimušti į tarpą tų, kurios žavi: išorės ir vidaus grožio kelias. Tų, kurios maitinasi Kristaus Kūnu, tegali būti tiktai antrasis kelias. Karaliaus dūkros grožis yra tasai, kuris dvelkia iš vidaus; tikinčios į Kristų-Karalių moters kelias gali būti tiktai šiųjų Šventraščio žodžių įgyvendinimas. Šitas kelias nėra sunkesnis už kelią tų, kurios rungiasi dėl išorės grožio — jis yra prieinamas kiekvienai. Aš linkėčiau kiekvienai, kuri pavydi grožio kino žvaigždėms, suprasti, kas tikrasis grožis, prieš kurį bet koks kitas grožis išblanksta. **Nė viena moteris negali būti graži iki ji nepaliaus savęs gražinusi... nes tikrasis grožis yra paprastumas ir natūralumas.**

Man rodosi, kad Mergelė Marija, kada ji vaikščiojo šios žemės takais, turėjo atrodyti taip, kad ją stebėjusieji tik kaip paskutinią iš josios savybių atpažindavo josios išorės grožį. Dvasinis Stebuklingosios Rožės grožis turėjo būti tiek stebinančiai stiprus, kad nustelbė bet kurią kitą savybę.

Ši mintis peršasi prisiminus Išganytojo pabarimą moteriškei, kuri susižavėjusi Marijos, kaip moters, asmeniu, iškėlė jos kūniškąsias moteriškumo savybes sakydama: "Palaimintas įsčius, kurs tave nešiojo ir krūtys, kurios tave maitino". Jėzus pataisė šios moters panegyriką, pabrėždamas savo Motinos dvasios grožį: "Teisingiau — palaiminti tie, kurie klauso Dievo žodžio ir jo laikosi."

"Nė vienas iš mano sukurtųjų paveikslų ir niekada man nesuteikė tiek asmeniškos naudos, kaip **"I Remember Mama!"** Tai buvo labai kuklus paveikslas be jokios pretenzijos į manąjį išorės grožį. Jo reikšmė man ši: kad padaryčiau motinos paveikslą mielą ir simpatišką reikėjo tapti tokia iš vidaus. Imantis tos rolės prieš paties grožio kodeksą turėjau prisiauginti svorio; o juk nieko nėra labiau pataikaujančio moters savimeilei, kaip pasisvėrus rasti jog tau trūksta svorio iki deramos normos. Pudra ir lūpų dažai man buvo uždrausti. Aš supratau, kad aš turėjau įsigyti "make-up" iš vidaus, nes jis man buvo uždraustas iš išorės.

Vieną vakarą grįždama iš studijos mąsčiau: "Nei viena moteris nėra graži tol, kol ji reikalinga, — išskyrus Dievo malonę, — skaitlingesnių išorės priemonių kaip muilas ir vanduo!

Aš klausiau ne kartą savęs: ar tiktai nebus mūsų kūnas ir mūsų veidas tie mūsų priešai, kurie daro mus negražiomis? Mus, kurios tikime į Grožį ir maitinamės Dievo Kūnu. Baigiant leiskite man išreikšti prašymą į jus: melskite, kad aš galėčiau turėti tą grožį, kuris jus puošia, būti tokia patraukli, kokios jūs esate; kad aš neprarasčiau malonės būti žvaigžde, kuri puošia Marijos — Dievo Motinos vainikuotąją galvą; nes tiktai tos žvaigždės nepraras savo šviesos ir žavesio laike nei amžinybėje".

... Jei aštuoniolikmetei, jei neinteligentei, jei nemintijančiai jaunuolei ar moteriai sunku yra atskirti kas tikra nuo to, kas tiktai tuo vardu savanaudžių vadinama, kas laikina ir pragaištinga, nuo to, kas turi vertę ir yra vertybė, kodėl neatkreipti į tai visuomenės dėmesio. Susipraskime patys nestumti nesąmoningų jaunuolių į pigų savęs eksponavimo kelią. Gegužis—Dievo Motinos ir kiekvienos kilnios motinos garbei pašvęstas mėnuo. Susimąstykime, kaip turime auklėti—būsimąsias motinas ir meilės bei išganymo nešėjas pasauliui, — šių dienų jaunuoles. Tegu nebūna birželio iškylos įrodymas mūsų nenuoširdžių maldų į Mergelę ir mūsų paviršutiniškumo Motinos Dienos minėjimo prakalbose, kurios juk apeliuoja į moters atsakomybę lietuviškumo ir religijos išlaikyme.

Ag. Šidlauskaitė.

P. STOČKUTĖ-ABROMAITIENĖ

Tu ir aš

TU man ranką ištiesei, tik tuščią ranką,
Tokią tvirtą, tartum visą gimtą žemę joj nešei;
Atsiremt man šioj kelionėj jos pakanka...
Ir sudėjau aš gyvenimą į delną jai.

Aš tau širdį, visą mano mažą širdį,
Ji tave beprasmėje kelionėj be namų
Ugnele pakurstyta gimtų laukų atlaužomis, nugirdys...
Tu ant jos padėjai savo galvą, aš menu.

Mūsų akys, lankose žiedais maitintos akys,
Jos per dūmus, aklą naktį ir marias
Sapnuose, net kelio niekam nepasakius,
Pas kelių Rūpintojėlius mus parves.

Ant mūsų veido liks giliai pavasarių išmintos pėdos,
Nulenks pečius našta auksinių rudenų;
Tai kas, kad saulė vieną paskutinį kartą sėda...
Su tavim sutikt gyvenimą ir mirtį aš einu.

LIETUVIŲ MOTERŲ TAUTINIAI DRABUŽIAI

Nieko nėra garbingesnio ir kilnesnio, kaip palaikyti ir pagerbti mūsų protėvių papročius ir jų kūrybą. Žila lietuvių tautos praeitis, amžių bėgyje yra sukūrusi, palikusi didelius kultūrinius lobynus, vienas iš didžiausių tų lobynų — tautiniai drabužiai.

Drabužiai senovėje

Seniau, visos tautos būdamos labiau izoliuotos vienos nuo kitų, savaip rengėsi, patys pasigamindami, išsiausdami ir pasisiūdami drabužius. Lietuviai-ės yra turėję labai savitus, puošnius drabužius. Senovėje ne tik sodžiaus mergaitės ir moterys, bet ir aukštųjų pilių kunigaikštytės, kunigaikštienės ir karalienės pačios verpė, audė ir siuvosi, viena už kitą gražesnius drabužius. Mūsų tauta buvo didinga ir didelė. Lietuviai statėsi dideles ir aukštas pilis, puošė jų aplinką ir patys dėvėjo tik savo darbo drabužiais.

Nenagrinėdama archeologinio laikotarpio lietuvių drabužių, kurie pasižymi ypatingomis audimo technikomis, brangiais metalo dirbiniais ir gintaru, kaip muziejinius ir archeologinius eksponatus, palikdama juos istorikams, norėčiau iškelti tautinių drabužių grožį ir reikšmę, kuriais buvo rengiamasi XVIII, XIX ir XX šimtmetyje, kaip gražiausius mūsų tautinius drabužius, tinkamus dėvėti ir šiais laikais.

Pastarųjų kelių šimtmečių drabužių pavyzdžiai, kurie dar prieš keliolika metų buvo labai gausiai randami mūsų kaimo kraitinėse skryniose, labiausiai tinka šiandieninei lietuvių tautinės kultūros reprezentacijai

Drabužių grožis

Patys puošniausi dėvimi XIX šimt. viduryje. Tada jie gaminti iš pačių ploniausių gijų; jas suverpdavo pačios lietuvės moterys. Linų plonumas buvo toks, kad nulenktą tolką, galėdavo pertraukti per vestuvinį žiedą. Vilnoniai siūlai audekluose taip pat nepaprasto plonumo; jie dažyti augaliniais dažais, įvairiomis spalvomis su daugybe atspalvių. Be ploniausių lininių ir vilnonių siūlų, į audeklus būdavo įaudžiamas naturalus šilkas, aukso ir sidabro gijos. Raštai audžiami keturnytai, šešianytai ir aštuonianytai, o tarpe jų sudėtingieji raštai išrenkami, iškaišomi, parenkami, pakilnojami, įrenkami, įkaišomi, ryškėmis išretinami, kiaurariaščiai raštai įrenkami. Tarpe sudėtingųjų raštų audžiamas paprastas dvinytas, ripsas, paņama — blakytas, keturnytas ruoželiu, atlasu ir sugrąžytinis.

Spalvos savo kontrastais pasiekė aukščiausią žydėjimo tašką. Kiekviena drabužio dalis parinkta kitų spalvų ir skirtingų atspalvių. Spalvų suderinimas drabužiuose tolygus gerų dailininkų kūrinių varsų harmonijai. Tautinių moterų drabužių grožis buvo visapusiškai išbujojęs.

Tautiniai drabužiai dabar

Praeities drabužiai yra tautos istorijos dokumentai ir pavyzdžiai naujųjų laikų kultūrai ugdyti. Pagal juos mes šiandie atkuriame dabartinius, tautinius drabužius, stengdamiesi kuo tiksliau prisilaikyti tų pačių audimo būdų, raštų, jų spalvų bei atspalvių, pasiuvimo ir dėvėjimo papročių. Jeigu mes tikrai norime turėti lietuvių tautinius drabužius, tai kuo tiksliau prisilaikome mūsų senųjų rūbų gaminimo ir dailės principų, tuo jie bus lietuviškesni ir autentiškesni.

Savoji kūryba juose leistina tik tiek, kiek paryškina, pagražina ir paįvairina juos. Dabartiniai, tautiniai drabužiai turi būti ne mūsų asmeniška kūryba, vedanti į jų individualumo sunykimą, bet tąsa ir tolimesnis ugdymas tautinės kūrybos. Audžiant naujus tautinius drabužius reikėtų ieškoti senoviškuose įdomiausių audimo technikų, puošniausių raštų, gražiausių spalvų suderinimų. Su nepaprastu atydumu turėtume išstudijuoti pačius seniausius, gražiausius senovės lietuvių drabužių pavyzdžius ir pagal juos kurti naujus. Mums pavyzdžiais yra senoviškiausios rinktinės ir kaišytinės juostos ir prijuostės, margaspalviai sijonai, kiklikai, puošnūs galvos papuošalai, žičkų rinkiniai, galvaraščių ir nuometų galų užaudimai, siuvinėjimai ir parinkimai, kutų ir mezginių pynimo technika, raštuotos kojinės ir apavas. Karoliai, sagos, segės, sagtys tautinį drabužį papuošia ir suteikia jam turtingumą ir senoviškumą.

Tautiniai drabužiai lietuvių kultūros reprezentacija

Išeivijoje labai svarbu garsinti savo krašto vardą ir kiekvienam tinkamai atstovauti bei reprezentuoti lietuvių tautos kultūrą. Gražūs tautiniai drabužiai yra viena iš geriausių priemonių atkreipti svetimtaučių akis į lietuvių tautodailę. Per gerą kultūros reprezentaciją pasieksime tai, kad lietuvių ir Lietuvos vardas bus visur žinomas ir su pagarba minimas.

Margi, spalvoti ir didingi lietuvių tautiniai drabužiai patraukia visų akis ir tekia ne vienam džiaugsmą ir pasigrožėjimą.

Per tautų meno festivalius, koncertus, tautines šventes, minėjimus ir per vestuves mes turime rodytis tik pačiais gražiausiais tautiniais drabužiais. Lietuvių tautinia drabužiai yra tiek originalūs ir gražūs, kad su jais negali susilyginti kitų tautų tautiniai drabužiai, tai įrodė jų įvertinimas 1938 m. Berlyno Tarptautinėje pritaikomos dailės parodoje, kur už išstatytą garbės salėje suvalkiečių krašto tautinį drabužį gauta aukščiausia garbės dovana. Tada didžiausi mūsų tautinio drabužio varžovai buvo Rumunų tautos puošnieji drabužiai. Vienintelė garbės dovana tautiniam drabužiui teko lietuvių tautai. Tik gražūs ir puošnūs drabužiai iškelia tautos vardą. Venkime rengtis blogai išaustus, blogo spalvų derinimo ir prasto pasiuvimo tautinius drabužius, jie žemina mūsų krašto vardą ir gadina tautodailės grožį.

Tautiniai drabužiai puošia moteris

Tautinis drabužis yra pats gražiausias lietuvės rūbas. Jokiame kitame rūbe mūsų tautietės taip gražiai neatrodys, kaip tautiniuose. Tik pastebėkime, kaip kur nors pasirodo lietuvaitė su tautiniu drabužiu, visų akys nukrypsta į tą pusę. Atrodo, kad ji atėjo čia, lyg iš kito pasaulio. Tai kažkas pasakiška. Tautinis drabužis moteris paaukština, paplonina, tiesios linijos, gausybė įvairiausių drabužio raštų, margos kontrastiškos spalvos, saulės šviesoje blizgą gintarai ir galvą vainikuojanti karūna su puošniais kaspinais primena lyg pasakų karalaitę, lyg gintaro rūmų valdovę.

Moterį tautiniuose drabužiuose net sunku atpažinti, ji pajaunėja ir pagražėja. Tik tautinis rūbas visuomet turi būti naujas, gerai prižiūrimas, išlygintas, kiekviena raukšlelė savo vietoj, o svarbiausia gerai pasiūtas ir užbaigtas papuošimais.

Kiekviena lietuvaitė įsitaiso tautinį drabužį

Darbščios mergaitės ir moterys gali pačios išsiausti ir išsisiuvinėti tikruosius tautinius drabužius arba užsisakyti pas audėjas, pačios pasirinkdamos mėgiamiausias spalvas, raštus. Kiekviena moteris turi kitokį skonį, ir jei ji pati dalyvaus, savo tautinio drabužio parengime, jos tautinis drabužis bus savitas ir kitoks, negu kaimynės. Mes esame lietuvės ne tik kilme, kalba, bet taip pat visomis tradicijomis. Įsitaisytas drabužis pasilieka amžinu neišeinančiu iš mados, nesenstančiu. Juoju mes galime nuolat grožėtis, per iškilmes vilkėti ir savo dukroms palikti atminimą tikrojo tautinio. Kokiame tik krašte bebūtume, tautinis rūbas visuomet reikalingas.

Susirinkime geras nuotraukas su tautiniais drabužiais. Tai geriausia atmintis giminėms ir pažįstamiems ir spaudai.

Rengdamos tautiniais drabužiais mes tęsime savo tautines tradicijas, ugdysime lietuvių tautodailę, skleisime pasaulyje lietuvių dailės kultūrą.

A. Tamošaitienė.

— Aš esu tas, kurio Tu ieškai, — jam atsakė paklaustasis. —

— Eik su manim ir būsi laimingas ir turėsi lengvų dienų.

Oferius tarnavo Satanui kelis mėnesius ir labai patiko jo ponui. Kartą jo kariuomenė, žygiuodama krašte, pasiekė kryžkelį, ant kurio stovėjo kryžius. Kai Satanas kryžių pamatė, jis tuojau pasuko savo armiją ir greitai žygiavo atgal.

— Ką tai reiškia? — jo paklausė milžinas. — Ar Tu bijai šito kryžiaus, mano pone? — Satanas tylėjo.

— Atsakyk man, — jam kalbėjo Oferius, — arba aš Tave tuojau apleisiu.

— Aš tikrai bijau kryžiaus, — atsakė Satanas, — nes ant jo kabėjo Marijos Sūnus.

— Tuomet aš Tau nebegaliu tarnauti, turiu Tave tuojau apleisti, nes Tu nesi galingiausias valdovas pasaulyje, — pareiškė jam Oferius. — Aš ieškosiu Marijos Sūnaus. Jis turi būti mano valdovas, nes jis yra stipresnis už Tave.

Daug dienų Oferius ieškojo naujojo pono. Deja. Mažai kas jam galėjo papasakoti apie naująjį karalių, Marijos Sūnų. Galiausiai jis surado seną eremitą ir jį paklausė to paties, į ką ligi šiol nebuvo gavęs atsakymo.

— Kaip Tu gali tarnauti Marijos Sūnui? Tu turi pasninkauti,— jam susimąstęs atsakė eremitas.

— Ne, aš negaliu to daryti, — atsakė Oferius. — Jeigu aš pasninkaučiau, aš nustočiau visos mano didelės jėgos.

— Tuomet Tu turi melstis, — jam pasiūlė paklaustasis.

— Kaip aš galėčiau melstis? Aš nepažįstu jokios maldos, — atsakė milžinas.

— Tuomet, — jam švelniu balsu atsakė senukas eremitas, — man rodos, Marijos Sūnui patiktų, jeigu Tu panaudotum savo dideles jėgas geriems darbams. Dėlko nepernešti per upę keliautojų Marijos Sūnaus vardu.

— Tai visai mano nuomonė, — linksmai suriko milžinas.

Tuojau jis pasistatė šėtrą prie greitai tekančios upės ir nusikirto nuo medžio stiprią šaką, kurią naudojo lazda pasiremti, kai upė būdavo per daug srauni.

Keliautojai buvo labai patenkinti, kai jiems jų kelionėj gelbėdavo šitas stambus bet malonus milžinas. Kartais jie jam siūlydavo pinigo, bet jis visuomet purtė savo didelę galvą.

— Aš tai darau iš meilės Marijos Sūnui, — jis atsakydavo.

Daug metų praėjo. Oferiaus plaukai ir barzda buvo pabalę kaip sniegas ir jo stiprioji nugara buvo jau kiek sulinkusi. Bet jo jėgos dar buvo didelės. Vieną naktį, kai jis miegojo, jis buvo pabudintas tokio švelnaus prašančio balselio:

— Brangus, geras Oferiau, pernešk mane per upę!

Senas milžinas atsikėlė iš savo guolio, paėmė lazdą ir brido į antrą upės pusę. Bet nieko ten nerado.

— Aš, tūrbūt, sapnavau, — galvojo milžinas, kai per upę sugrįžęs vėl atsigulė. Vėl jis užmigo ir vėl jį pabudino tas pats balselis. Švelniai ir kartu liūdnai skambėjo Oferiaus ausyse:

— Brangus, geras, malonus Oferiau, pernešk mane per upę!

Ir kantriai milžinas vėl brido per gilią ir sraunią upę į antrą pusę. Bet vėl nieko nerado. Vėl jis atsigulė sugrįžęs ir vėl užmigo. Ir trečią kartą skambėjo tas prašantis mažas balselis:

— Brangus , geras, malonus Oferiau, pernešk mane per upę!

Senas milžinas vėl atsikėlė iš savo guolio, paėmė savo stiprią šakotą lazdą ir kantriai brido per šaltąją upę. Ten ant kranto stovėjo mažas gražus berniukas su auksiniais plaukais. Jis žiūrėjo į milžiną su akimis pilnomis pasitikėjimo ir meilės.

Nieko nesakydamas Oferius jį paėmė ant savo plačiųjų pečių ir pasuko į upę. Tamsus ir srovingas vanduo pakilo jam ligi juostos.Vaikas darėsi vis sunkesnis. Milžinas net linko po jo našta. Protarpiais jis jautė tikrai turėsiąs pargriūti į vandenį ir būti srovės nuplautas. Stiprioji lazda jam davė kiek atramos. Galiausiai jis pasiekė klupdamas krantą ir nuo pečių nuėmęs ant kranto pastatė vaikelį.

— Mano mažas pone, — jis tarė vaikeliui, — nebegrįžk šituo keliu, nes aš vos nenustojau gyvybės.

Bet gražus ir auksaplaukis vaikas atsakė Oferiui:

— Nebijok, bet džiaukis. Tave spaudė Tavo nuodėmių našta. Bet dabar jos visos Tau atleistos. Žinok, kad Tu nešei Marijos Sūnų, kurio garbei Tu tiek metų tarnauji. Kad įsitikintum, įdurk savo lazdą į žemę.

Oferius paklausė ir tai padarė. Iš karto iš sudžiūvusios medžio šakos išaugo lapai ir žiedai. Tuomet Oferius suprato, kad tai buvo Kristus, Marijos Sūnus, kurį jis buvo nešęs per upę ir jis puolė prie jo kojų. Mažos rankelės nusileido laimindamos ant milžino nulenktos galvos.

— Ateity, — jam pasakė Kristus, — Tavo vardas turi būti ne Oferius, bet Kristoforas, nes Tu Kristų nešei.

Šitaip geradaris milžinas įgijo Kristoforo vardą.

Šita legenda labai praplito krikščioniškame pasauly. Lietuvai priėmus krikščionybę, Kristoforo garsas paplito ir lietuvių tautoje. Jo vardas čia labai išsiplatino. Daug vaikų buvo krikštyjami Kristupais. Bet dauguma iš jų nežinojo šito vardo tikrosios reikšmės.

Įjungus Lietuvą į krikščioniškąjį pasaulį, Vilniaus miestui buvo duotas herbas Šv. Kristoforas. Čia mes matome aną milžiną, pasiramščiuojant lazda brendantį per upę su Kudikėliu Jezum ant pečių.

Valerija Anysienė

Lietuvių Dailės Studija Kanadoje

Tautiniai drabužiai, juostos, kaklaraiščiai, gintaras, staltiesėlės, pagalvėlės. Lietuviškos lėlės, kilimai, odos, medžio, metalo dirbiniai, kraitinės skrynios, ir kiti įvairūs dailės dirbiniai.

Adresas: A. Tamošaitienė, R. R. 1, Kingston, Ont. Canada

Kelias į Laimę

Laimė yra aktyvume; ji yra tekanti srovė, bet ne stovinčio vandens klanas.

Jei tu stebėsi tikrai laimingą žmogų, tu atrasi jį visur; besidirbantį sau laivelį, berašantį simfoniją, auklėjantį savo sūnų ar prižiūrintį savo sodą. Jis neieškos laimės, lyg tai būtų kalnieriuko saga, nuriedėjusi po radiatorium. Jis nekovos dėl jos. Jis žinos ir jaus, kad yra laimingas perpildytų dvidešimt keturių dienos valandų bėgyje.

Geriausias vaistas iš rūpesčio, nusiminimo, melancholijos, sunkaus galvojimo yra protingas ėjimas pirmyn ir su vieno žmogaus simpatingumu pakelti kito niūrumą.

Vieną dalyką aš žinau: vieninteliai yra tikrai laimingi tie, kurie ieškojo ir surado kaip tarnauti.

Laimė yra kvepalai, kuriuos negali išpilti ant kitų, pats negaudamas jų bent lašelio.

Laimingiausi žmonės yra tie, kurie gyvena įdomiausiomis mintimis. Tie, kurie nusprendžia sunaudoti laisvą laiką kaip priemonę protingo išsivystymo, kurie mėgsta muziką, geras knygas, gerus kinus, gerą draugystę, gerus pasikalbėjimus. Jie yra laimingi ne tik savyje, bet yra priežastimi ir kitų laimingumo.

VIRTUVINIAI REIKALAI

Apelsinų—bananų tortas

2½ puodelio miltų.
3 šaukščiukai kepimo miltelių.
½ šaukščiuko druskos.
11 šaukšt. sviesto ar margarino
1 puodelis smulkaus balto cukraus.
2 gerai išplakti kiaušiniai.
2 šaukščiukai maltos citrinos žievelės.
½ puodelio pieno.
½ arbat šaukštelio vanilijos.
¼ arbat. šaukštelio migdolų ekstrakto.
¼ puodelis apelsinų sunkos (perkoštos).

Ištepti riebalais dvi (7 inčų keturkampes ar 8 inčų apskritas) blėteles ir įkloti dugną su riebalais ištepta vaškiniu popieriu. Persijoti miltus, kepimo miltelius ir druską kartu 3 kartus. Išplakti ligi baltumo sviestą ar margariną pamažu pilant cukrų, po truputį pilti plaktus kiaušinius po kiekvieno karto gerai išmušant. Įmaišyti apelsino žievelės miltelius. Atskirai pieną, supilti vaniliją ir migdolus. Sudėti tešlos mišinį į išmuštą tyrę, maždaug po ketvirtį ant karto, dapilant dvi dalis pieno ir vieną dalį apelsino sunkos, po kiekvieno sudėjimo lengvai išmaišius. Tešlą išpilti į paruoštus kepimo indus ir kepti krosnyje 25-30 min. Kepinėliams (torto) pertepimą šemininkės daro pagal savo skonį. Paviršių užšaldyti apelsinų-sviesto kremu. Puošti bananų ir apelsinų skiltelėmis.

Kaip paruošti kremą

Sumaišyti 1½ šaukščiuko maltos apelsinų žievelės, 1 šaukštą apelsinų sunkos ir ½ šaukštelio citrinos sunkos. Išmušti 4 šaukštus sviesto ar margarino. Įmušti 1 kiaušinio trynį ir truputį druskos. Įmaišyti 2 puodelius cukraus pudros pakaitomis su apelsinų žievele ir sunkomis. Sunkos imti tiek, kad skystis lengvai kristų ant torto. Įplakti ¼ šaukščiuko vanilijos.

Parduodant ar perkant namą mielai Jums patarnausiu!

Žinau lietuvišką skonį ir norą. Galiu sudaryti paskolas. Veltui suteikiu informacijas apie parduodamus namus, paskolas, biznius ir tt. Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS

skambinkite telef.: LA 4817, LA 5804, LO 7871

933 Bloor Street West

(1 blokas į vakarus nuo Ossington Avė.)

J. Green Real Estate

Imigrantų pervežimo IRO neapmokės

IRO misija Otavoje praneša, kad taupumo sumetimais IRO daugiau neapmokės kelionės geležinkeliu ir neduos pinigų imigrantų pragyvenimui kaip buvo iki šiol. Dabar geležinkelių kompanijos pačios praneš kvietėjams, kiek jie turi apmokėti už kelionę savo kviečiamiesiems asmenims ir tik gavę iš jų pinigus praneš IRO centrui Ženevoje, kuris leis emigrantui išvykti į Kanadą iš Europos. IRO į Kanadą neišsiųs nei vieno asmens, jeigu už jį nebus apmokėta kelionė geležinkeliu. **St. Bas.**

— **Berlynas.** — Per 150 vak. Berlyno firmų tardomos ir eilė jų vadų suimta už nelegalią prekybą su sovietų zona. Pasirodo, kad vien plieno praeitais metais į sovietų zoną iš Ruhro krašto išgabenta per 1.000.000 tonų, kai metinio eksporto leistasis kiekis tesiekė vos 300.000 tonų.

Paieškojimai

Žukauskas Juozas, gyv. Toronte, Ont. 38 Kameron Str. ieško savo sesers Adolfinos Žukauskaitės, Spėja, kad ji yra atvykusi į Kanadą.

PELĖDOS 2-ras Nr. jau išėjo iš spaudos! Rašoma apie divorsus, piknikus, ryškiąsias asmenybes, karalienės kontestą. Daug aktualios kronikos ir juokų! Apdainuojama graboriai! Paveiksluose vaizduojama DP trafiko egzaminai, idealios šeimos idilija, PLB organizavimas, senos, naujos "ligos", premijos .ttri Sa jos "ligos", premijos ir tt.

Pelėda už 40 centų pašto ženklais, siunčiama į namus. Metinė prenumerata $4.00, pusei metų 2.50 dol.

Taip pat išėjo iš spaudos **Dr. A. Garmaus** Nemuno pakrantėmis — 126 psl. kaina $1.25. **Tito Narbuto** — "Stalin kills God in Lithuania" už 5 centus. Baigiama spausdinti gausiai iliustruota **A. Vilainio** — "Žemaičių Žemėje" II laida, 160 psl. už $1.50. Gauta **Maceinos** — "Jobo drama" — $2.

Lietuvių Knygynas "Nemunas"
3143 So Halsted St. Chicago 8, Ill.
Telef. VIctory — 2-3314.

Lake Succes vardo nebegirdėsim

Iki šiol Lake Succes vardas spaudos puslapiuose visą laiką mirgėjo kaip JTO sinonimas, jos būstinė. Tai yra Naujorko priemiestis, 25 mylios nuo centro, kur savo centrą turėjo Sepery Grosccope Company. Į jos rūmus 1946 m. rugpiūčio 15 d. sukraustė JTO su savo 3. 200 tarnautojų. Ji mokėjo kompanijai $200. 000 metinės nuomos. Nuo 1950 m. rugpiūčio mėn. JTO savo įstaigas pradėjo kelti į pasistatytus nuosavus namus Naujorke. Gegužės 18 d. baigtos perkelti visos įstaigos, o birželio mėn. rūmus apleis paskutinis JTO tarnautojas. Nuo tada į rūmus grįš Spery Companija, kuri čia įsirengs savo orinės apsaugos centrą. Pasaulio politikos žiniose Lake Success vardo nebegirdėsime.

Gen. Falkenhausenas

Neseniai Belgijos vyriausybė paleido Vokietijon buvusį vokiečių komisarą Belgijoje generolą Falkenhauseną ir du jo bendradarbius gen. Bertram ir Reeder. Gen. Falkenhausen buvo Belgijos okupaciniu šefu. Už karinius nusikaltimus belgų teismas jį nubaudė 12 metų kalėjimo. Paleistas prie sienos jis lotyniškai įrašė į vokiečių muitinės aukso knygą: Nedėkingoji Belgija nepaveldėsi mano kaulų" — Ingrada Belgia non possidebis ossa mea. Generolas jau 72 metų amžiaus. Jis pakviestas Čiangkaišeko patarėju Formozon, nes tokiu patarėju jis anksčiau buvo. Gen. Falkenhausenas pasiekė rekordą — buvo 6 valstybių 58 kalėjimuose ir kacetuose, viso 6 metus ir 8 mėnesius.

Suvaržė plieno naudojimą

JAV vyriausybė gegužės 17 d. paskelbė, kad plieno sunaudojimas automobiliams ir kitiems civiliams reikmenims, lyginant su laikotarpiu prieš Korėjos karo pradžią, sumažinamas iki 65 % nuo liepos 1 d. Tuo būdu automobilių, šaldytuvų, skalbiamųjų mašinų ir kitų reikmenų gamybai vietoj sunaudojamų 3.000.000 tonų plieno, sekančiais metais bus sunaudota apie 2.000.000 tonų. Fordas jau paskelbė kad ryšy su tuo teks atleisti apie 10.000 darbininkų.

IŠ LIETUVIŠKOJO PASAULIO

Amerikos Lietuvių Legijono Seimas

Gegužės 12 d. Hartford, Conn., lietuvių parapijos mokyklos salėje Am. Liet. Legijono 7-ojo (vietos) posto rėmėjos (Ladies' Auxiliary) su Kortinaitiene prieky surengė priėmimą ir vaišes suvažiavusiems legijono atstovams ir svečiams. 7 posto adjutantas Z. Strazdas buvo vakaro vadovu ir pakvietė prelatą J. Ambotą sukalbėti maldą. Po vakarienės kalbėjo prel. Ambotas, W. Kortinaitis, P. Jurgėla, Slocum, V. Morkus ir kt. Visi ragino legijonininkus daugiau veikti, telkti po Am. Lietuvių Legijono vėliava naujų jėgų (ypač buv. JAV karius II D. karo veteranus ir Lietuvos karius), remti Amerikos pradėtą kovą prieš karingąjį komunizmą, o taip pat gyviau talkinti Lietuvos išlaisvinimo kovai. Tenka džiaugtis, jog tokias mintis kėlė ne tik buvę Lietuvos kariai, bet ir buvę JAV kariai, čia gimę. Tokios kalbos stiprino vieningą nuotaiką.

Po vakarienės prasidėjo Am. Liet. Legijono seimas, kurį atidarė ir vedė legijono vado 1-sis pavaduotojas W. Kortinaitis. Sekretoriais buvo ALL štabo adjutantas F. Norcum-Norkūnas ir 7 posto adj. Z. Strazdas. ALL štabo pareigūnai Kortinaitis, Slocum ir Norcum iškėlė štabo neveiklumą ir nesirūpinimą legijono reikalais. Dabar veikia tik 3 postai: Brooklyn, N.Y., New Britain ir Hartford, Conn. Apie jų veikimą ir būvį smulkiau pranešė 1-jo Dariaus-Girėno vardo posto vadas P. Jurgėla, 4-jo Rydz-Radzevičiaus posto vadas P. Schwarz ir 7-jo F. Sabonio posto vadas V. Morkus. Šie postai gražiai veikia, susirenka kas mėnesį, dalyvauja vietos paraduose, JAV ir Lietuvos žuvusiųjų pagerbimo iškilmėse, Vasario 16-os šventėje, turi savo atstovus lietuvių tarybos skyriuose, talkina BALFui ir tt. Viešose iškilmėse postai dalyvauja su Amerikos, Lietuvos ir legijono vėliavomis.

Po pranešimų iškelti aikštėn organizaciniai trūkumai, pageidavimai, sumanymai ir svarstyti kiti reikalai. Pageidauta, kad visi legijonininkai įsigytų uniformą (kepurė su legijono ženklu—Vyčio Kryžium yra privaloma). Hartfordo Lietuvių Piliečių Klubas yra paskyręs 400 dol. auką vietos postui uniformai įsigyti.

Seime dalyvavo postų atstovai, ALL štabo keli pareigūnai, legijono rėmėjų — moterų atstovės ir svečiai. Am. Liet. Legijono štaban išrinkti šie asmenys, buvę Lietuvos ir Amerikos kariai: legijono vadas P. Jurgėla (Lietuvos kariuom. kapitonas), 1-sis vado pavaduotojas F. Norcum (JAV I D. karo vet.), 2-sis pav. A. Leonaitis (JAV II karo vet.), adjutantas J. Liaukus (Liet. kar. kpt.), ūkvedys-iždininkas A. Urbonas (JAV I D. k. vet.), teisėjas T. Sereika (Liet. kariuom. teismo plk.), kapelionas kan. prof. J. Meškauskas (1-sis Lietuvos kar. kapelionas), inspektorius Z. Strazdas (Liet. k. kpt.), gydytojas Dr. J. Bučnis (JAV kpt.), ginklininkas J. Bogušas (JAV II D. k. vet.) ir budėtojas A. Žemaitis (JAV ir Liet. k. puskarininkis). Senasis ALL štabo adjutantas F. Norcum prisaikdino ir įpareigojo naujus legiono vadus ir vyriausius pareigūnus.

Naujasis vadas P. Jurgėla kvietė legijonininkus uoliai veikti, steigti naujus postus, remti JAV įsipareigojimą demokratijai, įsitraukti į Lietuvos laisvinimo kovą, siekti JAV ir Lietuvos karo veteranų vienybės ir bendradarbiavimo lietuviškam legijone ir ruoštis gyvesnei veiklai.

Atskiram posėdy Am. Liet. Legijono rėmėjos-moterys išsirinko savo vyriausias pareigūnes, kurios buvo pristatytos bendram seimui. Legijono vadas prašė rėmėjas su ta pačia energija ir ateity gražiai bendradarbiauti, talkinant legijonui ir jo postams, ir padėkojo už triūsą ruošiant puikią seimo vakarienę.

Baigiant seimą, kariškai pagerbta žuvusieji JAV ir Lietuvos ginklo draugai.

Z. Strazdas
ALL seimo sekretorius.

Pabaltiečių draugija Čikagoje

Gegužės 18 d. įvyko lietuvių, latvių, estų pasitarimas pabaltiečių draugijai įkurti Čikagoje ir pasiruošti paminėti sovietų okupaciją ir pabaltiečių naikinimą š.m. birželio mėn. viduryje.

Pasitarimas vyko retai nuoširdžioje nuotaikoje. Jam sukviesti daug pasitarnavo Lietuvos konsulas Čikagoje p. Petras Daudžvardis, plačiai žinomas sugebėjimu organizuoti, o ypač plačiame politinės propagandos bare.

Apsvarčius pirmąjį klausimą, įkurta "American Baltic Society" ir sudaryta valdyba.

Gediminas Galva, pirmininkas
Helena Clayton, estė, sekret.
Lydia Venta, latvė, iždininkas.
Kazys Kleiva, narys.
Jakobs Kalninš, latvis, narys.
Valter Viks, estas, narys.

G. Galva nepriklausomoje Lietuvoje, nuo 1927 m. dalyvavo pabaltietiškame sąjūdyje. Ilgą metų eilę buvo Lietuvių-Latvių Vienybės dr-jos sekretorius. Jam profesoriaujant Prekybos institute, Klaipėdoje, ten buvo įkurtas tos draugijos skyrius, kuriame jis pirmininkavo iki 1939 m.

Dažnai jis lietuvius atstovavo Rygoje ar Tallinne ir ten vykstančiose vienybės konferencijose skaitė eilę paskaitų.

Lietuviškoje spaudoje jis atstovavo realiai ypač Lietuvos-Latvijos sąjungos minčiai, nes Estija labiau linko bendradarbiauti su Suomija ūkiškai, politiškai ir kultūros srityje.

Latvijos vyriausybė už nuopelnus lietuvius ir latvius suartinti 1938 m. apdovanojo G. Galvą "Trijų žvaigždžių" ordinu.

Helena Clayton, viena senesniųjų esčių JAV, prieš 30 m. atvykusi į šį kraštą, tačiau visa siela besidominti Estijos ir Pabaltijo reikalais.

Lydia Venta, žinoma latvių dainininkė, naujakurė. Ji yra latvių valdomuose organuose. JAV besiverčia dainavimu per radijo siųstuvus.

Jakobs Kalninš, veiklus latvių visuomenininkas.

Valter Viks, liuteronų kunigas Čikagoje.

Kazys Kleiva, lietuvis advokatas, JAV organizuojamos PLB sekretorius, veiklus visuomenininkas, dirbąs "Draugo" redakcijoje.

Įkurtoji draugija laiko savo pirmąja pareiga prisidėti prie Pabaltijo išlaisvinimo iš Sovietų priespaudos. To tikslo siekdama ji dės visas pastangas įeiti į sąlytį su amerikiečiais politikais ir spauda, amerikiečius informuoti apie sovietų užmačias ir kęslus Pabaltijy.

Džiugu, kad Čikagoje, kurioje daugiausia lietuvių yra susispietę, lietuviai ėmėsi šios organizacinės iniciatyvos ir organizacijos priešakyje atsistojo asmuo, žinomas ne vien šio laikraščio skaitytojams, bet ir estams, o ypač latviams.

Pirmininko adresas: G. Galva, 1303 So Kildare Ave. Chicago 23, Ill. **Vienybininkas.**

Gausėja New Yorko lietuvių kultūrininkų šeima

Praėjusią savaitę iš Philadelphios į New Yorką persikėlė žinomas kalbotyriinnkas Dambriūnas-Dambrauskas.

Įsigykite virimo knygą "TAUPIOJI VIRĖJA"

Knygą paruošė p. H. Mačiulytė-Daugirdienė.

"TAUPIOJI VIRĖJA" patiekia 300 įvairių valgių gaminimo receptų, daugumoj pačios autorės išbandytų. Joje rasime, kaip pasigaminti mūsų mėgiamuosius lietuviškus valgius ir lietuvišką krupniką.

Knyga įrišta plastika. Ją atidarius, ji neužsiverčia. Tai šeimininkėms sudaro didelį parankumą. Knygos kaina $2.00.

Užsakymus siųskite:
"EGLUTĖS" Administracija,
P. O. Box 22, Brockton, Mass.

Ieškau pusininko TABAKO ŪKIUI

Esu viengungis, pirkęs didelį ūkį, pilnai įrengtą su 37-nių akrų teise auginti tabaką. Noriu pusininko su $2.500 ir su šeima.

Kreiptis pas
Vytautą Bačinską,
R. R. 2 Port Burwell
arba pas Charles Pocius Real Estate, Tillsonburg, Ont.

Parduodame:

231 naujų ir vartotų vyr. gabardino paltų — įvairių rūšių
kaina nuo $10 iki $40
452 naujus ir vart. kostiumus
Tropinius kostiumus už $10.
Pinigai įmokami iš karto
Hollywood Clothing
270 QUEEN ST. WEST
(kampas Beverley)

R. MacIntyre Aylesworth
B.A.
ADVOKATAS IR NOTARAS
B. 61, 880 Bay Str.
(Bay Grossvenor Bldg.)
Tel. RA 2107-8 arba RA 1787
Kalbame vokiškai ir rusiškai

BRONIUS SERGAUTIS
vertėjas

Išrūpina statomiems arba seniems namams paskolas, padeda sudaryti pirkimo-pardavimo dokumentus, tvarko imigracijos reikalus, tarpininkauja įvairiose įstaigose. Kreiptis tel. KE 7593. 9 Irene Ave. Toronto.

SPORTO ŽINIOS

Sportas Tarybų Lietuvoje

LTSR krepšininkai gauna pylos

Iš LTSR spaudos matyti, jog lietuvių krepšininkų lygis yra smarkiai kritęs. Aštuonių miestų turnyre taurę pasiėmė Ryga, ir šiuo kartu Paryžiaus krepšinio pirmenybėse TSRS atstovavo tik du lietuviai. Komandą sudarė: Lysov, Korkija, Butautas, Lagunevičius, Konev. Tuo klausimu pasisakė St. Vaitkūnas. Jis nurodė, jog iki 1950 m. lietuviai, kaip taisyklė, pelnydavo visas pirmąsias vietas. Bet štai šiais metais jie tegauna vos priešpaskutines, nors esama tokio gausaus prieauglio. Jis kaltina, jog mūsų krepšininkai esą per daug išpuikę. Neturį vienos centralizuotos vadovybės, neturį sistematingų treniruočių. Iš straipsnio aiškėja, jog visos pajėgiausios LTSR krepšinio komandos priklausė "Žalgirio draugijai".

• LTSR lietuviškoji rinktinė TSRS futbolo pirmenybėse laimėjo prieš Stalinbado komandą 4:2, bet prakišo Alma-Atai 2:0.

• Tenisininkas Anilionis TSRS teniso turnyre Maskvoje užėmė devintą vietą.

• Lietuviai sportininkai pasižymėjo Minsko plaukimo pirmenybėse. Gudelytė — 100 metrų krūtine — 1 min. 46,9 sek.; Sukackas — 100 m. — 1.31,5; Spydys — 100 m. laisvu stiliumi 1.14,2 min.

• Gudija nugalėjo lietuvius bokse. Balandžio 16 d. įvyko kelios pirmenybės, kuriose LTSR atstovavo: Januškevičius, Zi Narkevičius, Karkauskas, Spinavičius, Artisiukas, Gusta Aleksiejev, Šocikas. Pastarasis kuris yra TSRS sunkaus svo čempionas, nugalėjęs visą Europos boksininkų ilgos ko neturėjęs. Jo priešininkas an me rounde atsisakė tęsti gr tynes.

• Balandžio 16, įvyko Ry TSRS stalo teniso pirmeny kurias laimėjo LTSR. Nors nyras vadinosi aštuonių mie bet jos nugalėtojas atstovau TSRS būsimojoj Pasaulio O pijadoje. Stipriausiu lietu priešininku, kaip ir daugun rungtynių, buvo latviai. Be jie buvo nugalėti 10:5 rezult Lentelėje taškų rezultatai a do šitaip: Kaunas — 7; Ryg 6; Talinas — 5; Maskva, Er ne, Kišiniovas — po 3; Lenin das — 1; Lvovas — 0.

Lietuvius atstovavo: O. Žil čiūtė, V. Mo kūnaitė, O. C kytė, V. Dzindziliauskas, O. C frijenka(!), V. Urbonavičius Ptuška(!).

CONTINENTAL ASSURANCE COMPANY
800 Bay St. Toronto

Daugybė įvairių draudimo būdų, kurie patenkins Jūsų reikalavimus.

Reprezentuoja:
S. F. MIGLINIK
34 Hickson St.
Ofic. telef. WA 9059,
namų — LO 0225.
Tinkamas draudimas yra geriausias taupymo būdas!

MANNING CARTAGE & MOVERS
184 Manning Ave.
Tel. WA—0791
Perkraustome ir pervežam įvairius daiktus vakarais dienos metu. Kalbame vok kai, rusiškai ir lenkiškai.

Moterų rūbų siuvėja
N. ŠALKAUSKIENĖ
persikėlė į 69 Essex St.
Bloor ir Ossington gatvių rajone. Tel. LA 6432

DIDYSIS ATIDARYMO IŠPARDAVIMAS
ŠEŠTADIENĮ, KOVO 26-tą IR VISĄ SEKANČIĄ SAVAITĘ
VELTUI! VELTUI
Nereikia nieko pirkti, tik ateikite apžiūrėti. Pagal įėjimo kupon galite laimėti:
1. **Mažą skalbimo mašiną.**
2. **Automatinį prosą.**
3. **$250.00 kredito kuponų.**

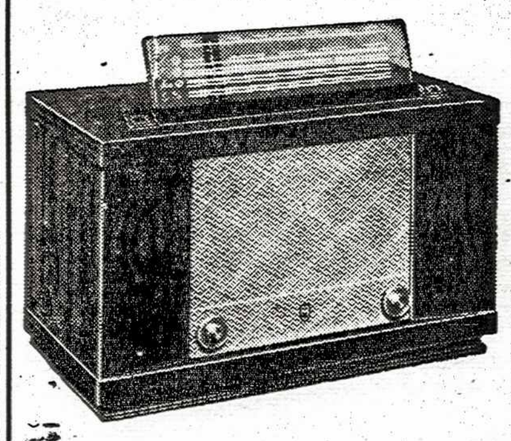

Mūsų šaldytuvo krosnys, skalb. m šinos, radio, elek ros reikmenys pa duodami sena ka na BE TAKSŲ.

PASISKUBINKITE APSILANKYTI
GROTELL ELECTRIC
214 OSSINGTON AVE., TORONTO
(prieš "Pix" kino teatrą)

MES PERKAME KUR MODERNI LIETUVIŠKA

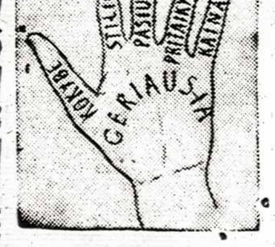

Vyriškų rūbų krautuvė

• Paltai ir kostiumai parduodami gatavi ir pagal užsakymą. Skrybėlės, įvairūs švarkai, kelnės, megstukai, viršutiniai ir apatiniai baltiniai, kojinės, pirštinės ir kt.

Visų dalykų didelis pasirinkimas

Nuolaidos lietuviams 10%

Savininkas P. Salmonaitis

DERBY MEN'S SHOP
2576 YONGE ST. TORONTO **Telefonas HY 9624**

Life – Fire – Auto
VITOLDAS KRUPAVIČIUS
GENERAL INSURANCE SERVICES

Tuoj pat draudžia: automobilius, brangenybes, rūbus, baldus, įmones ir namus nuo ugnies ir vagysčių. Taip pat veltui suteikia informacijas ir patarimus.
LIFE INSURANCE
Bet kokioms informacijoms telefonuokite ar kreipkitės asmeniškai
55 YONGE ST. — TORONTO
Telefonas EM 3-6331
Po darbo valandų, šeštadieniais ar šventadieniais prašau telefonuoti LL 9204.

ŽIEDUS, PINIGINES IR ALBUMUS

su lietuviškais ženklais ir įvairius laikrodžius, gausite tik pas vienintelį "Adrian Jewellers" atstovą

JONĄ BERŽINSKĄ

872 Dundas St. W. Tel. WA 2429
106 Evelyn Cresc. Tel. MU 3940

STALIUS
KONTRAKTORIUS
medžio, cemento, "arborite, tiles" ir kiti maži bei dideli darbai.
Viduje ir lauke.
JON. GREIČIŪNAS
Telefonas ME 7651
91 HILLCREST DRIVE. TORONTO

Ar jūs pageidaujate
pirkti namus, farmas, hotelius ir kitokius biznius Hamiltono, St. Catherines ir Toronto rajonuose?
Kalbame visokiomis kalbomis.
Kreiptis A. DAGELIS, Telef. 9-4684 arba 5-1509
reprezentuoja Kenneth J. Coope, Real Estate Broker and General Insurance.
707 Barton St. E. Hamilton, Ont. Telef. 9-4684 arba 5-1509.

LIETUVIS ELEKTRIKAS
Instaliuoju naujus namus, vasarnamius, prijungiu elektrines plytas, elektrinius vandens tankų kaitintuvus ir kitus įvairius elektros darbus atlieku pigiau ir greitai.
Vytautas Juškevičius
Skambinti vakarais tarp 7 ir 9 val. tel. LO 3517

Jeigu norite puikiai pailsėti,
prisimintį lietuvišką Palangą, jos gražų baltą smėlį, ir žavią aplinką — važiuokite vasaroti į
O. ir E. Narušių vasarnamį
"FOUR OAKS" TOURIST HOME,
Leamington, Ont., 318 Erie St. South.
Greitas ir geras patarnavimas. Lietuviški valgiai
Rezervacijos galimos laiškais ir telefonu 233 R.

AR APDRAUDEI VISKĄ KĄ TURI?
Visais apdraudimo reikalais kreipkitės į:
Y. ONYSCHUK
INSURANCE & REAL ESTATE
Susikalbu įvairiomis kalbomis.
Perku ir parduodu, keičiu įvairias nuosavybes
1165 Dundas St. W. Toronto. **Norint skambinkit: KE 594**

TEL.
EM 3-2
Budi
24
valan

THE TWO LITTLE JEWELLERS

Mūsų krautuvėje turime didelį pasirinkimą: laikrodžių, deimantų, brangakmenių ir sieninių laikrodžių.

Taisome įvairių rūšių laikrodžius. Galite mokėti grynais arba duodame išsimokėjimui. Kalbame ukrainiškai.

Užeikite į
558 QUEEN ST. WEST, TORONTO
Tel. E M4-0047

JEIGU PAGEIDAUJATE be jokio susikimšimo, laisvai prie staliukų, skaniai, sočiai ir nebrangiai pavalgyti įvairių lietuviškų valgių prie nemokamos muzikos, kviečiame atsilankyti tiktai į pirmąją erdviausią Lietuviška Valgyklą
"PARK RESTAURANT"
1002 Dundas Str. W., Toronto, prie pat parko Montrose Ave
(pora minučių kelio nuo lietuvių bažnyčios į vakarus)
Čia gausite išsineštinai visokių buterbrodų ir maisto gaminių krautuvių kainomis, o taipgi ir nakvynę.
Pietūs ir vakarienė duodama iki 11 val. — atidaryta iki 12 val.

UKRAINIEČIAI SAVININKAI
G. LUKE'S
& Electrical Appliance Co.
797-799 Dundas St. W.
Toronto,
Tel. WA 9228 Tel. WA 9228
Parduodame
SKALBIAMAS MAŠINAS
DUODAME IŠSIMOKĖJIMUI
Kas pirks šias mašinas, gaus 2-jų metų garantiją.

Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą, geriausiai pirkti fabriko
MOFFAT

Parduodame piano akordeonus
★
Norėdami elektros reikmenų ar sofų (chesterfields) paskambinkite mums ir mes pristatysime Jums į namus.

Pirmos eilės lenkiška rankinė Telefonas EM 3-0360
SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY
Rūbų valymas
Mes paimame iš namų ir pristatome. Kainos neaukštos
205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

Duona, pyragaičiai, tortai
pristatomi į namus, skambinkite: LL 7445
BEAVER BREAD LIMITED
103 Lightbourne Ave. Toronto

UKRAINIEČIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
įsikūrę prieš 27 metus
CARDINAL & SON
366 Bathurst St. Toronto Telefonas WA 9954

LONDON FURNITURE CO
Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai—parduodami nauji ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis
875 Queen St. W. Toronto. Tel. PL 2010

Kas nori namus arba bizni pirkti
arba parduoti, kreipkitės į mus.
Rasite teisingą ir nuoširdų patarnavimą
Kalbame lietuviškai — klauskite Peter
ROBERT P. RICE REAL ESTATE
656 BLOOR ST. W., TORONTO. TEL. LA 1277.

Lietuviška Baldų Krautuvė
"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"
Sav. J. Kamishaitis
899 BLOOR St. W. TORONTO Tel. LO 1438

"Reiškite jausmus gėlėmis" — skambinkite AD 1618
THE VICTORY FLORIST
Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai
Sav. A. MERKER 576 QUEEN ST. W. TORONTO

RUTH FROCKS
Moteriškos suknelės, kostiumai, paltai, apatiniai, kojinės ir kt.
Duodame lengvam išsimokėjimui
1637 Queen St. W. (prie Roncesvalles) Toronto. Tel. LO 7882

Visų rūčių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas
LAIKRODININKA
turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai
M. MARINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS
Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisymas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui
BERGMAN FUR CO TORONTO
197 Spadina Ave. Prieš ateidami skambinkite: EM 4-6509

GERRY & DAVIDSON
Indai ir geležies reikmenys
Skubiai pristatome į namus
848 Dundas St. W.
PL 1849
Kalbame rusiškai

AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą
Kalba slavų kalbomis
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

SHIFF'S
VALYMAS —
PROSAVIMAS —
PATAISYMAS —
Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas EM 4-6649

Dr. Chas. OKUN
DANTISTAS
838 Dundas St. W. Toronto
(kampas Euclid Ave.)
Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822

DR. F. TICKETT
Gydytojas
ir
chirurgas
Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų
11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef.: WA 3754

BR. BUKOWSKA, R.O.
AKIŲ SPECIALISTĖ

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadien. pagal susitarimą.
55 St. John's Rd. W. Toronto
kampas 94 Laws St.
Tel. LYndhurst 0052

DANTISTAS
J. A. GORCHYNSKI
B.A., D.D.S.
312 Bathurst St.
Bathurst Medical Building
Telef. EM 3-6373 Toronto

STANLEY SHOE STORE
Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs (EE—EEE)
1438 Dundas St. W. Toronto
(prie Gladstone)

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN
B.A., M.D., L.M.C.C.
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Priėmimo valandos 2-4.30 ir 7-9 po pietų
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344

DANTISTAS
Dr. ELIAS WACHNA
Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet
386 Bathurst St. Toronto
Tel. EL 6515

Pirmos komunijos proga
VAIKŲ NUOTRAUKOMS PAPIGINTOS KAINOS
Iš anksto susitarus, fotografuoja ir sekmadieniais.
• •
LUNA Foto studija
984 DUNDAS ST. West, TORONTO
TELEFONAS ME 8967

St. Catharines

Motinos dienos minėjimas

Dėl techniškų kliūčių negavus laiku salės, St. Catharines lietuvių kolonijoje Motinos diena paminėta tik gegužės 26 d. Minėjimą organizavo vietos Liet. Meno Mėgėjų ratelis, kurio vadovė p. V. Grabauskienė minėjimą ir atidarė kuklioje, bet jaukioje ukrainiečių salėje. Po atidaromosios kalbos, tylos minute pagerbus mirusias ir žuvusias motinas, paskaitą skaitė svečias iš Toronto p. A. Rinkūnas. Savo turiningoje kalboje prelegentas išanalizavo motinų tipus, iškeldamas pasitaikančius kraštutinumus ir pasidžiaugdamas, kad didžioji dalis lietuvių motinų yra gražaus motiniškumo pavyzdys.

Po paskaitos sekė A. Gustaičio 1 veiksmo vaizdelis "Sekminių vainikas", vaidinamas meno būrelio narių, režisuojamas p. V. Grabauskienės. Vaidino: V. Pavilčienė, A. Palujanskienė, R. Jonušaitė, A. Orakauskienė, O. Ivanauskienė, A. Chainauskaitė, P. Budvytis, M. Sorius, A. Šetikas, B. Invanauskas, V. Platakis ir K. Dainora. Vaidinimą reikia laikyti pilnai pavykusiu, nežiūrint to, kad aktoriai dirba įvairiomis pamainomis ir buvo be galo sunku surasti laiko repeticijoms. Maža St. Catharines lietuvių kolonija — joje bėra apie 50 lietuvių — tikrai gali didžiuotis šiuo vaizdeliu, už kurį pagrindinė padėka priklauso režisierei p. Grabauskienei ir p. Alonderiui. Po minėjimo jaukiame pobūvyje, kuriame be aktorių dar dalyvavo ir vienas iš vietos liet. dvasios vadovų, Tėvas Ambroziejus Prakapas, OFM, ir svečiai iš Toronto, buvo pasakyta kalbų ir pasidalinta bendrais prisiminimais.

Pasauly dar daug vergų

JTO speciali 4 asmenų komisija surinko davinių ir paruošė pranešimą apie įvairias vergystės formas, tebesančias pasaulyje. Pranešime neapimta tik Sovietų Sąjungoje ir jos satelitiniuose kraštuose esančių priverčiamojo darbo stovyklų.

Medžiaga buvo renkama aplankant 57 valstybes, kurių daugumas atsakė, kad jų kraštuose vergystės nesą. Tik D. Britanija, Prancūzija ir Belgija atsakė, kad jų kolonijose vergystės reiškinių tebesą neišnykusių, bet administracijos organai su ja kovoją, stengiąsi ją išnaikinti. Komisija, be to, rinko medžiagą ir neoficialiu keliu.

Konstatuota eilė žmonių pavertimo vergais kelių. Tai pirkimas žmonų, adoptavimas vaikų, kurie suaugę vartojami darbui, pavertimas vergais neišsimokančių skolininkų ir pagaliau laikymas tarnų-vergų.

Komisija nustatė, kad netikroji — pavergimo adopcija, t.y. įsūnijimas, plačiausiai praktikuojamas Kinijoje ir Japonijoje, žmonų pirkimas plačiai praktikuojamas visoje Afrikoje į pietus nuo Sacharos. Senojo tipo vergystė, kurioje žmogus laikomas perkama ir parduodama preke, tebėra gyva kraštuose į pietus nuo Palestinos, Arabų pusiasaly, išskyrus Bahreiną, o taip pat Ispanų protektorate esančiame Maroke.

Greitis

Iš Johanesburgo į Amsterdamą buvo nuvežta 100 vėžlių. Kelionė lėktuvu truko 28 val., bet, jei kelionę vėžliai būtų atlikę savomis kojomis, tai būtų užtrukę 22 metus. Tuos miestus skiria apie 10.000 km.

D. HOLOTA REAL ESTATE
Pirkimo — pardavimo tarpininkas
496 Queen St. W.
(prie Denison Ave.)
Tel. WA 5232 Toronto

DRAUDIMAI
Apmokame ligonines, operacijų ir daktarų sąskaitas bei prarastą darbo laiką.
Draudimą išmokame namuose arba ligoninėje
amžius nenustatytas
Skambinkite: G.A. Mc GUIRE
Charles E. REA Ltd.
2047 Yonge St.
Tel. MA 0377 arba LL 9624
Draudžiame nuo ugnies, automobilius ir tt.

LOUIS A. TURECK
Advokatas, notaras ir tt.
Suites 213-14
455 SPADINA AVE.,
(College ir Spadina kampas)
Telef. RA 5125-6

W. A. LENCKI, B. A.
Advokatas — Notaras
73 Adelaide St. W.
Room 322
Telefonas EL 3161
Toronto

"EUROPA" FOTO STUDIO
Tel. WA 6849
615 Queen St. W. Toronto
Mūsų specialybė vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai
Darbas pirmos rūšies

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas
STINSON'S JEWELLERY
2186 DUNDAS ST. W. TORONTO
Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes
Garantuotas darbas ir prieinamos kainos
Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

TEL. WA 6812 587 QUEEN ST. W. TORONTO
QUEEN WEST FURNITURE CO
Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:
Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio — komplektus ir parduodame kilimus.
● lovų komplektai,
● siuvamos mašinos,
● krosnys ir tt.
Kalbame rusų kalba

Kai norisi nusišypsoti...

Geras saikas

Baisiai pasipiktinusi šeimininkė kamantinėja pieno išvežiotoją:

— Kas čia, po paibelių, kad pienas, kurį man pristatai, nė trupučiuko grietinės neturi?

— Matote, — aiškinasi pieninkas, — mūsų pieno pilstytojai nori duoti gerą saiką ir pripila taip pilną bonką, kad grietinei jau nebelieka vietos.

Gerai nupirko

Į vieną Naujorko dėvėtų rūbų krautuvę įeina vyras su paltu rankoje.

— Kiek vertas šis paltas? — paklausė jis pardavėją.

— Nedaugiau, kaip doleris.

— Na jau. Gal nors tris dolerius?

— Nei cento daugiau.

— Na, gerai. Moku jums dolerį. Tai jūsų paltas, kuris kabojo lauke prie durų.

Kas vertesnis?

Garsusis buduarų herojus Kazanova savo kelionių metu buvo pristatytas Austrijos imperatoriui Juozapui II. Šis, turėdamas galvoje Kazanovos nesenai įsigytą Chevallier de Seintgalt titulą, pastebėjo:

— Aš niekinu žmones, perkančius titulus.

— O kaip Jūsų Didenybė vertinate tuos, kurie titulus parduoda? — atsikirto Kazanova.

Atminimas

— Juze, kodėl tu nešioji medalione savo vyro plaukų pluoštelį, juk jis dar gyvas.

— Taip, gyvas, bet jau be plaukų.

Gudruolis

Jis: — Vienas iš Tomo sūnų buvo gudrus, gražus, bet tinginys ir niekur jam nesisekė. Antrasis buvo korektiškas kaip laikrodukas. Mirdamas jis paliko žmonai $100.000. Juk tai įsidėmėtinas pavyzdys.

Ji: — Tikrai. Anądien skaičiau laikraštyje, kad vienas gudruolis jau veda našlę.

Negi prisipažinsi

Triukšmadaris Juozas kartą smuklėje gerai paskandalino, tad išsaukti du policininkai nusivedė jį į daboklę.

Pakeliui pasitaikė Juozo bičiulis. Tas šaukia:

— Juozai, o kur tu eini?

— Medžioti.

— Medžioti? Bet kur gi tavo šautuvas?

— Daviau jiems panešti, — sako Juozas, mostelėjęs ranka į užpakalį.

Namų paslaptis

Paviešėjusi keturias savaites teta sako:

— Kaip greit tas laikas bėga. Aš jau keturias savaites išbuvau pas jus, o atrodo, kad tik keturias dienas.

— O tėvelis vakar sakė, kad tos keturios savaitės jam atrodę kaip keturi metai,—atsiliepė mažoji Irutė.

★

— Pamanyk, vienoje moderniško meno parodoj Romero paveikslą pakabino aukštyn kojom!

— Kaip baisu... Ir kas atsitiko?

— Gavo pirmą premiją...

Užsisakykite anglis
PARLIAMENT FUEL CO.
Savininkas W. WILSON
Telefonas RI 4411 143 Hamilton St., Toronto

Lietuviška valgykla ir maisto produktų parduotuvė
"ATLANTIC"
1330 Dundas St. W. prie Rusholm ir Lisgar St. Tel. ME 9347
Maistas gaminamas europietiškai iš šviežių produktų. Daromi įvairūs sviestainiai (sandvičiai). Patarnavimas greitas.
Mieli tautiečiai prašomi atsilankyti ir įsitikinti.
Valgykla atidaryta nuo 6 val. ryto iki 23 val. vakaro.
Savininkai: Preikšaitis ir Bleizgys.

Kainos nepakilo pas:
ART FASHIONS
didžiausiose Toronto kredito krautuvėse:
536 Queen St. W. ir 1158 St. Clair Ave. W.
Mes turime šimtus suknelių, apsiaustų, kostiumų ir paltų. Geriausios rūšies ta pačia žema kaina. Mes pagelbėsime Jums įsigyti pavasario rūbus.
Pirkite patogiomis išsimokėjimo sąlygomis
Tel. WA 7537 Tel. WA 8497

MARGIS DRUGS
JONAS V. MARGIS Phm B.
19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)
Parduodama Penicilin, Streptomicin ir kiti moderniški vaistai.
Paruošiami vaistai pagal receptus
Kosmetika: Yardley"s, Richard Hudnut — Max Factor ect.
Telefonas MU-9543 LAIKOMOS PALANGOS TREJOS DEVYNERIOS Telefonas MU-9543

SUSIRGUS KREIPKIS Į
YARMEY CLINIC
314 BATHURST ST., TORONTO
Slavų medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. YARMEY
Telefonas: EM 4-7146.

JEIGU NORITE NEŠIOTI GRAŽIAI NUKIRPTUS PLAUKUS eikite į
LIETUVIŠKĄ KIRPYKLĄ
867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave.) TORONTO
Kerpame skubiai. Nesugaišite brangaus laiko.
Sav. Br. Pakėnas

Spausdiname
laikraščius, žurnalus, knygas ir įvairius smulkius spaudinius: pakvietimus, atvirutes, blankus, pažymėjimus, vizitines korteles, vokus ir kit.
Darbą atliekame lietuviškomis raidėmis ir švariu linotipo rinkimu.
„ŽIBURIŲ" Spaudos Bendrovė
941 DUNDAS ST. W., TORONTO. Telefonas EM 3-4265

TORONTO, Ont.

Vaikų paruošimas I-jai Šv. Komunijai

Vaikų katekizacija jau prasidėjo. Pamokos vyksta antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais 6 val. 30 min. po pietų parapijos salėje arba bažnyčioje. Dar nevėlu atvesti naujus. Tuo tarpu pamokas lanko 22 mokiniai. Pirmoji Šv. Komunija bus gale birželio ar pradžioje liepos mėnesio.

Mokslo metų pabaiga

Lietuvių Šeštadienio Mokykla baigia mokslo metus iškilmingu aktu ateinantį sekmadienį, birželio 2 d. 4 val. po pietų parapijos salėje. Bus nušviesta mokyklos veikla, įteikti mokslo pažymėjimai ir parodyta dalis mokinių programos. Gale bus parodyta jaunimo filma. Dalyvauti gali visi.

Šeštadienį Lietuvių Mokykloje įvyksta vyresniojo skyriaus patikrinamieji egzaminai iš Lietuvių kalbos bei istorijos ir iš religijos. Geriausiai išlaikiusiam bus skiriama pono P. Aleknos 20 dol. premija. Premija bus įteikta sekmadienį per iškilmingą aktą.

Lankėsi redakcijoje

Gegužės 27 d., svečiuodamasis Toronte, aplankė "Tėviškės Žiburių" redakciją poetas Dr. Henrikas Nagys.

Ta proga redakcijos artimųjų būrely buvo nuoširdžiai pasišnekėta spaudos ir "Tėviškės Žiburių" reikalais. Svečias pasižadėjo savo gabia literatūrine plunksna paremti ir "TŽ" literatūrinį skyrių. Redakcija Dr. Nagiui dėkinga.

Pastebėtina, kad Dr. H. Nagys taip pat galvoja persikelti gyventi į Torontą.

Mažosios Lietuvos Bičiulių Dr-jos nariams

MLBD nariai, kurie dar negrąžino aukų lapų ir nesumokėjo nario mokesčio už praeitą laiką, prašomi tai neatidėliojant padaryti. Dėl narių patogumo aukų lapai ir nario mokestis priimama naujoj lietuvių rūbų krautuvėj, šalia liet. bažnyčios, 921 Dundas St. W. pas p. J. Jurkšaitį.

MLBD sekretorius.

Mūrininkų kursų lankytojams

Užsirašiusieji į "Verslo" organizuojamus mūrininkų kursus kviečiami susirinkti birželio 4 d., pirmadienį, 8 val. vak. parapijos salėje 941 Dundas Str. W.

Susirinkime galės užsirašyti ir dar neužsirašiusieji.

"Verslo" V-ba.

Lietuvių verslininkų biuletenis

"Verslo" s-ga projektuoja išleisti Kanados lietuvių verslininkų biuletenį, kuriame būtų suregistruotos visos Kanadoje esančios lietuvių prekybos, pramonės ir kitokios verslo įmonės. Čia būtų pasitarnauta principui savi pas savuosius, o kartu būtų naudingas patarnavimas kaip seniesiems taip ir naujiesiems ateiviams, nes būtų greitai žinoma, kas ir kur pirkti, pas ką užeiti. Lietuviškos verslo įmonės turėtų nepraleisti progos patekti į "Verslo" biuletenį.

Tolimesnės informacijos bus paskelbtos vėliau.

KL Kat. Kultūros. D-jos skyr. susirinkimas

Lygiai prieš metus įsikūrusio K. Liet. Kat. Kultūros Draugijos Toronto skyriaus valdyba pereitą šeštadienį sušaukė savo narių visuotiną susirinkimą.

Skyriaus valdybos ir revizijos komisijos pranešimai dar kartą priminė gražius jos metinės veiklos vaisius, eilę pramoginių ir kultūrinių parengimų: gegužinė, keli pasilinksminimai salėse ir paruošimas Lietuvių Teatro gastrolės su Odett pjese "Raketa į Mėnulį". Šių parengimų pasisekimą apibūdina jau vien piniginės pajamos, siekusios $1063,64, iš kurių $957 skyrius yra parėmęs "T.Ž." leidimą. Tai stambiausia parama, kokią "TŽ" yra gavę iš betkokios organizacijos ir šia proga skyriui bei jo veikliajai valdybai reiškia nuoširdžią padėką.

"T. Žiburiams" skyrius be to, yra dar pasitarnavęs 9-nius egzempliorius užprenumeruodamas Vokietijoje ligoninėse bei sanatorijose besigydantiems lietuviams. Skyrius taip pat yra aktyviai reiškęsis Toronto lietuvių visuomeniniame gyvenime bei kultūrinėje veikloje. Jo atstovas visą laiką dalyvavo Toronto apylinkės LOKo prezidiume bei jo darbuose. Susirinkime paaiškėjo vienas būdingas apgailėtinas ir kai ką gerai atestuojąs reiškinys. Kai LOK nutarė kreiptis į torontiškes organizacijas paniginės paramos savo veiklai, KLKat. Kultūros Draugijos skyrius buvo pirmasis, kuris tam reikalui paskyrė ir įmokėjo $20, bet LOK prezidiumo narys, rašydamas korespondenciją "NL" apie LOK veiklą ir suminėdamas imokėjusias organizacijas, KLK KDraugijos įnašo net visiškai nepaminėjo. Tai gerai apibūdina sąlygas, kokiose skyriaus atstovui tenka ALOK prezidiume dirbti.

Baigusi savo sekmingos veiklos metus, skyriaus valdyba susirinkimą sušaukė tą pačią gegužės 26 d., kaip kad ji buvo išrinkta, laikydama savo kadenciją baigta ir prašė išrinkti naują valdybą. Pasidžiaugęs gražiais skyriaus valdybos veiklos vaisiais, kokiais vargiai begalėtų pasigirti bet kurios kitos organizacijos vadovybė, ir pareiškęs valdybai didelę padėką, susirinkimas betgi priprašė valdybą dar pasilikti pareigose iki KLK Kultūros Draugijos visuotinio suvažiavimo liepos 1 d., kuriame numatoma Draugijos gyveniman įvesti esminių struktūrinių pakeitimų. Kad ir daug dirbę ir įvairių kitų visuomeninių bei savų naštų slegiami, valdybos nariai pagaliau sutiko su susirinkimo sprendimu, tad iki po suvažiavimo Toronto KLKat. Kult. D-jos skyriaus valdyba liko nepasikeitusios sudėties: pirm. St. Paketūra, sekr. A. Diržys ir kasininkas L. Šalna, kartu nutarus prie jų parengimų reikalui sudaryti gausesnę komisiją.

Išnuomojama: High Park rajone (Pacific Ave.) frontinis kambarys ir virtuvė II aukšte ir frontinis kambarys I aukšte. Teirautis: tel. EM 3-4756.

CHICAGOS "DAINAVOS" ANSAMBLIS TORONTE

birželio 16 d. 8 val. vak.

pavasario sezonui stato muzikalinį vaidinimą

EATON AUDITORIJOJE

„NEMUNAS ŽYDI"

- **Gasparas VELIČKA — autorius ir režisorius**
- **St. SODEIKA — ansamblio vadovas, dirigentas**
- **A. VALEIŠAITĖ — šokių vedėja**
- **A. GRIGALIŪNAITĖ — šokių vedėja**
- **B. PAKŠTAS — instrumentalinės dalies vadovas**
- **P. KAUPAS — dailininkas dekoratorius**

Didžiausias lietuvių ansamblis tremtyje – 90 aktorių

Bilietai $2, $1.50, $1 gaunami visose lietuviškose valgyklose ir krautuvėse.

Toronto Sporto Klubas "Vytis"

Gražiai veikia jaunieji ateitininkai

Algimanto Ankudavičiaus vadovaujamas, neseniai įsikūręs, jaunesniųjų moksleivių būrelis sparčiais žingsniais žengia pirmyn. Iš narių yra susidaręs chorelis, kuris Broniui Mackevičiui vadovaujant, pradėjo giedoti sekmadieniais 9.30 val. pamaldose. Būrelio pirmininko pastangomis, jau yra įsigytas geras kamuolis, o taip pat tinklas orasvydžiui žaisti. Jaunesnieji ateitininkai galvoja suorganizuoti taip pat jaunimo teatrą. Sekantį sekmadienį įvykstančioje bendroje ateitininkų ekskursijoje į Niagaros krioklį, apie 15 jaunesniųjų ateitininkų yra užsirašę taip pat kartu vykti.

Lietuviai į kat. kolegijas

Šiais metais nemaža Toronto lietuvių moksleivių lanko gimnazijas. Džiugu prisiminti, kad daugelis jų pasirinko katalikiškas kolegijas — šv. Juozapo, Oaklands ir kitas. Tenka nugirsti, kad ir sekančiais metais nemažas būrys bebaigiančių pradžios mokyklas moksleivių įstos į kat. kolegijas. Atrodo, kad pasirinkimui kat. mokyklų gražios įtakos daro jau ankščiau jas pradėję lankyti.

Įspūdingos vestuvės

Praėjusį šeštadienį Toronto liet. bažnyčioje susituokė trys lietuviškos poros: Jonas Jonaitis ir Gertruda Jablonskytė, Leonas Lorencas ir Teresė Radomskytė; Vladas Morkūnas ir Galina Vaitkutė.

Ypatigai įspūdingos jungtuvės buvo V. Morkūno su G. Vaitkute. Jaunuosius asistavo net septynios pajaunių poros. Visos pajaunės buvo pasipuošusios lietuviškais tautiniais drabužiais. Jungtuvės buvo su pamaldomis, kurių metu abu jaunieji priėmė Švenčiausiąjį.

Išnuomojamas kambarys su virtuve. Kreiptis: Telef. LA 9798.

AKIŲ SPECIALISTAS
M. STEPANUK
(optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga

Bathurst Medical Building
312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

HNATYSHYN VAISTINĖ

paruošia vaistus pagal Kanados ir Europos receptus.

Greitas pristatymas.

312 Bathurst St. Tel. WA 4956
Toronto, Ont.

P-lę EUGENIJĄ BURDULYTĘ

sveikiname išlaikius pagrindinius "nurses" egzaminus ir linkime toliau sėkmingai užbaigti mokytis.

J. B. ir F. Meškys.

Linksmas sezono uždarymo

š o k i ų v a k a r a s

Birželio 2 d., šeštadienį, 7.30 val. vak. UNF viršutinėje salėje 297 College St. įvyksta linksmas sezono uždarymo šokių vakaras ruošiamas **Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio.** Bus gera muzika ir veiks bufetas su stipriais ir silpnais gėrimais ir užkandžiais.

LAS vakaro parengimo k-ja.

Auksinės vestuvės

Lukas Gataveckas su savo žmona Ona turėjo laimės švęsti vedybinio gyvenimo 50 metų jubiliejų. Gegužės 27 d. Gataveckai vėl užgirdo bažnyčios giesmę Veni Creator — susirinkusieji net neatskyrė jubiliejinių vestuvių nuo tikrųjų.

Po pietų Gataveckų plačios šeimos nuosavame namely įvyko vaišės, kuriose dalyvavo jų trys sūnūs, giminės, pažįstami ir Toronto lietuvių kunigai. Vienas iš sūnų turi gražią šeimynėlę: dvi dukteris ir sūnų. Beje, išviso jubiliatai anūkų turi virš trisdešimties. Gataveckai yra kilę iš Laukeliškės parap. Stolaukėlio kaimo, Vilkaviškio apskr. Jie buvo ūkininkai ir turėjo 10 vaikų, kurių trys Kanadoje, vienas Miunchene (jėzuitas-broliukas), viena duktė su šeima Vokietijoje, bet jau ruošiasi atvykti į Kanadą. Kiti vaikai likę Lietuvoje: dvi ištekėjusios dukterys (viena iš jų turi 12 vaikučių) ir 3 sūnūs, visi vedę. Vokietijoje p. Lukas Gataveckas buvo Oldenburgo stovykloje. Jis ten buvo prie parapijos zakristijonu. Jubiliatas ir Toronte uoliai talkininkauja bažnyčiai. Lukas ir Ona Gataveckai jaučiasi sveiki ir stiprūs ir mano dar surinkti savo plačią giminę Laukeliškėse. Vyriausias sūnus vaikų ir giminių vardu padėkojo jubiliatams už nuoširdų rūpestį savaisiais.

ALEKSANDRA MODISTĖ

Namuose priimu užsakymus atnaujinimams ir naujoms

MOTERIŠKOMS SKRYBĖLĖMS

Kaina prieinama
22 Lakeview Ave., Tel. ME 2398
(prie Dundas ir Ossington g-vių)

Įdomi dail. T. Valiaus paskaita

Apie 90 asmenų susirinko praeitą sekmadienį parapijos salėn paklausyti dail. T. Valiaus paskaitos apie plastinį meną. Prelegentas labai įdomiai išnagrinėjo įvairias plastinio meno rūšis ir pailiustravo paveikslais bei paskaitė keletą ištraukų iš įvairių žurnalų. Po paskaitos nemažas klausytojų skaičius pateikė prelegentui klausimų, daugiausia apie moderniską meną. Paskaitą suorganizavo Toronto ateitininkai.

Padėka

Mieloms ponioms ir panelėms už gautą iš jūsų gražią dovaną suruoštame "Mergvakaryje" nuo širdžiausia padėka.

Ačiū gerb. kleb. P. Ažubaliui už suteiktą nuoširdų bažnytinį patarnavimą Velykų rytą.

Neužmirštamas dėkui pp. M. ir V. Tamulaičiams už jų rūpestį, nuoširdumą ir triūsą užleidžiant mūsų kuklioms vestuvėms savo butą. Mieloms šeimininkėms už vestuvių stalo paruošimą.

Dėkojame svečiams už praleistas kartu su mumis valandas. Visiems už gausias ir gražias dovanas. Ačiū visiems mus sveikinusiems žodžiu ir raštu. Nepamiršim nei p. J. Kundrotos ir p. Laurinavičiaus už pavėžinimą mus savomis mašinomis. Mes išsinešėme moralinę negrąžinamą skolą jums, kuri tačiau visam laikui primins jūsų nuoširdumą tremties kelionėje.

P. ir K. Abromaičiai.

Padėka

Už suruoštą priešvestuvinį pobūvį ir vertingas dovanas visoms atsilankiusioms, o ypatingai šeimininkėms: p. Indrelienei, p. Frenzelienei, p. Sorbaro ir p. Bražukienei nuoširdžiai dėkoju.

Irena Birutė Čepaitė.

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W. Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak. **Jaukiai apšildyta — grynas oras**

Ketvirtadienį — šeštadienį, gegužės 31 — birželio 2 d.

1. **DEAR WIFE — su William Holden ir Joan Caulfgield**
2. **GRAND CANYON TRAIL — spalv. su Roy Rogers**

Pirmadienį — trečiadienį, birželio 4-6 d.

1. **GOLDEN EARINGS — su Marlene Dietrich ir Ray Milland**
2. **YES SIR THAT'S MY BABY — spalv. su Gloria de Haven ir Donald O'Counor**

LINKSMI IR ĮDOMŪS PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

Gerb. Visuomenės žiniai pranešu, kad dėl perkrovimo darbu ir laiko stokos naujų klijentų iki 1951 m. gegužės pabaigos priimti nebegalėsiu.

JONAS J. JUŠKAITIS

Teisinės – Kalbinės Pagalbos Biuras

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada. Telefonas PL 4880

MONTREAL, Que.

Dievo Kūno šventė

Pereitą sekmadienį, Aušros V. parapijos bažnytėlėje buvo Dievo Kūno iškilmės. Procesija dėl lietingo oro negalėjo įvykti lauke, tad buvo atlikta bažnytėlės viduje. Mišių metu giedojo parapijos choras, vedamas p. Piešinos ir sol. E. Kardelienė, kuriai vargonais pritarė p. Smilgevičius. Lituanicos orkestras taipgi gražiai prisidėjo šventės nuotaikai pakelti.

Gegužinės pamaldos

Jau baigiasi gegužės mėnuo skirtas Marijos garbei. Kiekvieną vakarą didelis būrys lietuvių gausiai lankydavo šias taip brangias pamaldas, o jų giesmės skambėdavo tokiu nuoširdumu, kad jos sužavėdavo ir ne vieną svetimtautį. Paskutinės gegužinės pamaldos bus ketvirtadienį. Tą dieną bus visų lietuvių pasiaukojimas Šv. Marijos Širdžiai, kuri, nieko amžiais neapleidus, neapleis ir mūsų.

Skaučių įžodis

Pereitą sekmadienį skautų bukle įvyko iškilmingas skaučių įžodis. Dalyvavo ne tik mūsų vietinė skautijos vadovybė, bet ir Kanados skautų vadai, vyriausias skautų kapelionas ir kiti. Kelios naujai davusios įžodį skautės jau buvo skautiškų patyrimų apklausinėjimo egzaminus išlaikiusios pereitą šeštadienį.

Parapijos knygynas

Paskutiniu metu parapijos knygynas vis daugiau ir daugiau prasigyvena. Tautiečiai, suprasdami lietuviško knygyno svarbą ne tik jį remia moraliai, bet daugelis yra jau paaukoję jam ir knygų. Neseniai knygynui nemažai knygų dovanojo p. Dr. Šulma, kuris taip pat pažadėjo kad su laiku, kai apsitvarkys paaukosiąs ir daugiau, nes greitu laiku žada apleisti Montrealį. Reikia tikėtis, kad neužilgo, su tautiečių pagalba, bus galima š knygynėlį išvystyti į didelį knygyną.

— **Montreal.** — Gegužės 23 d čia aerodrome suimtas "rumunas DP" Jokūbas Gross, norėjęs slaptai įvežti į Kanadą 10.20(deimantus, kurių vertė siekiant $200.000.

Montrealį lanko svečiai

Pereitą sekmadienį Montrealy viešėjo Generalinis Lietuvos konsulas p. Vytautas Gylys, dalyvavęs ir iškilmingose Dievo Kūno pamaldose bei procesijoje.

Išvažiuoja į Ameriką

Greitu laiku Montrealį žada apleisti p. Ignaitienė, išvykstanti į JAV pas savo vyrą. Dokumentai išvykti jau senokai sutvarkyti. Beliko laukti paskutinio pranešimo. Ponia Ignaitienė Montrealyje buvo viena iš veikliųjų moterų, kuri priklausė Ateitininkų Sendraugių organizacijai ir aktyviai dalyvavo jos veikloje.

Komunistai Montrealy

Policijos direkt. I. A. Langlois spaudos konferencijoje pareiškė, kad Montrealy įvairios komunistinės organizacijos turi apie 700 narių ir apie 5000 simpatikų. Jei prasidėtų karas, policija esanti pasiruošusi veikti labai greitai, nes turinti žinių, kad komunistai tokiam atvejy planuoją visą eilę sabotažo veiksmų.

Iš komunistinių organizacijų direktorius suminėjo 7: po vieną žydų, rusų, ukrainiečių, suomių, civilių laisvių uniją, Taikos Tarybą ir NFLY — jaunimo organizaciją.

Lietuvoje beliko tik 101 kunigas

New York (LAIC) — Per Lenkiją gauta žinių, kad 1950 m. gale Lietuvoje beliko 101 katalikų kunigas. Vilniaus arkivyskupijoje liko 30 kunigų, Kauno — 54, kitur Lietuvoje 17. Krašte nėra nei vieno vyskupo. Keli paskirtieji administratoriai "dingo". Tiesioginio ryšio su Roma šiuo metu nėra.

Vilniaus katedra šiuo metu yra paversta muziejumi, ir pertvarkoma užpakalinė siena. Aušros Vartų koplyčia dar atdara.

Ellen Knauff, komunistų šnipė

Antri metai Amerikos spauda rašiusi apie Knauff bylą, galiausiai pranešė galutiną JAV įstaigų sprendimą šią "žydų kilmės čekę" grąžinti Vokietijon, kaip buvusią komunistų šnipę, 1946 m. jai tarnaujant amerikiečių įstaigose.

Aplankykite naują lietuvišką krautuvę
(BELLWOODS DRY GOOD STORE)

921 Dundas Str. W. (šalia liet. bažnyčios) Toronto, Ont.

Geros prekės, pigios kainos. Didelis pasirinkimas vyrų, moterų ir vaikų apatinių ir viršutinių baltinių, kojinių ir kitų aprangos reikmenų, taip pat gražių ir pigių moteriškų suknelių.

Pasiryžę lietuviškai visuomenei patarnauti

Sav. J. JURKŠAITIS ir P. LELIS

HIGH PARK CHIMNEY SERVICE

Valome, statome naujus ir taisome senus kaminus ir tvarkome gazo ir alyvos krosinių linijas (transitlining).

K. D A R G I S

54 Indian Trail, Toronto. Telef. LL 2252

IŠSIKIRPK! PASIDĖK IR SAUGOK!

pergabena baldus, bagažą ir kitokį transporto patarnavimą pigiai atlieka **S T A N L E Y V A S A R A J S** (latvis)

Gabenama ir į užmiestį

9 Delaware Ave. Toronto, Ont. Telef. (nuo 6 val. vak.) OL 1403

AR JŪS PAGEIDAUJATE PIRKTI NAMUS?

Norėdami pirkti ar parduoti namus kreipkitės į

A. Garbenis

★

Mes turime Toronto mieste pasirinkimui daug senų ir naujų namų. Kalbame: **lietuviškai, latviškai ir slavų kalbomis.**

Kreiptis: A. GARBENIS

H. M. DAVY & Co

REALTORS

105 RONCESVALLES AVE.

Tel. LA — 2763, LA — 6101, vakarais — KE — 5364

DIDŽIAUSIAS NUOSAVYBIŲ PASIRINKIMAS KANADOJE!

Jei nori pirkti namus (senus ar naujus), restoranus, krautuves, apartamentus ir kitokios rūšies įmones

k r e i p k i s į

ERNEST RIDOUT
Real Estate Ltd.

1172 BAY STREET, TORONTO. TEL. PR. 5761

Mandagus patarnavimas VOKIEČIŲ ir anglų kalbomis.

Prašykite H. TAMMSALU

Mūsų įstaiga HAMILTONE:

prašykite V. VARANGU

913 MAIN STREET EAST. TEL. 9-4121